

Brassói Lapok

XL. évfolyam

271 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Vasárnap

1934. évi november 25

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — A külföldre: negyedévre 300 lej, félre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 3 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, paratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 5b-5c. Telefonszámok: kiadóhivatal 92, szerkesztőség 93.

Életrekeltek 1914 szörnyű kísértetei

A jugoszláv jegyzék példátlanul éles hangon támadja a magyar hatóságokat

Eckhardt Tibor, Magyarország genfi fődelegátusa kategórikusan visszautasította Jugoszlávia vádjait

Az egész világ sajtója mély megdöbbenéssel tárgyalja a jegyzék váratlanul bántó hangját, amely egyelőre csak igéri az állítólagos bizonyítékokat

Genf, november 24

Hosszas előkészítés, megbeszélés és csaknem egy teljes heti genfi tanácskozás után kirobbant a nagy diplomáciai bomba: Jugoszlávia benyújtotta a Népszövetséghez feszült érdeklődéssel várt emlékiratát a marseillei merényletért való politikai felelősség ügyében.

A nevezetes memorandum szövegét már nyilvánosságra is hozták. Ugyan csak rácsafol azokra a bizakodó várakozásokra, amelyeket az utóbbi napok genfi tárgyalásairól kiszivárgott egyes hírek alapján a békét féltő emberek hozzá fűztek. Mégsem általános jellegű, korántsem mérsékelt hangú, — mint a hogyan a világháborúval szemben az a része, amely az amugyis puskaporos légkörnek enyhítését és nem további elmérgesítését kívánja, várta, — hanem egy államra, Magyarországra zúdítja a súlyos és következményekkel terhes ódiumot s ráadásul olyan hangnemen, amely minden, csak nem megnyugtató. Mindez pedig azok után, hogy a különféle irányokból érvényesült befolyásokra többször is átfogalmazták az emlékirat eredeti szövegét.

A népszövetségi főtitkársághoz, mint ügyészhez tett jugoszláv feljelentéssel megkezdődött a tragikus marseillei merénylet nagy politikai világpere. A vádlott, helyesebben egyelőre csak gyanúsított — Magyarország. Mert a jugoszláv feljelentés csak őt vádolja.

Ezután majd, — minden valószínűség szerint januárban — a népszövetségi tanács vád(tanácsa) alakul át s dönt afelől, hogy ezt a Jugoszlávia, illetőleg kisanatant kontra Magyarország pert a Népszövetség közgyűlése elé vigye-e, mint esküdték elé, vagy sem, avagy ha fő tárgyalásra vitele mellett határoz, ebben a formájában vigye-e, vagy másként? Magyarországnak persze szintén vannak érvei a védekezésre s minthogy éppen nem áll egyedül, mint Jugoszlávia, épüny akadnak majd mentőtanúi és védői is, akik sikra szállanak mellette és igyekeznek megszabadítani a szörnyű vád és még szörnyűbbnek ígérkező következményei alól, amelyek a világháború vélemény jórészenek higgadt megítélése szerint méltánytalanul háruznak rá.

A nagy per mindenestre kezdetét vette. S mert nagy, beláthatatlan horderejű per, nagy próbára teszi a Népszövetséget. Ebben az esetben ugyanis a bíróság felelőssége súlyosabb, mint az a felelősség is, amely a per tárgyát képezi. A Népszövetség rendkívüli közgyűlése éppen most tárgyalja a Gran Chaco-visszályt, amely nem sok meggyőző erővel mutatja a genfi fórum tekintélyének erejét. Paraguay és Bolivia között közel három esztendeje folyik a szabályszerű háború, amely csak azért nem összpontosít magára nagyobb figyelmet, mert aránylag kis méretekben folyik, két területre nézve ugyan nagy, de lakosságukat és hadseregüket tekintve, meglehetősen jelentéktelen országokat vérez-

tet. Viszont mind a két hadakozó állam alapításától kezdve tagja, szóval törzstagja a Népszövetségnek. S ennek ellenére mindeddig nem sikerült megbékéltetésre bírni őket sem az alapokmány rendelkezéseivel, sem a Briand-Kellog-paktummal, sem pedig a támadó fogalmát meghatározó és más újabb háború-elhárító egyezmény elveivel.

Ilyen körülmények között indokolt az aggodalom, hogy a marseillei merényletért való felelősség póré, amelynek az ügy tárgyalagos tisztázása, a tanulságok elfogulatlan levonása és a békét veszélyeztető hasonló tragédiáknak jövőbeni elhárítása volna az igazi rendeltetése, ehelyett a hatalmi erőcsoportok közötti még élesebb perlekedéssé fajul a Népszövetség keretében, majd pedig azon kívül. A Népszövetség eddigi gyengesége mellett tartani lehet attól, hogy ez a vészterhes pör nem nyer békés és megnyugtató megoldást, hiszen a bírák szerepét maguknak az egyik, vagy másik fél felé többé-kevésbé elfoglalt hatalmaknak kell játszaniok. Ki szolgáltatson valójában igazságot? Ki legyen a döntőbíró? Ismét az erősebb?

A Népszövetség jogi személyében a nagyhatalmaké lesz minden felelősség azokért az esetleg még borzalmasabb következményekért, amelyek ebből a felelősség megállapításért megindult nagy pörből származhatnak és zúdulhatnak az emberiség ártatlan és annyi-szor igaztalanul szenvedett fejére.

A Népszövetség jogi személyében a nagyhatalmaké lesz minden felelősség azokért az esetleg még borzalmasabb következményekért, amelyek ebből a felelősség megállapításért megindult nagy pörből származhatnak és zúdulhatnak az emberiség ártatlan és annyi-szor igaztalanul szenvedett fejére.

A délszláv jegyzék teljes szövege

Jeftics jugoszláv külügyminiszter csütörtökön délután adta át Avenol népszövetségi főtitkárnak a marseillei merényletért való felelősség kérdésére vonatkozó emlékiratot, amelynek alábbi szövege csak az esti órákban vált ismeretessé. A sokat vitatott memorandum teljes egészében eképpen szól:

„A gyűlöletes marseillei gonosztevő, amely felrázta az összes civilizált népek lelkiismeretét, arra kényszeríti a délszláv kormányt, hogy a Népszövetség elé terjessze a gonosztevő egyes különösen súlyos vonatkozásait, amelyeket a több országban folytatott rendőri nyomozások felfedtek és amelyek megzavarhatják Délszlávia és a szomszédos Magyarország közötti jó viszonyt és békét.

A délszláv kormány már június negyedikén felhívta a népszövetségi tanács figyelmét bizonyos Magyarországon megtelepedett terrorista elemek büntetendő cselekményeire s arra a támogatásra és részességre is, amelyet ezek az elemek egyes magyar hatóságok részéről élveztek. A délszláv kormány ezért közvetlen tárgyalásokat kezdett Magyarországgal, abban a meggyőződésben, hogy a magyar kormány felelőssége tudatában megteszi a

szükséges intézkedéseket arra, hogy a terrorista elemek támogatása megszűnjék. A magyar kormánnyal ebben a szellemben megindult tárgyalások az elmúlt július 21-én Belgrádban aláírt egyezményre vezettek.

Ennek ellenére a Sándor király és Barthou Marseilleben történt meggyilkolása óta megindult nyomozás eredményei bebizonyították, hogy a büntényt azon terrorista elemek részvételével szervezték meg és hajtották végre, amelyek Magyarországon húzódtak meg és továbbra is ugyanazt a cinkosságot élvezték, mint előzőleg s hogy a marseillei büntett csakis ennek a cinkosságnak tulajdonítható. A gyilkosok bűntársai között vannak terroristák, akikkel kapcsolatban a jugoszláv kormány már előzőleg panaszkodott intézett a magyar kormányhoz s e terroristák vallomásaiból kint, hogy nemcsak menedékhelyet élveztek Magyarországon, hanem egy csoportban tartózkodtak ott, egészen a büntetett közvetlenül megelőző időkig. A vizsgálat eredménye teljesen megállapította a magyar hatóságok felelősségét a terroristáknak nyújtott segítségért és támogatásért. (A délszláv kormány részletes emlékiratban fogja a tanács elé terjeszteni az ebben a

tekintetben rendelkezésre álló összes adatokat és bizonyítékokat.)

A legnépesebb érzéseiben megbántott délszláv nép úgy véli, hogy teljes világosságot kell deríteni mindazon körülményekre, amelyek között ezt a borzalmas büntetett előkészítették és végrehajtották. A fentemlített tények mélyen felháborították a délszláv nemzet lelkét s mély fájdalomát népharaggá változtatták mindazok ellen, akik a büntetett végrehajtását sugalmazták és előmozdították és akik amind az ország területén kívül tartózkodnak.

A délszláv nép abban a kegyetlen megpróbáltatásban, amelyen átmegy, csak azért tudta megőrizni méltóságát és hidegvérét, mert bízik a Népszövetségnek a nemzetközi béke és erkölcsi rend megőrzésére hivatott intézményei hatályosságában, amelytől a béke függ. A jugoszláv kormány egy részt nemzetközi felelőssége, másrészt a népe iránti kötelessége tudatában kénytelen a Népszövetséghez fordulni, hogy a Népszövetség állítsa helyre az igazság és a nemzetközi erkölcsiség iránti bizalmat, amelyet a tragikus marseillei események megrendítettek. Okvetlenül szükséges, hogy a felelősséget a népek közösségének legmagasabb fóruma előtt megállapítsák, mert

Tessék kívánni s eltenni!

12. sz. SZELVÉNY

a B. L. novemberi
regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 drb novemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 novemberi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszállíthatók **Bukarestben**: a B. L. kiadóhivatalában (Calea Moșilor 59), vagy a főbizományosnál „Cosmopolis”, Calea Griviței 10) **Brassóban**: a B. L. kiadóhivatalában **mindenütt máshol**: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

semmi sem veszélyeztetheti annyira a békét s a nemzetközi jóviszonyokat, mint egy népnek a kielégítetlen érzése, amelynek legdicsőségesebb vezére áldozata lett és a büntetés megszabadulnának méltó büntetésüktől.

Másodszorban a marseillei merénylet még jobban kielezi bizonyos nemzetközi politikai módszerek kérdését, amelyek türethetlenné, nemcsak Dél-szláviára nézve hanem egyetlen civilizált nemzetre nézve sem. Nemcsak egy politikai bűntettéről, egy elcsigelt egyén művéről, vagy politikai menekülteknél adott menedékgögről van szó, hanem arról, hogy egy idegen állam területén hivatásos büntetéseket képeztek ki, akiket határozott politikai célt szolgáló merényletek és gyilkosságok sorozatának végrehajtásával bíztak meg. Azok a kedvezmények és az a pártfogás, amelyet a gonosztevők hosszú és gondos előkészületeik során magyar területen élveztek, alig hihető, ha egy nemzet legjobb szolgálói és a nemzetközi béke legerősebb oszlopait kötelességük teljesítése közben így ölhetik meg tömegesen szervezett és kiképzett gonosztevők, akikkel idegen ország hatóságainak jóindulatát és támogatását élvezték, akkor semmiféle szervezett kormányzat már lehetetlen. A civilizált világ, az anarchia és a nemzetközi barbárság korszakával állana szemben, amelyben a nemzetközi békének legelőkelőbb alapzatai elkerülhetetlenül összeomolnak.

Tekintettel az idézett tények súlyosságára, a jugoszláv kormány a béke fenntartásáért való aggodalmas és a Népszövetség tekintélyében való bizakodásban, kényszerítve látja magát arra, hogy az alapokmány 11-ik szakaszának második bekezdésére hivatkozva a tanács tudomására hozza ezt a helyzetet, amely komolyan veszélyezteti Dél-szlávia és Magyarország közötti kapcsolatokat s amely fenyegeti a nemzetközi békét és a népek közötti megértést.

Nagyon létkötelezve lennék Önnek főtitkár ur, ha szíveskednék ezt az ügyet a tanács legközelebbi rendes ülészakájának tárgysorozatára felvenni.

Jeftics

Románia és Csehszlovákia csatlakozó jegyzéke

Egy órával azután, hogy Jeftics külügyminiszter benyújtotta a jugoszláv emlékiratot, megjelent Avenol főtitkár-nál Antoniadé román és Künzel csehszlovák népszövetségi megbízott s kormányuk nevében egy-egy azonos szövegű jegyzéket adtak át. A jegyzékben Titulescu, illetőleg Benes rámutat arra, hogy a jugoszláv lépés a legnagyobb mértékben érdekli Romániát és Cseh-

— A vér feltrissítése céljából — kiváltképp középkori férfiaknak és nőknek — ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet inni.

szlovákiát is, minthogy ők is szomszédosak Magyarországgal s mert a jelenlegi általános helyzet olyan természetű, hogy megzavarhatja Közép-Európa békéjét. Tekintettel erre, a két állam csatlakozik a jugoszláv lépéshez és kéri, hogy a marseillei merénylet ügyét tüzzék a népszövetségi tanács jövő rendes ülészakájának napirendjére.

Eckhardt Tibor nyilatkozata

Eckhardt Tibor, Magyarország népszövetségi főmegbízottja este 10 órakor fogadta az összes sajtóirodák és világlapok képviselőit s nyilatkozott nekik a délszláv lépésről.

— Megelégedéssel értesülök arról a

tényről, mondotta, hogy a gyűlöletes marseillei merénylet ügyét a Népszövetség pártatlan igazságszolgáltatása elé vitték. Azt kívánjuk, hogy az ügyet sürgősen tárgyalják és a magunk részéről minden lehetőséget megteszünk, hogy az ügy és ami mögötte van, a Népszövetség előtt teljes tárgyalossággal a maga teljességében megvilágításra kerüljön. — Azonban még az utóbbi hetekben szívósan folytatott rágalom-hadjárat után is meglepnek és felháborítanak bennünket a délszláv jegyzék állításai, amelyek azon erőlködnek, hogy csorbítsák Magyarország jóhírnevét a világ előtt. A leghatározottabban és legvilágosabban tiltakozom e rágalmak ellen. A jegyzék tartalmában, mind megszövegezésének hangjában nem egyéb, mint egy Magyarország ellen irányuló, előre megfontolt politikai akció új állomása. Ennek célja világos: az a törekvés, hogy elterelje a figyelmet a merénylet igazi okairól és egyúttal tönkretegy Magyarországot erkölcsi épségét, amelyet lefegyverzett állapotában könnyű zsákmánynak hisz. Nagyon erősen tiltakozom ezek ellen a törekvések ellen, amelyeket a nemzetközi terrorizmus cselekedeteinek minősítek.

Gömbös magyar miniszterelnök válasza

Gömbös magyar miniszterelnök is nyilatkozott a délszláv emlékirattal kapcsolatban a Magyar Távirati Iroda munkatársának.

— A magyar kormányt — jelentette ki Gömbös — nem lepte meg a marseillei ügygel kapcsolatban Genfben beadott délszláv jegyzék. Nem lát ugyanis abban mást mint az egy hónapja folyó és Magyarország pozíciójának aláásására irányuló sajtóhadjárat folytatását. A magyar kormány megütközéssel látja, hogy a jegyzék hangja azonos a Magyarországot ellen üszítő sajtó hangjával. Az említett sajtó ugyanis a gyilkosság megtörténte után azonnal, tehát már akkor, amikor még semmiféle támpont nem állhatott rendelkezésre arra nézve kik a merénylet tervezői és végrehajtói, máris olyan politikai hajszát indított Magyarország kompromittálása céljából, amely eleve alkalmas volt az európai béke veszélyeztetésére. A magyar kormány előtt az első perctől fogva világos volt a tendencia. Készen kívül áll ugyanis, hogy a kampány irányításának célja a magyar ügy diszkreditálásán kívül Magyarország megfélemlítése volt avégből, hogy a nemzeti létünkért folytatott békés munkánkban megbénuljunk. A magyar kormány fel-

hívja a világ közvéleményének figyelmét a jugoszláv jegyzék politikai tendenciájára. különösen arra való tekintettel, hogy az ügy részletes ismertetése nélkül és állítólag rendelkezésre álló, de eddig még ellenőrizhetetlen bizonyítékokra való hivatkozással igyekezik alátámasztani Magyarországot elleni vádjait. Annál jogtalanabb a jugoszláv kormány magatartása, mert mindeztideig még azt sem tartotta szükségesnek, hogy a magyar kormánnyal a terhére rótt vádak alapjául szolgáló összes dokumentumokat közölje, amelyeket a magyar kormány éppúgy megcáfolt volna, mint azt az állítás, hogy a gyilkos a merénylet elkövetése előtt Magyarországon tartózkodott volna. A magyar kormány, mint egy ezeréves nemzet képviselője, amelynek történelme a politikai gyilkosságot sohasem ismerte el eszközül a nemzet igazságának erőnyerésére, ünnepélyesen tiltakozik a délszláv kormány eljárása ellen s a gyilkosságban való részessége vádját visszautasítja. Miután a magyar kormány a délszláv kormány eljárása által veszélyeztetve látja az európai békét, saját részéről is kívánatosnak tartja, hogy a Népszövetség az ügy sürgős és tárgyilagos tisztázására haladéktalanul megtegyen minden szükséges lépést.

Magyarország nem várhat januárig

Népszövetségi körökből származó hírek szerint a történetek után most már Magyarország ragaszkodik ahhoz, hogy a jugoszláv beadvány ügye a népszövetségi tanács elé kerüljön, mert Magyarország nem várhat januárig a délszláv kormánytól hangoztatott súlyos páddal terhelt. Gömbös magyar miniszterelnök és Eckhardt Tibor nyilatkozatai is arra utalnak, hogy Magyarország maga kéri most már a kérdés sürgős letárgyalását. Miután azonban a jövő hétre összehívott rendkívüli közgyűlés tárgysorozatába az ügyet formai okokból már nem veheti fel,

Magyarország kéri fogja, hogy december elejére új rendkívüli tanácsulást hívjanak össze ennek a kérdésnek a letárgyalására.

A magyar sajtó egyébként most hatalmas cikkeket foglalkozik a jugoszláv beadvánnyal. A lapok megállapítják, hogy a délszláv kormány egyetlen konkrét vádját ennyi: a gyilkossal barátságban és ismeretségben voltak olyan horvát menekültek, akik Magyarországon tartózkodtak s akiknek a tevékenységét Jugoszlávia már a merénylet előtt kifogásolta. Egyébként pedig az egész vádakodás azokra a „leleplezésekre” támaszkodik, amelyeket annak idején Pogorolec Ilonka nevű bártancosnő szolgáltatott a belgrádi Novisti című lapnak. Ez a Pogorolec Ilonka Percec szeretője volt s így került Magyarországra. Amikor aztán Percec megunt, magyar utlevélet szerzett, visszatért Belgrádba és a horvát emigráns vezér elleni bosszúból „leleplezte” a ian kapusztai emigráns-tábor, ahol

vallomása szerint, terroristákat képezték ki.

A DÉLSZLÁV LÉPÉS SAJTÓVISSZAHANGJAI MAGYARORSZÁGON

A magyar sajtó a legösszetettebb méltatlankodás és felháborodás hangján utasítja vissza a Népszövetség főtitkárságához benyújtott jugoszláv jegyzék éles hangját és ténybeli állításait. Az alábbiakban adjuk néhány nagyobb budapesti lap kommentárjait, amelyek a magyarországi közhangulatot is visszatükrözik:

A Pesti Hírlap utal arra, hogy Laval francia külügyminiszter s vele együtt a genfi diplomáciai körök, mérsékletre intették Jugoszláviát, de ez a fáradozás nem járt sok eredménnyel. A Népszövetség főtitkárságához benyújtott jegyzékből hiányzik minden mérséklet és tapintat s az egész, elejétől végig, egyetlen durva támadás Magyarország ellen. A jegyzék rágalmai és annak durva hangja minden magyarnak arcába kergeti a várt, de a magyar nemzet nyugalmát erőszakol magára, mert tudatában van annak, hogy a rendkívül puska-poros európai légkörben mindenki felelős a békéért. A lap cikke egyébként felháborodva utasítja vissza azt a vádat, hogy a marseillei merénylet miatt Magyarországra hárul a felelősség.

A Budapesti Hírlap „Játék a tüzzel” című vezércikkében kifejti, hogy Jeftics jegyzékének hangja nem meglepő, viszont Magyarországnak nem tudja elképzelni, hogy a művelt világ meg ne adja arra a méltó választ. Hiszen a világ minden állama között éppen Jugoszláviának van a legkevesebb oka arra, hogy ilyen vádakot emeljen. Amit ez az állam követ, az nem más, mint a hagyományos katasztrófa-politika. A cikk egyébként egyet ért abban, hogy sürgősen meg kell vizsgálni a vádakokat és tiszta helyzetet kell teremteni.

A Pesti Napló brutális támadásnak minősíti a jegyzéket, amelyben nincs meggyőző erő s

SZÁLÁS SELYMEK

estélyi ruhák részére,
divatos miniták

TAFFETAS BÁRSONYOK

gyönyörű választékban

GALLIÁ-nál ^{Fiókok:} BRASSÓ, Szabadságlér 3

NAGYSZEBEN: Strada Regina Maria 34.

KOLOZSVÁR: Str. Gen. Necolcea 2. (Korniss-u. Renner palc'a)

amelyben szerkesztői sem hihetnek. A magyar közvélemény erősen visszautasítja a vádat és rágalmakat.

A Népszava vezércikke is azt fejt ki, hogy a súlyos vádak nem maradhatnak homályban s Európa közvéleménye joggal várhatja el a Népszövetségtől, hogy minden irányban világosságot teremtsen és elégtételt szolgáltatson.

FRANCIAORSZÁGBAN

Nagyon érdekes a francia sajtó magatartása a jugoszláv jegyzékkel szemben. Amíg a lapok egyik csoportja minden fenntartás nélkül azonosítja magát a jugoszláv jegyzék állításaival és hangjával, a másik csoportba tartozó lapok igyekeznek tárgyilagosságot, vagy legalábbis semlegességet tanúsítani, sőt olyan lap is akad, amely teljesen kikapcsolja a magyar felelősség kérdését és a marseillei merénylet előkészítését a Szovjetnek tulajdonítja.

Az Excelsior például arra az álláspontra helyezkedik, hogy ilyen erőes hangú jegyzékre Magyarország meg sem mukkanhat.

A Petit Parisien azt fejtegeti, hogy Jugoszlávia nem akar fegyveres leszámolást, jóllehet hatalmas és jól felkészült hadserege van. A lap egyébként arra is utal, hogy a genfi lépést az egész kisántant tette meg a jegyzék átnyújtásával.

A Matin arra mutat, hogy azok a kísérletek, amelyek mérsékletet kívántak Jugoszláviától, nem jártak eredménnyel s most az ügy tisztázásánál a Népszövetség igen kemény próba elé került.

A Presse viszont azt hangoztatja, hogy csak Moszkvának lehetett haszna a marseillei merényletből és különösen Sándor király halálából, mert Jugoszlávia királya volt az, aki a kisántant-államok közül legelősebben küzdött a Szovjet elismerése és az orosz befolyás megerősödése ellen. Moszkvának még ma is számba kell tartania, hogy konfliktusba sodorja Jugoszláviát és a szomszédos államokat.

A francia sajtó magatartására viszont rácsfol a francia közvélemény kialakulása. A francia nép hangulata megváltozott és rokonszenvesen hajlott el Magyarországot irányában. Ezt mindenestre Laval megértő magatartásának lehet tulajdonítani, aki legelősebb sietett Magyarországot segítségére azzal, hogy mérsékletet követelt Jeftics-től.

A francia politikai körök azt is tudni vélik, hogy a jugoszláv jegyzék képtelen állításai ellen Olaszország is élesen állást foglal. Mert az már a jugoszláv jegyzék kulisszatitkaik közé tartozik, hogy az eredeti szöveg szerint Jugoszlávia Olaszországot is be akarta keverni s az olasz diplomáták nemcsak ez ellen tiltakoztak, de erősen állást foglaltak amellett is, hogy a jegyzék kifejezetten magyarellenes elét elvegyék. Így aztán rengeteg tulerős kifejezést enyhítettek, vagy teljes egészében el is hagytak a jegyzékből. Kimaradt többek között ilyenformán az eredeti fogalmazásból az a kitétel, hogy Jugoszlávia nem kér büntető szankciókat, hanem csak döntőbíráskodásra kéri fel a Népszövetséget.

NARCISSE BLEU
A FENSÉGES
PARISI KÖLNIVIZ
Mury
CSOKALLO
AJKPIROSITO.

VALASSZAK E KIVÁLÓ GYÁRTMÁNYOKAT
ROMANIA VEZÉRKÉPVISELET-N-H-BALTHAZAR-BUKAREST-T-SELARI7

ANGLIABAN

Az angol lapokat most belpolitikai kérdések kötik le s így nem szentelnek túlságosan nagy figyelmet a jugoszláv jegyzéknek. Állásfoglalásaikból kitűnik, hogy nagyon is impressziók alapján mondanak véleményt, de hagyományosan hűvös és tartózkodó természetük itt is érvényesül. Legelsősorban is arra mutatnak rá, hogy Jeltics jegyzékéből teljesen hiányzik a mérséklet hangja s a jegyzék hangja sokkal súlyosabb, mint amilyenre számítottak. Szemere vetik azonban Jugoszláviának, hogy messzemenő következtetésekkel állt elő, mielőtt azokat bizonyítani is tudta volna.

A Times is kihangsúlyozza, hogy a jegyzék sokkal élesebb és támadóbb, mint amire számítottak s Jugoszlávia tulment azon a határon, amelyet a politikai bölcsesség megkívánt volna.

A Reuter-ügynökség, genfi tudósítás alapján, pedig azt a hírt erősíti meg, hogy a jugoszláv jegyzék eredeti alakjában háborúval fenyegette meg Magyarországot. Ezt a szakaszt azonban törölték a főtávközléshez benyújtott jegyzékből. De más szakaszokat is töröltek Jeltics eredeti fogalmazásából. Így nem került bele a végleges szövegbe az sem, hogy Jugoszláviának csak két választása lehet: vagy a háború, vagy a Népszövetség!

OLASZORSZÁGBAN

Az olasz sajtó vezetőorgánumai azt követ-

lik, hogy sürgősen lefolytatandó nemzetközi vizsgálattal tisztázzák a marseillei merénylet hátterét és a kihozzantó okokat. Az olasz lapok egyébként Olaszország törhetetlen hűségéről és barátságáról biztosítják Magyarországot. A nemzetközi vizsgálatnak azonban ki kell terjednie nemcsak a jugoszláv jegyzékben megadott Magyarországra, hanem minden olyan európai államra, amelynek területén forrást emigránsok éltek s amelyeknek felelőssége emiatt felvethető.

JUGOSZLÁVIABAN

Belgrádban a sajtó most csodálatosan higgadt hangokat penget. A lapok általában kihangsúlyozzák, hogy Jugoszláviának háborús céljai nincsenek, mert a Genfben átadott jegyzékkel csak azt akarta elérni, hogy megnyugtassa a lázongó jugoszláv közvéleményt s másfelől pedig arra figyelmeztesse Magyarországot, hogy mondjon le békemódosító törekvéseiről.

AUSZTRIABAN

A bécsi lapok tiltakoznak a jegyzék kiadott hangja ellen. Kihangsúlyozzák, hogy a jegyzék végleges szövegén sokat dolgoztak, de többszöri fogalmazás után is végül visszatértek Jeltics eredeti tervezetéhez. Az egyik bécsi lap azt hangsúlyozza, hogy aki a hazáját igazán önzetlenül szereti, annak most csak az ellentétek elsimításán szabad fáradoznia.

Döntött a gazdasági bizottság

Románia felmondja a Magyarországgal és Ausztriával kötött kereskedelmi szerződést

Két csoportba osztották a kiviteli cikkeket

Bukarest, november 24.

A Kormány gazdasági bizottsága úgy döntött, hogy Románia felmondja a Magyarországgal és Ausztriával kötött kereskedelmi szerződést. Ma átiratban kérte a külügyminisztériumot, hogy tegye meg az erre vonatkozó szükséges lépéseket. A gazdasági bizottság ma újabb ülést tartott, amelyen foglalkozott a különböző érdekcsoportoknak az új kiviteli rend-

szerezéssel kapcsolatos panaszai. Az Argus szerint a kormány véglegesen megállapította a kiviteli termékek két kategóriáját. Az első kategóriába osztották a petróleumot és melléktermékeit, a fűrészfűrűt, tűzfűt, gömbfűt, továbbá a gabonaműveket közlő a búzát, árpat, zabot, tengerit és rozst. Minden más termék a második kategóriába tartozik.

Temesváron 50 százalékat buktatták el az augusztusban nyelvvizsgára állított kisebbségi tanerőknek

egész megye területén hatalmas megdöbbenést keltett a lesújtó eredmény, amely Angelescu miniszter legutóbbi kijelentésének erősen durva cáfolata

Temesvár, november 24.

A temesvári tanfelügyelőséghez is megérkezett a közoktatásügyi minisztérium döntése az augusztusi tanári és tanítói nyelvvizsgázás eredményéről. Az érdekeltek a minisztériumi döntést Angelescu miniszter legutóbbi temesvári látogatása és az ott tett nyilatkozata után viszonylagos nyugalommal várták. Most aztán kiderült, hogy Angelescu miniszter nyilatkozata egyáltalán nem fedte a valóságot. A döntés, illetve az abban foglalt eredmény valósággal lesújtó. A vizsgára állított tanárok és tanítóknak közel az 50 százaléka buktott el. A temesvári kerületben elbuktatott tanárok és tanítók száma 326.

Részletezve az eredményt: Temesváron

Borzalmas vihar pusztított Görögországban

Athén, november 24.

A görög fővárosban esütőtörkőn este hatalmas vihar volt, amely számos házat megrongált, kiverte a tengerre a pyreuszi kikötőben veszteglő hajókat s egész víztümegekkel árasztotta el a tengerparthoz közel fekvő városnegyedeket.

A kikötő hajói közül többet a parthoz vert a vihar ereje. Négy ember a vízbe fulladt, hat eltűnt. Valószínű, hogy ez a hat is a tenger habjai között lelte halálát.

Tizennyolcmillió lejes foglalatást vezetett a betegsegélyző a Resicai Művek ellen

Resica, november 24.

A betegsegélyző resicai kirendeltsége pénteken tizennyolc millió lej erejéig foglalatást eszközölt a Resicai Műveknél.

a felekezeti iskolák tanerőiből elbukott 31 tanár és 190 tanító, az állami iskolák tanerőiből is 58 tanító. A nagyváradiak közül elbukott 26 felekezeti tanár, 22 felekezeti tanító, az államiak közül 12 tanár és 136 tanító. Az aradiak közül elbuktak 32 tanítót.

A Temesvárról elbuktatott kisebbségi tanárok között szerepelnek Deznay Viktor dr., Vajda Ernő, Riezer Vilmos, Papp Elia dr., Sikorczki Oszkár, Grosz M. Hedvig, Földváry György, Lunia Elek, Zibabeta, Szepes M. Augusztina, Schneider M. Alfézia, Tauber M. Gustella és mások.

A tanfelügyelőség közlése, amely most már a hivatalos eredményről ad számot, érthetően nagy megdöbbenést keltett nemcsak az érdekeltek körében, hanem az egész város és megye területén is.

A hatalmas összeg erejéig történt foglalatást a betegsegélyző régebbi, állítólag elmaradt követeléseinek biztosítására tartotta szükségesnek.

Ha még egyszer elkobozzák

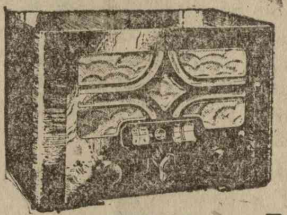
Kegyelmes rikkancsok fogják az Indreptareát árusítani

Bukarest, november 24.

A néppárt elnöki tanácsa ma értekezletet tartott Trancu-Jasi volt miniszter elnöke alatt, amelyen elhatározták, hogy a néppárti Indreptareát újabb elkobozása esetén, maguk a párt vezető emberei fogják a lapot a főváros utcáin árusítani.

Az új PHILIPS az egészet

521

PHILIPS OCTOPUS SUPER

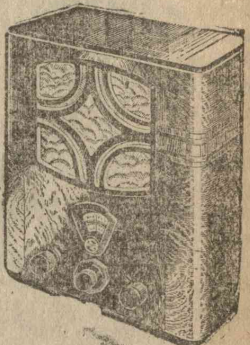
A VILÁG LEGNAGYOBB RÁDIÓMŰVEI

Egy elavult készülék csak a hangok felét nyújtja...

Idővel természetesen minden rádió-készülék elavul, de szemünk és fülünk ezt a lassú, de állandóan növekedő folyamatot nem veszi észre.

Ezért természetes, hogy az új, nagyszerű PHILIPS úgy hat Önre, mint az igazi megnyilatkozás. Kellemes, szindus, meleg hangja az utolérhetetlen tökély.

522

PHILIPS OCTOPUS SUPER

Vezérképviselő Brassó- és Háromszék megyékre:

„ELIMA“

Brassó, Sültő-utca 2. Telefon: 6-13.

Sipőcz Jenő lesz Budapest főpolgármestere

Budapest, november 24.

Illetékes helyekről származó hírek szerint most már egészen bizonyos, hogy a magyar kormányzó Sipőcz Jenőt nevezi ki Budapest főpolgármesterévé. Sipőcz eddig egyik alpolgármester volt. Helyére minden valószínűség szerint Szendy Károly volt tanácsos kerül.

Meghalt Berthelot, a francia külügyminisztérium volt főtitkára

Páris, november 24.

Berthelot Fülöp nagykövet, a külügyminisztérium volt főtitkára, tegnap 68 éves korában szívténelés következtében meghalt. Az elhunyt diplomata a háború óta főként a keleti és balkáni kérdésekben vitt fontos szerepet és egyik leghízelmasabb munkatársa volt Briand-nak.

Gázpróba volt Bukarestben

Bukarest, november 24.

A fővárosban ma délelőtt folyt le az első „gázpróba”, mely 20 percig tartott. Egy repülőraj támadást szimulált, melyre a Bratianu-köruton elhelyezett útegek válaszoltak. A próba során egy tüzérsg, mint a vele kollaboráló tüzértőrség és rendőrség kitűnően teljesítette a kiosztott feladatokat. A lakosságot gázmentes utcákban helyezték el.

Table Miklós dr. marad Temesvár városi főjegyzője

Temesvár, november 24.

A temesvári tábla ötösrő kiegészített közigazgatási tanácsa pénteken véglegesen visszautasította azt a fellebbezést, amelyen Table Miklós dr. városi főjegyzővé való kinevezése ellen adtak be. A kinevezés előtt ugyanis a főjegyzői állásra Gredinár Emil kultúratanácsos és Loichia Eugen gazdasági tanácsos is pályáztak. A két lemaradt tanácsos aztán fellebbezéssel élt, a tábla azonban ma végső fokon megerősítette Table Miklós kinevezését.

Csak Titulescu visszatérése után foglalatja el hivatalát a szovjetkötet

Bukarest, november 24.

A fővárosi lapokban közzétett hivatalosnak látszó közlemény szerint a szovjet követ addig nem foglalatja el hivatalát, amíg Titulescu vissza nem érkezik Genfből. Ostrovsky követ Tighinánál lépi át a román határt, ugyancsak itt megy szovjet területre Ciuntu, Románia moszkvai követe is s ezzel szimbólikusan megnyitja a két ország közötti forgalmat. A postai forgalom Románia és Szovjet-oroszország között már szabályosan megkezdődött.

Hogyan?...Igen, Igen! Csakis

Togal

segít biztosan és azonnal! — mert mindig fényesen bevált!

Rheuma | Ülőidegzsába | Ideg- és főfájás

Köszvény | Spanyolnátha | Meghűlés

A Togal-tabletta erős húgysavoldó és baktériumölő hatású.

Idült esetekben is fényesen bevált!

Togal semmivel sem pótolható! — Togal biztosan segít!

Gyógyszertárakban és drogériákban. Lei 52 — és Lei 130.

A Togal-tabletta svájci készítmény.

Ezt kérdik a nemzeti-parasztpártban:

Háborút, vagy békét jelent Maniu bánsági útja?

A Párisból visszatérő Popovici Mihályt meleg ünneplésben részesítették hivei Brassóban és Bukarestben

A kormány félhivatalosa erőlyesen visszavág Madgearu vádjaira

December közepére kormányválságot jósol egy fővárosi lap

Bukarest, november 24.

Maniu Gyula temesvári és lippai útja áll jelenleg a közérdeklődés homlokterében. Akik azt hitték ugyanis, hogy a Skoda-ügy egyéves forrasztja a belső harcoktól alaposan megviselt nemzeti-parasztpártot, kiábrándulva kell tapasztalniuk, hogy az utóbbi napokban Maniu váratlan állásfoglalása folytán olyan problémák kerültek napirendre, melyek súlyos próba elé állítják azt a látszat-békét is, amit a vezetőségnek pár hónappal ezelőtt úgyahogy sikerült megteremtene.

Lippán a nemzeti-parasztpárt kettészakadását pecsételték meg — hangoztatják a nemzeti-parasztpárt erdélyi ellenfelei.

Természetesen ilyen messzemenő következtetéseket nem lehet levonni a temesvári és az

ezt követő lippai tárgyalásokból. Viszont az is igaz, hogy a volt pártelnök bánsági kirándulása, minden magyarázat és szépítés ellenére, olyan természetű politikai megnyilatkozás volt, mely alkalmas arra, hogy új helyzetet teremtsen a nemzeti-parasztpártban. Amint temesvári tudósítónk jelenti, Lippán

több olyan intellektuel is megjelent, aki már évek óta, távol a tevékeny pártpolitikától, „önkéntes számkivetés”-ben él.

Aradról például két ilyen vezető egyéniség érkezett Lippára és ennek a körülménynek különös jelentősége van Aradon, ahol szintén két nemzeti-parasztpárti frakció áll egymással szemben.

A lippai ünnepség tulajdonképpen csak utó-

hangja volt a temesvári Babes-ünnepségnek. Különböző indok tehát nem volt arra, hogy Maniu azon is megjelenjen. Viszont szükség volt erre az utra, mert — hangoztatják egyes bennfentes politikusok — a volt pártvezér

itt akarta kinyilvánítani, hogy amennyiben a nemzeti-parasztpárt nem követi egy emberként azokat az irratlan parancsokat, a melyek vele és a kormányával való szolidaritást jelentik, akkor új utakon is megtalálja a maga céljait.

Maniu egyébként ma délelőtt Bukarestbe érkezett. Az Adevărul azt írja, hogy a lippai látogatásnak nem volt politikai jellege. A vasora, mely Bocu Sever házában az istentiszteletet követte, családi körben folyt le és azon egyetlen politikai beszéd sem hangzott el.

A külföldről hazatérő Popovici Mihályt tüntető ünnepléssel fogadták hivei Brassóban és Bukarestben

A Dimineața kedvesen fogadja Tatarescu sajtónyilatkozatát és abból azt olvassa ki, hogy a kormány nem óhajt közösséget vállalni Bentoiu jelentésével. Ezek után — kérde a lap — szükséges-e, hogy a nemzeti-parasztpárt szolidaritásnak jelentsen ki magát olyan tényekkel, amiket a kormány maga sem ír a párt terhére?

A nyilatkozatoktól és az ellennyilatkozatoktól azonban függetlenül folyik a harc a két párt között. Popovici Mihály pénteken este 6 órakor Bukarestbe érkezett, ahol politikai barátai tüntető ünnepléssel fogadták a Bentoiu-jelentésben megvádolt erdélyi vezető politikus.

Ezt megelőzően a brassói pályaudvarra is küldött vonatot ki Popovici üdvözlésére, Cutaanu volt prefektus, Voicu Kornél dr., volt polgármester és Braniste volt szenátor vezetésével. A volt igazságügyminisztert láthatólag kellemesen lepte meg a fogadtatás, majd a

hozzá intézett kérdésekre kijelentette, hogy mély felháborodással értesült a terhére inszenált vádindítványról.

Ha felülvizsgálják a Skoda-szerződést — mondta Popovici —, akkor ne tegyenek kivételt azokkal a szerződésekkel sem, amelyeket a román állam a háború után kötött, különböző hadigárakkal.

Nem tartja kizártnak, hogy a román és a jugoszláv szerződés között arányosság-mutatók, ami, szerinte, annak a körülménynek tudható be, hogy Románia Skodaéktól sokkal jobb anyagot kapott, mint Jugoszlávia. Végül bárározottan megcáfolta a jelentésnek azt az állítását, mintha az ő közbelépésére hagyták volna abba a házkutatást.

A kolozsvári Patria vezércikkben üdvözlö Popoviciot. Azt írja, hogy Franciaországban egyszakaszos törvényben juttatták volna kifejezésre a nemzet elismerését annak a közéleti férfinak, aki annyi szolgálatot tett nemzetének, mint Popovici Mihály.

toianu, Junian és Bratianu György támogatására, bár az ujliberálisok még ezideig nem nyilatkoztak magatartásukról. Kormánykörökben remélik, hogy ez a parlamenti együttműködés lehetőséget nyújt majd más természetű kollaborációra is.

Allítólag ebből fog megszületni az új kormány, amelyben Bratianu Dinu is szerepet vállal.

Egyik verzió szerint az új kormány elnöke Bratianu Dinu lesz, mások úgy tudják, hogy Titulescu kerül Tatarescu helyébe s ebben az esetben Bratianu Dinu a pénzügyi, Tatarescu pedig a hadügyi tárcát vállalná. Szerepet kapnának: Goga, Petrovici, Jorga, Argetoianu és Bratianu György, akivel Bratianu Dinu a napokban újból találkozott. A liberális párt elnöke állítólag a többi pártvezéreket is felkeresi.

December közepén az új kormány megalakulása — írja a Tempo — befejezett tény lesz.

A fővárosi lap híradását természetesen fenn tartással kell fogadnunk.

Részleges választásokkal belejeződött

az Erdélyi Római Katolikus Egyházmegyei Tanács közgyűlése

Kolozsvár, november 24

Az Erdélyi Római Katolikus Egyházmegyei Tanács csütörtöki közgyűlését a késő délutáni órákban a napirendre tűzött választásokra fejezték be. Tulajdonképpen csak az igazgatótanács kiengeszteléséről volt szó s így a világiak közül négy, az egyháziak közül pedig három új tagot választottak be. Az igazgatótanács új világi tagjai lettek: Szoboszlai László, dr. báró Josika Gábor, Betegh Miklós és Gabányi Imre dr. Az egyháziak közül: Széllyes Dénes kanonok, Hirschler József dr. apátplébános, Csupak Lajos dr. csikszeredei gimnáziumi igazgató.

A választások előtt a közgyűlés melegen ünnepelte Fiedler István dr. püspököt, aki 100 ezer lejt ajándékozott katolikus nevelési célokra. Biró Vencel dr. a fiunevelő intézetek helyzetéről számolt be. Sok felszólalás hangzott el a katolikus elemi iskolák nehéz helyzetével kapcsolatban. A felszólalók valamennyien azt hangoztatták, hogy meg kell erősíteni a katolikus egyházi elemi oktatást s kérték a vezetőséget, hogy mindent tegyen meg ennek az érdekében.

Madgearu súlyos vádjai és a kormánypárt válasza

A Dreptatea teljes egészében közli Madgearu oltenitzi beszédét, mely szokatlanul súlyos vádakot tartalmaz a liberálisok ellen.

Ha „féltevéseket” akar a liberális párt elnöke, úgy azzal is szolgálhatunk — jelentette ki Madgearu. Kéri, válaszoljon Bratianu Dinu: micsoda nemzeti érdek tette szükségesé a Brassó melletti keresztvári alagút építését,

amibe eddig másfél milliárd lejt ölték bele, holott tudott dolog volt, hogy befejezése 5 milliárd lejt igényel.

Szerinte az államnak nem volt haszna ebből a vállalkozásból, csak azoknak a politikusoknak, akik kapcsolatban állottak a Berger-féle alagútépítő céggel.

1929-ben, az akkor megszavazott bányatörvény alapján, Madgearu árverésre bocsátott 500 hektár petróleumterületet. Az állam 500 millió lejt bevételezett. Tancred Constantinescu minisztersége idején szintén felosztottak 500 hektárt, az állam azonban egy banit sem vett be.

Ezután a szónok felemlíti a Siskin és a Fokker-féle repülőgéprendeléseket. Azt állítja, hogy ezalkalommal tekintélyes jutalékhöz jutottak egyes érdekelt személyek. Megvádolja a liberálisokat, hogy kormányzásuk idején

a 15 milliárd lejt értékű képviselő löszert hanyagul kezelték s emiatt robbanások történtek, melyek többszáz millió lejjel károsították meg az államot.

Kitér a kiskapus-kudzsiri üzem kérdésre is és azt állítja, hogy vállalat alapítására vonatkozó szerződésben

a Vickers angol cég részére feltűnő előnyöket biztosítottak.

Rendelések történtek, egymilliárdot meghaladó értékben, melyek után 5 százalékos jutalékok folyósítottak.

Feltevésére kell vonni mindazokat, akik az üzletet lebonyolították. A nemzeti-parasztpárt féltevések helyett tényekkel jön és bizonyítékokkal.

A kormány félhivatalosa visszautasítja a vádakokat és élesen visszavág Madgearunak.

Nevetségesnek és egyben felháborítóknak tartja azt a módszert, ahogyan a nemzeti-parasztpárt főtitkára „a Skoda-ügyben szereplő egyes személyek feje felől a felhőket el akarja oszlatni”.

Madgearu elmélete röviden így foglalható össze: A Skoda-ügyben senki sem bűnös, mert a multban is akadtak olyanok, akik jutalékra dolgoztak. Ez a felfogás — állapítja meg a lap — igen jellemző és éppen ezért reméli, hogy a pártnak nincs semmi köze Madgearu baklövéséhez, amelyet személyi megnyilatkozásnak tart.

PARLAMENTI EGYÜTTMŰKÖDÉS, AMELYBŐL ALLITÓLAG ÚJ KORMÁNY FOG MEGSZÜLETNI

Tatarescu ma felkereste Dinu Bratianut és beszámolt a legutolsó minisztertanács határozatairól.

Hétfőn parlament elé terjesztik a választási javaslatot, amelyhez a nemzeti-parasztpárt részéről a kamarában Maniu, Calinescu és Chelmegeanu, a szenátusban pedig D. R. Joanitescu és Gafencu fog hozzászólni.

A Tempo úgy tudja, hogy a Skoda-jelentés vitája során a kormány számít Goga, Arge-

Tánc közben

az izzadság szaga kellemetlen.

Mielőtt hazuról elindul, használgon

Odo-Ro-No-i.

Ez az eredeti amerikai gyártmány azonnal megszünteti a hónaljizdást és kellemetlen szagját. Szép és drága ruhája nem lesz többé pecsétetes és izzadságtól átitatva. Odo-Ro-No ma nélkülözhetetlen minden nőnek, aki testének ápolására és ruhájának gondozására szívesen helyez. Asszonyom tartson állandóan egy üveg ODO-RO-NO-t házában.

Az Ön gyógyszerésze, droguistája, vagy illatszerésze bármikor ajánlhatja. Figyeljen arra, hogy vételénél az üveg nyakán rajta legyen a garanciaszalag, mert csakis ez a valódi.

ODO-RO-NO

Romániai vezérképvislete: Societatea Generala de Parfumerie si Produe Chimice S. A. R. Strada Luterană 6, București.

„Detektivnek csapott fel a tulbuzgó baróti állatorvos”

Barót, november 24.

A néhány nappal ezelőtt megtartott országos razzia alkalmával, baróti tudósítónk jelentése alapján beszámoltunk arról, hogy az igazoltatásokban dr. Jovlev Leonida állatorvos is részt vett és a B. L. egyik rikkancsát inzultálta.

Amint utólag megállapítottuk, sajnálatos félreértés történt, amennyiben az önkéntes igazoltatásra nem dr. Jovlev, hanem a hozzá feltűnően hasonló Jonescu tanító vállalkozott.

Amint ezt készséggel megállapítottuk, sajnálattal konstatáljuk, hogy Jovlev állatorvos ur neve teljesen indokolatlanul került a közleménybe és ezek szerint őt méltatlanul érte támadás.

Más oldalról is megerősítették, hogy az állatorvos ur megértő és békészerető ember, aki Baróton általános népszerűségnek és szeretetnek örvend.

Az obligát helyreigazító nyilatkozat helyett a tévedés nyílt és őszinte beismerésével akarunk önként elégtételt szolgáltatni a meg nem érdemelt és kínos félreértésből származott támadásért.

Kigyulladt az oravicai konzervgyár

Oravica, november 24.

Az oravica Pyschl-féle konzervgyárban hatalmas tűz pusztított, amely veszedelmbe hozta az egész környező városrészt is. Szerencsére a gyorsan kivonult és ügyesen dolgozó tűzoltóság megakadályozta a tűz továbbterjedését, a gyár egyrésze azonban elpusztult és a kár meghaladja az egymillió lejt.

Az igazi „Vadvirág”

Sepsiszentgyörgyön pénzügyi statárium is van?

Két elmaradt repülőbélyegért 20 ezer lej büntetés, amit azonnal végre is hajtottak a szerencsétlen magyar szintársulaton

Sepsiszentgyörgy, november 24

Az utóbbi időben sorozatosan lejátszó kulturbotránnyok legújabbika Sepsiszentgyörgyön robbant ki, az itt vendégszerelő Jódy Károly-féle szintársulattal kapcsolatban. A botrányt pedig ezalkalommal a sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatóság szolgáltatta megakadályozva a tegnap estére hirdetett előadás megtartását. A példátlan és felháborító eset előzményei a következők:

A szintársulat vasárnap estére a Vadvirág című operett előadását hirdette. Ezalkalommal a szokottnál is nagyobb tömeg volt kíváncsi az előadásra. A pénztár előtt valósággal tolongás keletkezett s így történt, hogy a társulat egyik tagja, aki a jegyeket adta ki, a nagy sietségben két jegyre efelejtette repülőbélyegét ragasztani. Nem kerülte el azonban a figyelmét a két lebélyegezetlen jegy a bejáratnál estéről-estére ellenőrzést végző pénzügyi tisztviselőnek, aki az esetről azonnal jegyzőkönyvet vett fel és huszezer lej bírságot rótt ki a társulatra.

Az esetben idáig ugyan még nem lenne semmi rendkívüli, ugyanis köztudomású, hogy hasonló kihágásokért, illetve elnézésekért a pénzügyi hatóságok jegyzőkönyveket szoktak felvenni. Csak hogy ezeket a jegyzőkönyveket szabályszerűen ki kell kézbesíteni s a kikészítés után a megbírságotlanc még mindig jogában áll a kirótt büntetést megfellebbezni. Sepsiszentgyörgyön azonban nem ez történt. A tegnap este megjelent a pénztárnál az adóhivatal egyik végrehajtója, aki az igazgató és több kiváló sepsiszentgyörgyi ügyvéd tiltakozása ellenére is

a kasszát lefoglalta és azonnal magával is vitte.

A szokatlan és minden jogi alapot nélkülöző eljárás következtében a tegnap estére hirdetett előadás elmaradt és így a közönség kénytelen volt előadás nélkül távozni a színházból.

Az esetnek azonban van egy kis nótája is. Ma délelőtti ugyanis a pénzügyigazgató magához kérette az egyik neves sepsiszentgyörgyi román ügyvédet, aki a tegnap este szintén szemtanúja volt a kasszalefoglalásnak és tiltakozott a jogtalan eljárás ellen. A pénzügyigazgató heves szemrehányásokkal illette az ügyvédet, hogy román ember léte nem átalította pártfogásába venni egy magyar társulatot.

Természetes, hogy a város lakosságának körében általános felháborodást keltett ugy a pénzügyigazgató, mint az adóhivatal eljárása, míg a szintársulat megfellebbezte a kirótt és jogtalanul behajtott bírságot.

Nem kell az ördögöt a falra festeni

Páris, november 24.

A képviselőház éjszakai ülésén folytatták a hadügyi tárca költségvetésének vitáját. A baloldali képviselők egytől-egyik élesen tiltakoztak a hadügyi kiadások további fokozása ellen. Blanche képviselő kifejtette, hogy a mai európai helyzetben rendkívül nyugtalanító és aggasztó, ha a háború ördögét festik a falra, arra való hivatkozással, hogy ha mások fegyverkeznek, Franciaországnak is fegyverkeznie kell. Éles szavakkal bírálta, hogy a jövő hadügyi kiadások jóval magasabbak, mint amilyenek az idén voltak.

A főzés

TISZTA
KÉNYELMES
GYORS

PRÁKTIKUS és GAZDASÁGOS
De csakis "SHELLGAS"
IDEÁLIS FOTOANYAGGAL

SHELLGAS

Részletekkel és bármilyen felvilágosítással szolgálnak a „Shellgas” lerakatok:
Bukarest: „ITAR”, Calea Victoriei 51.
Ploesti: „ITAR”, Banca Comerciala palota.
Brassó: „Caloria”, Lensor 23.
Nagyszombat: J. Jikeli, Mária királyné-utca 47.

Interju, amelynek során az újságíró sirva fakad

Itt a bukott csiki tanítók névsora

A tanfelügyelő szerint még egy próbavizsgára engedik őket

Csikszereda, november 24

Hónapok óta a legnagyobb aggodalommal élnek a Székelyföld magyar tanítói. A nyelvvizsgák óta életük valóságos rettegése. Soha sem tudhatják melyik pillanatban jön a kenyértelenséget jelentő vizsga-eredmény. Most aztán megérkezett.

Chele Vasile csikszeredai tanfelügyelő személyesen hozta Bukarestből.

Ime: Csikmegyéből vizsgára kötelezték 100 magyar nemzetiségű állami tanítót. 23-at a bizottság az idevonatkozó miniszteri rendelet alapján, különböző indokokból, felmentett a vizsgakötelezettség alól. 15 tanítót nyugdíjaztak. 38 átment, 13-an indokolatlanul elmaradtak a vizsgáról és 11-en megbuktak.

A bukottak névsora: Tóth Rózália, Demény Lina, Ferencz Lajos, Ferencz Margit, Hegedűs Lajos, Jenei Parasciova, Kánya Árpád, Nagy Emma, Szász Lina, Tamás Imre és Ambrus Ida.

A névsor tulnyomó többsége több évtizedes szolgálati idővel rendelkezik és kifogástalanul beszéli a román nyelvet. Ezt a csikszeredai tanfelügyelősen is érzik s kijelentették, hogy igyekezni fognak a minisztert más, jobb belátásra bírni.

Még siralmasabb, sőt egyencsen kétségbeesítő a felekezeti tanítók bukási aránya. Csikmegyéből 125 felekezeti magyar tanítót rendeltek vizsgára.

Ezek közül 66-ot elbuktattak, 27-en igazolatlanul távol maradtak és 32-őt átengedtek.

Elbuktak: Bálint Árpád, Bíró József, Pencze Sándor, Balázs Irén, Bartos Ilona, Csűrű Anna, Csutak Agnes, Domokos

József, Duka János, Ferencz Sándor, Ferencz Mária, Ferencz Márton, Finta Árpád, Gál Ilona, Györffy Margit, Györffy Albert, György András, Gergely József, Jakabos Zoltán, Józsa Sándor, Imre Anna, Kelemen Béla, Keresztély Julianna, Kőszeghy Domokos, Kristó András, László Lajos, László Sándor, Lázár Ferenc, Miklós Gergely, Mihály István, Márton Julia, Mánya Gyula, Márton Emilia, Nagy Parasciova, Oláh Albert, Péter Árpád, Puskás Ágoston, Péterfi Lajos, Péter István, Pál Viktor, Petrics Ignác, Palonics József, Róth Márton, Szász József, Szabó Rozália, Székely Albert, Sándor Gyula, Szepessy Erzsébet, Szopos László, Schoff Ferenc, Schoff Margit, Szopos Károly, Szopos László, Szopos Jolán, Selyeni Tamás, Sárossy Albert, Szántó Ádám, Tompos Sándor, Viganszky József, Müller Blanka és Buzás Imre.

Udvarhelymegyében 115 vizsgázóból 58 felekezeti magyar tanító bukott el. Szorosán idetartozik az is, hogy a csikszeredai római katolikus főgimnázium tanárai közül három nyelvtudása nem kielégítő. Neveiket még nem hozták nyilvánosságra.

— Mi lesz az elbukotta!? — tesszük fel a kérdést.

— A miniszter újabb intézkedést fogantatott, — hangzik a válasz. Belátásból elrendelte, hogy újabb vizsgálatot kell levezetni a megbukott állami és felekezeti magyar tanítók ügyében. Ecélból hétfőn reggel Pacala és Stan közoktatásügyi vezérfelügyelők Csikszeredára érkeznek. Az itteni tanügyi vezetőkkel, kerületenként, sorra járják az iskolákat s véglegesen megállapítják kik bírják még türethetően és kik nem az államnyelvet?

és kik nem az államnyelvet?

Állítólag azokat az állami megbukott tanítókat, akik rossz eredményük dacára, kifogástalanul beszélik az államnyelvet, esetleg megtartják állásaikban. A felekezetiakat 1935 január 9—15-ike között állítják újabb vizsga elé.

— Mindazok, akik a napokban tartandó újabb vizsga során nem felelnek meg a követelményeknek, január elsejével felmentik állásaikból. Ugyanígy azokat is, akik a vezérfelügyelői bizottság előtt nem tudják kétségtelenül elfogadható módon igazolni távozásuk okát.

— Tehát még nincs veszve minden. Látnák, mennyire engedékenyek vagyunk önmagukkal szemben! — fejezi be nyilatkozatát a lesújtó eredménnyel Bukarestből visszatért tanfelügyelő.

Hivatalos beszélgetés után észreveszi Chele tanfelügyelő, hogy könny csillog a szemében.

— Ne ijedjete meg, — biztat a tanfelügyelő —, meglátjátok, hogy emberek vagyunk. Hiszem, hogy Pacala és Stan vezérfelügyelők vizsgálata igen sok magyar tanító állását fogja megmenteni.

MÉG EGY MEGDÜBBENTŐ MINISZTERI INTÉZKEDÉS

Mielőtt távoznék a tanfelügyelőségről, újabb miniszteri intézkedésről szerzek tudomást.

Eppen ma járta be az erdélyi magyar sajtó bizonyos rétegét az a hír, hogy a csikszatászegi, nemzetellenesség címén betiltott, felekezeti magyar iskola működését a közoktatásügyi minisztérium mellett működő állandó bizottság engedélyezte.

Most aztán kétségbeesetten hat a Bukarestből ma, november 23-ikán visszatérő tanfelügyelő idevonatkozó rendelete, miszerint Angelescu közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy a csikszatászegi felekezeti iskola épületét a község azonnal vegye birtokba és adja át az állami iskolának, mert az épület a község tulajdona. Indokul azt hozza fel a rendelkezés, hogy a csikszatászegi telekkönyvi hivatal közlése szerint az iskolaépület a község tulajdona. Azt eddig is jogtalanul használta a római katolikus egyházközség. A továbbiak során hangsúlyozza a rendelet, hogy szükség esetén karhatalommal is birtokba kell venni az épületet, annál inkább, mert a közoktatásügyi minisztérium végérvényesen betiltotta az iskola működését.

Ezzel jöttem el a tanfelügyelőségről.

Ferencz Gyárfás

— A gyomorlégzés, gyomornyomás, bélsárgaság, alhasi vérbőrség, nagyfokú erjedés, rossz emésztés, fehér nyelylepedék, kábultság, fülzúgás, halvány arcszín, migrén, kedvetlenség a természetes „Ferenc József”, keserűvíz használata által igen sok esetben hamarosan elmúlik. Az orvosi világ azért nyilatkozik a legnagyobb elismeréssel a magyar Ferenc József vizről mert hatása izgékony bélrendszerű egyéneknek is megbízható és rendkívül enyhe.

Németország vissza akar térni a Népszövetségbe

London, november 24.

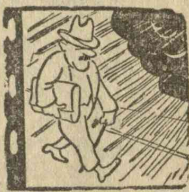
A News Chronicle feltűnő helyen közölt tudósításban számol be arról az értesüléséről, hogy Hitler találkozni akar Laval francia külügyminiszterrel. A német birodalmi vezér szándéka az, hogy a francia külügyminiszterrel személyesen tárgyalja meg azokat a módosításokat, amelyek mellett Németország ismét visszatérhet a Népszövetség kötelékébe. A lap szerint Ribbentrop is ennek a célnak előmozdítása érdekében utazott Genfbe, azonban ottani tárgyalásainak eredményességéről egyelőre nincsen jelentés.

HIREK

— LEG APPEAL. Angliában kezdik felfedezni a szép női lábat. Eddig valahogy elhanyagolták ezt a problémát az angolok, akik nem sokat törődtek a láb szépségével. Ma ők is a női szépség egyik főkéllékének tartják a formás, karcsú lábat. Az angol harisnyagyárak ujabban csupa olyan hirdetést közölnek, mely gyönyörű női lábak fényképeit ábrázolja. Az egyik nagy harisnyagyár a sex appeal mintájára kitálalta a leg appeal (lábvonzerő) jelszót és ezzel a felirattal hirdeti új selyemharisnyáit. A leg appeal hamarosan népszerű fogalomná lett Londonban és az angolok kritikus szemmel nézik a színházban és az utcán a nőket, hogy van-e „leg appeal”-jük.

IDOJÁRASJELENTÉS

A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint tovább tartó északi légáramlás, keleten felhősödés, esetleg eső. A hegyek között havazás várható. Nappali hőmérséklet változatlan, éjszakai hőmérséklet jóval a fagyponthoz alacsonyabb.

— Székelyhídon is fizetnek a konverziókat. Tudósítónk jelenti: A konverziós törvény értelmében a november 15-iki fizetési lejáratkor hatalmas tömegek keresték fel a székelyhídi bankokat. Az emberek látnak a jóakaratt, mindenki igyekszik egyezkedni és fizetni. Vizsgáltunk a bankok is a másik oldalon a betéteikkel egyezkednek megállapodni. A Népbank a betéteseknek a betét 30 százalékát 10 év alatt kamatmentesen fizeti vissza, viszont az Érmelléki Bank a betét 60 százalékát 7 év alatt. Tehát a bankok sem valami rossz üzletet csináltak.

— Sikasztott a városi vámos. Kolozsvárról jelentik: A rendőrség csütörtökön letartóztatta Russu Nicolae városi vámost, aki a falusiaktól szedett vámösszegekből néhány hónap alatt 24 ezer lejrt sikasztott el. Kihallgatása után átadták az ügyészségnek.

— Hunyadmegyei hírek. Dévai tudósítónk: A piski iparos kör az országfejlesztési kölcsönre 5000 lejt, a dévai kereskedők 450.000 lejt jegyeztek. Dr. Miocul Romulus megyefőnök a kereskedők értekezletén a kereskedőket továbbra is biztositotta, kihangsúlyozva azt, hogy a kereskedő társadalomnak mellőzhetetlen kötelessége az ország reorganizációjának a munkájából a kölcsön jegyzésével a részét kivenni. — Horváth László szintársulata Vajdahunyadról, ahol hétfőn fejezte be színi színpadát, Nagyszebenbe ment át. — A hunyadmegyei orvoskamara vezetőségének a megválasztását folyó évi november 14-én meg kellett ismételni, mivel az előző választást a Romániai Orvosok Kamarájának bukaresti központja fellebbezés folytán megsemmisítette. E szerint a hunyadmegyei orvoskamarájánál a következők töltik be a tisztségeket: dr. Cozmăța Cornel vármegyei főorvos elnök, dr. Moga Jonel orvos, petrozsényi polgármester, al-elnök, dr. Mihăițu Petru, a betegsegélypénztár dévai kerületének főorvosa, pénztáros, dr. Solomon Victor szászvárosi főorvos, titkár, dr. Kozma József, dévai központi orvos, rendes választmányi tag és dr. Hossu Eugen dévai városi főorvos, választmányi póttag.

— SZÖRÉNYSZÖRŐ HIREK. A lugosi városi tanács a napokban tartotta meg novemberhavi rendes ülését, amelyen a városi villanygyár váltóáramra való átalakítását határozták el. Az átalakítás fokozatosan történik. A motortulajdonosok kártalanítására az áramdíjat 8 lejről 6 lejre szállítják le. A továbbiakban elhatározták, hogy az állan-ós választmány és az adókövető bizottság tagjainak napi-
pidiját 100 lejről 170 lejre emelik. Waber Ferenc indítványára megfestetik Biriescu Sándor polgármester arcképét a tanácsterem számára. Kócan Gyula tanács-
tag a hirdetés, reklám és falragasztási ügyekben szólalt fel, mivel az érvényben levő szabályzat és annak kinövései lehetetlenné teszik a város területén a reklámozást. — A lugosi görög keleti templom előtt levő bazárépületbe: kereskedők többször feljelentést tettek a rendőrségen, hogy üzleteiket ismeretlen faszto-
gatók hosszú ideig hiába keres-

te, míg a napokban véletlenül kézre került a tolvaj, Lenhardt-Meghel Mihály személyében. A tolvaj bevallotta sorozatos lopásait és bár saját házzal rendelkezik, mellékesen a betörést és lopást is gyakorolta. Átadták az ügyészségnek. — Schamner Gábor, a nadrági vasművek volt igazgatója, 58 éves korában váratlanul meghalt. Nagy részvét mellett temették el. — Mancu Silviu, a gyulafehérvári koronázási templom volt lelkész és tábori püspök titkárát a lugosi garnizonhoz tábori lelkész minőségben kinevezték. — A szociális misszió lugosi tagozata mozgalmat indított a munkaképtelen és ellátatlanok felségélyezésére.

ABLAK

Rothschild Edmond, a híres bankár-család nemrég elhunyt családfeje, híres volt jótékonyágáról. Készségesen rendelkezésre állott mindenkinek, akin segíteni kellett, de azért nem volt valami jó véleményem embertársairól. Egyik közismertté vált mondása, mely híven fejezte ki filozófiáját, a következő volt: — Az embernek haláláig mindig hibáit emlegetik, halála után egy napig pedig kizárólag az érdemeit. De a temetés másnapján már se jót, se rosszat nem mondanak róla... Elfelejtik. — A fehér asztal körül egy társaságban fukarságról és bőkezűségről folyt a szó. — Egy hatos nem sok pénz — mondta valaki. — Meglátszik a beszédén, parádém, — felelt neki Rothschild, — hogy nincs nagy tranzakciókhoz szokva. — Ugyanakkor elhunyt barátjának, Cahennek hagyatékáról is sok szó esett, aki nyolcszáz milliót hagyott örököseire. — Csak ennyi? — csodálkozott Rothschild. — Igazán jobbmódotnak tartottam! — A nagy tőzsdekrízis idején egy barátja így sóhajtott fel: — Ha ez még soká tart, valamennyien elrihetünk koldusul! — Igen, de kitől? — felelte Rothschild. — Egy cionistának, a ki Palesztinába készült kivándorolni, utiköltséget és szerény tőkét adott. — Mikor látogat meg, hogy lássa, mily jól gyümölcsözik a pénze? — kérdezte a kivándorló. — Soha, kedves barátom, — felelte Rothschild — nem hagyom magam kiabrándítani.

A leányotthon előtt lőtte agyon magát a szerelmes kolozsvári hadnagy

Kolozsvár, november 24
Pénteken hajnali öt órakor a Monostori ut csőndjében revolver dörent. Néhány járókelő a hang irányába rohant. Az egyetemi hallgatók otthona kapuja előtt véres fejjel fiatal hadnagy feküdt, kezében még füstölő revolvert szorongatta. A kihívott mentők a sebészeti klinikára szállították, ahol nyomban megoperálták, de életbenmaradásához semmi remény sincsen. Személyazonosságát hamarosan megállapították. Az öngyilkos tiszt Neacsu Alexandru 21 éves hadnaggyal azonos. A fiatal hadnagy Putici Lili urileányba volt szerelmes. A leány

A HANGTALAN FEGYVER FELTALÁLÓJA

Hochstüttler Heine mérnök, az osztrák birodalmi hadsereg kapitánya olyan fegyverre szerelhető készüléket talált fel, amelynek segítségével a tüzelőfegyverek elsülésétől keletkező dörmögés teljesen kiküszöbölhető. A hangtalanító készülék katonai körökben komoly érdeklődésre talált.

(*) Aki utoljára nevet, Irta Ruth Alexander. Fordította: Cavallier Józsefné. Eppen vendégek ülnek Sir Gervaise asztalánál, amikor a komornyik a füléhez hajol és a telefonhoz hívja. Az „Evening Mail” hírvivőjének szerkesztője értesíti a vasutkirályt, hogy a titokzatos Jack öt perccel ezelőtt beszélt vele telefonon. Szókása szerint most is előre bejelentette, hogy a Londonból délután hat harminckor Wakefield felé elindult vonatot este kilenc óra tizenkilenc perckor Corsely Bridge közelében fel fogja robbantani. Vidám, könnyűszívű nevetőkörös hangzott fel az ebédlő felől, ahol a vasutkirály unokaöccsének és menyasszonyának társasága szórakozott. Sir Gervaise nem akarta zavarni őket, így hát csak unokaöccsét, Rogert hívta ki, hogy közölje vele a megrendítő hírt. Nehéz tüz peregtek el a merénylőtől bejelentett vasúti katasztrófaig, majd megszólal a rádió szpikere:

Nem lesz többé bosszúsága,
ha lámpájához, petroleumkályhájához, gyorsfűtőjéhez, fűtőszékhöz, stb.,
„ORION SALON” petroleumot használ,
mert különleges gyártása folytán, nem füstöl, nem kormoz és ezáltal nem terjeszt kellemetlen szagot, fogyasztása minimális és ezért nagyon gazdaságos.
Kapható minden jobb fűtőüzletben vagy az
„Unirea Petroleum” R. T. brassói lerakatánál
Calea Victoriei No. 104. — Telefon No. 791.

Mi New-Orleansban nyugtalanok vagyunk

Brassó, november 24
A brassói unitárius templom építését betiltó belügyminis-
ter rendeltetés körül keletkezett hullámok végig hömpölyögtek a külföldön és egymásután nyilatkozik meg a felháborodás és elítélés, különösen egyházi körökben.
Köztük dr. Charles R. Joy cikkét, mely a legelterjedtebb amerikai keresztyén folyóiratban látott napvilágot s mely erős bírálatot helyez meg a történeteket. E cikk hatására alig megmozdultak az amerikai unitárius egyházak és erőteljes akciót indítanak erdélyi testvéreik megsértett jogainak orvoslása érdekében. Ennek a megmozdulásnak érdekes és értékes megnyilatkozása az a levél, melyet az egyesült államokbeli neworleansi unitárius főegyház lelkésze intézett a brassói unitárius lelkészhez. Az érdekes levél magyar fordításban a következőképp hangzik:

A New Orleansi Fő Unitárius Egyháztól
1934. november 6.

Kedves Barátom!

Dr. Joy R. Charles cikkéből értesültem arról a nehéz helyzetről, melybe ön és az ön gyülekezete került Brassóban, abból kifolyólag, hogy megfosztották ahhoz a helyhez való jogtól, melyen templomuk építését megkezdték. Biztosíthatom önöket, hogy mi New Orleansban az önök temploma miatt nyugtalanok vagyunk, s testvéri rokonszenzünk önökkel van. Eltörsen reméljük, hogy ügyük megoldásához jut a jogot a helyhez, melyen építkezni kezdték, visszanyerik.

Abban a reményben, hogy egyetlen szó is, amely más unitárius egyházaktól jön, segítségükre lehet, levelet írtam Bukarestbe a kultuszminiszterhez és Washingtonba a romániai követhoz, megkérdezve komyan és tiszteletteljesen, hogy vajon ők, a kiknek hatalmában van, hajlandók-e megtenni mindent arra nézve, hogy nagyon nehéz helyzetük megoldásában támogassák önöket? Nagy érdeklődéssel és nyugtalansággal várom a feleletet az önök helyzetre vonatkozólag és azzal a reménnyel, hogy mielőbb arról fogunk értesülni, hogy minden rendben van. Bizunk benne és imádkozunk érte, hogy ilyen legyen az eredmény.

A legőszintébb tisztelettel és rokonszen-
vel vagyunk önök iránt és a brassói gyülekezet iránt.

Testvéri szeretettel:

Charles G. Grefius,

a Fő Unitárius Egyház lelkésze

New Orleansban, az Egyesült Államokban.

Vajon mit tud és mit fog válaszolni erre a new orleansi unitárius fő egyház levelére a román kultuszminiszter és a román követ?

Erős diftéria és vörheny-járvány Kolozsváron

Kolozsvár, november 24
A diftéria és vörhenyjárvány egyre jobban terjed Kolozsvárt és a városi egészségügyi hatóságok végre a legerélyesebb óvintézkedésekre határozták el magukat.
Hossu dr. városi főorvos 4-5 gyakorló orvos kíséretében végigjárta az összes iskolákat és az összes tanulókat az amerikai szérummal oltják be. Remélik, hogy az óvintézkedések után rohamosan csökkenni fog a járvány ereje.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Az első konverziós részlet kifizetése után enyhült a pénzpiaci helyzet

Akik nem fogadták el a bankok számításait, hanem letétbe helyezték a részletet

Arad, november 24.
— Határozottan megállapítható, hogy bizonyos megenyhülés, bizonyos fellelegzés észlelhető a konverziós adósságok első esedékessége után — így jellemezte a helyzetet egyik pénzügyi vezetőegység, amikor megkérdeztük tőle: felállítható-e az első konverziós esedékesség mérlege és ha igen, mit mutat ez a mérleg?

— A sokat támadott, sokat szidott konverziós törvény egyetlen, de egyben alapvető fontosságú előnye most bontakozott ki — kezdte nyilatkozatát informátorunk — most, amikor kiderült, hogy adós és hitelező egyaránt jól járt a konverzióval. — Akármilyen különösen is hangzik, bármennyire is szokatlan a fülnek, mégis csak így van: most kiderült, hogy a bankok legalább annyit profitáltak a konverziós rendszerből, mint az adósok.

— Mi történt volna, ha az adósságszabályozó törvény nem vágja utját az árveréseknek?

— Feltéve — de meg nem engedve — hogy a földműves lakosság és a birtokos osztály hajlandó lett volna szó nélkül tudomásul venni, hogy dobraütik vagyonát, a tömegárverések hihetetlen áresést hoztak volna az ingatlanpiacon.

— Tudjuk, hogy mit jelent ez a szó: dömping. — Nos, egyszerűen ingatlan-dömping hulláma sodorta volna el az ingatlanok árnyóját. — Annakidején, amikor sorozatos bankbúktól volt hangos a piac, láthattuk, hogy a felszámolás alá kerülő bankok vagyoni státusában igen alapos becslés alapján felbecsült ingatlan vagyonok potom árakon keltek el az árveréseken. — Elképzelhető, hogy mi következett volna akkor, ha ezek az árverések óriási tömegben kerültek volna lebonyolításra.

— Summa summarum: nem kell panaszkodjanak a bankok sem. Elképzelhető kellemesebb megoldási lehetőség ugyan, mint a követelés jelentős részéről történő lemondás, viszont általában, — a fizetési eszközök vásárlóértékének átminősülése lényegesen enyhítette a számszerű veszteségek gyakorlati értékét. A bankok most pénzhez jutottak. Olyan pénzhez, amely — jöllehet sajtát pénzüik — mégis elvesztetnek volt elkönyvelve. Jelentős pénzügyesek futottak be a bank pénztárába és ezzel a piac megélénkülése bekövetkezett.

Az érdekes nyilatkozathoz mindössze azt kívánjuk még hozzáfűzni, hogy — például az aradi piacon — egyes pénzintézetek mindent elkövettek, hogy enyhítsék a számszerű veszteségeket, amelyek az adósság egy részének leírása következtében mutatkoznak.

Különös számadási műveletek folytak egyes helyeken az elszámolások körül

és ezeknek a műveleteknek illusztrálására itt közlünk egy példát:

Egy aradhegyaljai birtokos 50.000 lejes tartozásának első konverziós részlete most vált esedékessé és a hitelező bank által elkészített kimutatás a következőket mondja: tartozás 50.000 lej, óvatolás 280 lej, perköltség 1931 december tizenhencadikáig 3909 lej, összesen 54.189 lej. A bank ezután az összeg után számítja a kamatot és nem a tőke, az 50.000 lej után. Már most számításainak alapja mindvégig ez az emelt összeg, nem beszélve arról, hogy a legkülönbözőbb hozzáadásokkal és kamatfelszámításokkal érthetetlen szövevényét teremtettsé a számadási műveletnek s végül is — még egy 50.000 lejes tételre is, — az első részlet közel 200 lejes többletet mutat, mint amennyit a konverziós törvény szerint — kitehetne. Több helyen egyáltalában nem is adtak elszámolásokat, hanem kiírták az összeget és ezt követelték. Voltak helyek, ahol az ellenőrzés alkalmával kiderült, hogy véletlenül számítási hibák csusztek a könyvek számoszlopai közé és így súlyos eltéré-

dások mutatkoztak.

A kisebb adósok, akik pár ezer lej kellett fizessenek, nem is törődtek a jelentéktelen különbözettel: pár száz lej, oda se neki. Sőt, sokan voltak, akik kifizették egész adósságukat. De voltak a kisadósok között ilyanok is, akik felháborodottan utasították vissza a bankok által előterjesztett elszámolási terveket. Ilyen eset volt az, amikor egyik bank 80.000 lejes követelését — ugyan-csak egy hegyaljai birtokossal szemben — 140.000 lejre növelte. Hogy miképpen, azt nem lehet tudni, mert a bank nem adott részletes elszámolást.

Hasonló esetek bőven akadtak és ezzel magyarázható, hogy a fizetési határidő lejártával háromszázhetvenegy konverziós adós helyezte esedékessé vált adóssági részletét letétbe, összesen két és fél millió lej összegben. Hogy ez az összeg milyen jelentős tétel, arról akkor alkothatunk fogalmat, hogyha számításba vesszük, miszerint Aradon és a megyében az össztörlesztések összege hatvanmillió lej körül járt.

(b—)

A textilgyárak fokozatosan leállítják a szövőszékeket, mert nem bírnak nyersanyaghoz jutni

Komoly áruhiány várak tavasszal a piacon

Bukarest, november 24.
Ismeretes, hogy a behozatali nehézségek állandósulását elsősorban és legfőképpen a belföldi textilipar érezte meg. Komplikálta a helyzetet az a körülmény, hogy az év utolsó negyedére csak azok a vállalatok kaptak eddig 30 százalékos ákontót, amelyek véletlenül 1933 utolsó 3 hónapjában is importáltak, míg a többi vállalat kéréseit automatikusan elutasították. Ennek következtében minden elővigyázatossági célzat nélkül az a helyzet állott elő, hogy rengeteg textilüzem nyersanyag nélkül maradt és kénytelen volt üzemét korlátozni, sőt sok esetben teljesen leállítani. Így például a lugosi Textilipar Rt., habár a fonalak hónapok óta ott feküdtek a vámhivatalnál, nem volt képes egyetlen grammot sem kiváltani, mert nem kapott engedélyt. Végül is a gyár eredeti lépésre szánta el magát. Közjegyzőt hivatott és megállapíttatta, hogy nyersanyagkészlete csak néhány napra elég és erre való hivatkozással felmondott a teljes személyzetnek. A közjegyzői okirat alapján a helyi hatóságok intervenáltak a

kormányánál a gyár érdekében, mire a kontingentálási hivatal megengedte, hogy a Lugosi Textilipar kivált hassa behozatali engedély nélkül is a vámnál levő nyersanyagkészleteit.

Krajovában két textilgyár mondott fel a munkásainak, mert nincs mit feldolgoznia. De az egészen nagy üzemek is kénytelenek voltak erősen korlátozni a termelésüket. Így például a brassói Scherg-posztógyár beszüntette az éjszakai munkát, a csernovici Postávária Romána gyár pedig csak három napot dolgozik egy héten. A szászsebesi GBL-gyár a legkétségbeesettebb hangon ostromolja a gyáripari szövetséget és a miniszteriumot nyersanyagért. A buhusi textilművek eddig 400 szövőszéket állítottak le és körülbelül 100 szövőszék került kényszerpihenőbe a temesvári Gyapjúiparnál is.

Ugyanez a helyzet majdnem valamennyi textilüzemnél. Szakkörökben biztosra veszik, hogy a kényszerű üzemszünetelésnek tavasszal már jelentkezni fognak a következményei a piacon is, még pedig komoly áruhiány formájában. —

NEM HULL KI

a haja, ha

A PETROLE HAHN

higiénikus lociót használja, mely biztos hatású hajhullás, korpá és fejbőr viszketése ellen.

A PETROLE HAHN

megtisztítja és fényessé teszi a haját, anélkül, hogy zsírosítaná. Megrögzíti a frizurát és megőrzi annak természetes báját.

KAPHATÓ MINDENÜTTI

Utasítson vissza minden utánzatot és kérjen csak eredeti csomagolású üvegeket.

Romániai vezérképvislet: A. G. F. R.

București, Str. Vasile Lascăr 33.

Kereskedői körökben nem is veszik ezt nagyon rossz néven, mert azt hangoztatják, hogy a gyárak eddig tulsokat termeltek, különösen tömegárukban és a piac nem tudta a hatalmas mennyiségeket felvenni. Emiatt ma igen nagy készletek hevernek immobilizálva részint maguknál a gyáraknál, részint pedig a nagykereskedőknél, vagy a detailistáknál. Ha tavaszra csakugyan áruhiány lesz érezhető, akkor ezeket a ma értéktelen készleteket könnyű lesz eladni és ez bizonyos tekintetben jót fog tenni a textilpiacnak.

— Csikszereda társadalmá, is részt vesz a belföldi kölcsönjegyzésben. Csikszeredából jelentik: Dr. Ojetea Aurél megyei főispán, miniszteri kiküldöttek jelenlétében, a városházára érkekezltre hívta egybe a város kereskedő és iparos társadalmát. Ennek során a felszólalók részletesen ismertették az országfejlesztő kölcsön előnyeit, majd részvételre hívták fel a megjelenteket. Értesülésünk szerint Csikszereda lakossága tekintélyes összeggel járult az országfejlesztő kölcsönhöz. Az értekezletet Gyergyószentmiklóson és a megye gazdagabb és nagyobb közöseiben megismétlik.

A biztosíték, melyet a román állam nyújt, az idegen tőketulajdonosokat is vonzza.

Az új román kötvények figyelemreméltó előnyöket biztosítanak, előnyeiket elismerték még a határokon túl is.

AZ ORSZÁGFEJLESZTÉSI KÖLCSÖN

jegyzéseinek következményei:

A kis- és közép gazdaságok forgalmát emeli.

Ellenértéke jó kamat, 40%-os törlesztés, óriási nyeremény-esélyek.

Ne várjátok be a jegyzés utolsó napját.

Teljes bizalommal már ma keressenek fel egy jegyzési helyet.

A lej megávitása biztosítva van és emellett nagy és számottevő előnyöket nyújt.

ASTRA MOZGÓ. Brassó

Meglepően nagy sikerrel fut ma és a következő napokon:

A Mont Blanc királya

(AZ ÖRÖK ÁLOM)

Fank rendező hatalmas alkotása, aki az eddigi híres filmeket: „Az éneklő havas”, „A fehér pokol”, „S O S. Jéghegy” stb. rendezte. Legutóbbi, „Az örök álom” című filmjében, a negység hatalmát, mint lenyűgöző emberi élményt mutatja be

Főszereplők: **Sepp Rist** és **Brigitte Horney**

Szombaton d. u. 3 órakor és vasárnap d. e. 11 órakor kétfős műsor.

Harry Piel ura a világot és A fekete lovas, premier film.

Fejszész rablók gyilkos támadása Felsőtömösön

A segélykiáltások mentették meg Mansch nyugalmazott mérnök és felesége életét

Brassó, november 24

Vakmerő rablótámadás történt ma éjjel négy órakor Felsőtömösön. Mansch nyugalmazott mérnök villájába ismeretlen tettesek betörték. Alkulcsai kinyitották az ajtót, majd, amikor a háziak észrevették a gyanús motozást, fejszével és vasvillával támadtak az öreg házaspárra.

Az asszony fejét két fejszecsapással betörték, Mansch mérnököt pedig vasvillával szurkálták össze.

A segélykiáltásokra figyelmesek lettek a szomszédok és többen a mérnök lakása felé siettek, ahol az öreg házaspárt vérbefagyva

találták. A vakmerő támadók addig elmene-kültek. Rabolni azonban már nem volt idejük, üres kézzel hagyták el gyalázatos tettük színhelyét.

Mansch mérnöknek a közeli „Excelsior” szanatóriumból kihívott orvos nyújtott első segélyt. A szerencsétlen házaspárt, akik

a nagy vérvesztés miatt rendkívül súlyos állapotban vannak,

az említett szanatóriumban ápolják.

A rendőrség bevezette a nyomozást. A feltevések szerint a mérnöktől elbocsátott munkás lehetett a banda egyik tagja.

Elfogták a 200.000 lejes rablás tettesét

Brassó, november 24.

Ismeretes, hogy néhány nappal ezelőtt betörték Alexe Maria magárizónő lakására s onnan kétszázezer lej készpénzt és több értékes Napoleon-aranyat loptak el. Az eset sokat foglalkoztatta a közbiztonsági szerveket, míg végül Vana és Sente detektíveknek sikerült kideríteni a tettesek személyazonosságát. Gheorghe és Cristescu Cristea személyében. Azonnal a legszélesebbkörű körözést indították az

egész országban és a bukaresti központi rendőrségnek most sikerült elfognia a fővárosba szökött két fiatal, 21 és 22 éves brassói illetőségű tettest, akik a lopott 200 ezer lejből már 40 ezeret el is költöttek.

Ma az első vonattal Sgoreea főnök a detektívcsoporthal együtt Bukarestbe utazott, hogy a letartóztatott fiatalembereket átvegye az ottani rendőrségtől.

A rendőrség azt hiszi, hogy az utóbbi időben Brassóban elkövetett betöréseket mind a Cristea-testvérek követték el.

MOZART REKVIEMJE

A Fekete-templom Bach-kórusa vasárnap, 25-én este fél kilenckor Mozart Rekviemjét adja elő. A hangverseny rendezőse kéri a közönséget, hogy tekintettel a rádióközvetítésre, mely külön berendezésekkel direkt a templomból történik — a lehető legpontosabban jelenjen meg. Azonkívül kérnek minden brassóit, hogy lehetőleg ne rádióhallgassa meg a közvetítést, hanem személyesen a templomban, mert a rádióközvetítésre a kellemetlen és zavaró visszhangoknak való kiküszöbölése feltételezhető. A belépés díjtalan, önkéntes adományokat szívesen fogadnak. Műsor szöveggel és németnyelvű fordítással a bejáratnál lesz elhelyezve.

FEKETE KÉZ BRASSÓBAN

A Voevodul Mihai (Kolostor-utca) 55. szám alatti „Unicum” vendéglőben tegnap egy eldobott borítékot találtak, melyben egy névtelen fenyegető levél volt. Az anonim levélíró arra szólítja fel Henter Rudolfot, hogy december 20-ig a Cenk alatt megjelölt helyen tegyen le 20.000 lejt, különben Henter egész családját meggyilkolják. Az ügy a rendőrséghez került, amely most nyomoz a titokzatos „fekete kéz” után.

CZINK & VERZÁR
DIVATARUHÁZ

(Brassó, Mihály Vajda-utca és Weiss Mihály-utca sarok)

a nagy karácsonyi vásár tartománya árait leszállította:

Tiszta selyem 80 lejtől Parket, flanellek 40 lejtől
Gyapjú szövetek 100 Mosószövetek 20 .

Gyapjumellények ~ Pulóverek ~ Asztalneműek ~ Ingszövetek

ASTRA LUX-MOZGÓ

Szombaton, f. hó 24-én indul

Josef Schmidt

világhírű énekes, második nagy világsikert elért gyönyörű filmje:

„DALOL A VÁGY”

Egyik legszebb sláger film, mely Bukarestben óriási sikert aratott, Bécsben és Budapesten hónapokig tartotta a színház és gyönyörű díszlete a mozilátogató közönséget. Az énekes és táncos JOSEF SCHMIDT körül toboroz, aki színpadi-színész slágerdallamokat és több gyönyörű olasz népdalt énekel. Egy majestatiszt Góré vers „Nur wir die Schicksale kennen! . . .” vonul végig a filmen.

Mindenki nézze meg és halgassa meg, mert lelelthetetlen élményt nyújt.

Többi szereplők: **Liliane Dietz**, **Szöke Szakáll**.Rendezte: **Richard Oswald**. Zene: **Hanz May**.

Szombaton d. u. 3 órakor és vasárnap d. u. 11 órakor

„A láthatatlan ember”

az emlékvésenyt. Minden szombat, az első helyezett külön díjat is kap. Mint előre látható, nívós és küzdelmes játékokra van kilátás. A verseny kezdete reggel 8 órakor, Kapu-utca 56-58, a Székely Lárság nagytérképén.

AZ OLYMPIA-PÁLYÁN IS LESZNEK
MÉRKŐZÉSEK VASÁRNAP

Vasárnap délelőtt 10 lejes egységes belépőjegyekkel néhány érdekes barátságos mérkőzés lesz az Olympia-pályán.

9 órakor: ACFR kombinált—BMTE, Gloria kombinált.

11 órakor: ACFR I.—BMTE, Gloria vegyes. A vasutas csapat ezzel a játékkal készül a jövőheti Soimii elleni Román Kupa mérkőzésre.

Adróhirdetések

Okleveles tanár, német és román nyelv-órát ad. Korrepetálást is vállal. Cím: Dr. Gitter fogorvosi műteremben. Brassó, Sütő-u. 2. szám. 16206

Minden neven nevezendő butorok, legolcsóbbtól legdrágábbig, állandóan legnagyobb választékban kedvező fizetési feltételek mellett is. Mobil, Brassó, Kapu-utca 32. 15497

Gallérok, keményínget, férfi- és nőruhákat gyorsan, szakszerűen mos, fest, tisztít a „Kristály” gőmosóda, Szentjános-u. 4. Fiókok: Vasut-u. 55, Lópiac 30. 16202

Butorozott szoba, fürdőszobahasználattal, külön bejárat, csendes, jó levegőjű helyen, december 1-re kiadó. Cenkalja A. 2 földszint. 16226

Új ház eladó, Brassó Str. Mihai Viteazu 39. 16246

Előleg nélkül
öt havi részletre

vegyen csillárt Economía könyvre
Radio-Electrica SIERN M. cég-
nel. Brassó, Károly király (völ)
Kapu-utca) 21. Telefon 1-36.

Különbejárati butorozott szobát keresek, lehetőleg fürdőszobahasználattal, pormentes helyen. Ajánlatokat „Tisztviselő” jellegre a brassói kiadóba kérek. 16243

Modern csillárak nagy választékban legúj-
táncsabbban beszerezhetők: Welkens csillár-
és fémgátlás, Brassó, Szent János-utca 32.
Telefon 3-81. Ne mulassza el raktáram meg-
tekintését. 16122

Csinos fiatal asszony — független — hos-
szabb ideig Brassóban marad — keres sá-
tár- és táncpartnert — föltétlen jó megjelenésű na-
gyon intelligensnek teljes című választát „jól
szituált” jellegre a brassói kiadóba kérem.
16266

Capitol Mozgó, Brassó

Hatalmas sikerrel fut Cecil B. de Mille 100%-os németül beszélő, monumentális filmje:

„CLEOPATRA”

Nagyobb mint a Ben-Hur és Kereszt jenyében.

J. G. ELO-ETELI

TELEFON 460.

JEGYELŐVETEL

Ma iné: Szombaton d. u. 3 órakor | Csak réged akar a . . . UFA sláger, NAGY KATÓ.

Órajavitások már husz lejtől Sebestyén Sándornál, Brassó, Kut-utca 46. Megbízhatóan! Gyorsan! 3437-N

Karácsonyi legolcsóbban Révész József Hirscher-utcai textilüzletében vásárolhat Economía könyvre is. 16299

Demoiselle française donne leçons (conver-
sation) Adresse á la rédaction du Brassói La-
pok. 16295

Högyeim! Téli kalapmodell-ajándékaink megérkeztek! Nagy választék! Olcsó árak! Lányai kalapgyártás. Brassó, Károly király-u. 26. Kalapátalakítás modell után 50 lej. 16277

Különféle butorok eladók. Közép-u. 42. 16277

Varrógepet jókában már 1000 lejtől felfelé kaphat. Elhasznált vagy törött gramofon lemezeit megveszem, illetve új lemezzel bece-
rétem. Comerzia. Tehénpac. 16270

Üzlet, esetleg üzlethelyiség lakással keres-
tetik. Ajánlatokat „1935” jellegre a brassói
kiadóba kérek. 16283

Brassó mellett 2200 m² föl prima szántóföld és egy melegítő kályha eladó. Cím 16287 szám alatt a brassói kiadóban.

Kiadó 2 szoba, konyha, fürdőszoba. Brassó, Fekete-u. 15 sz. 16288

Egy családi ház, modern, hall, 3 szoba, kis kert és minden hozzátartozó, a Postaréten január 1-re; barátságos 1 szoba-konyhas lakás Bolonya elején december 1-re kiadó. Felvilá-
gosítást ad Jekelius gyógyszerész, Brassó, Ka-
pu-u. 17. 16289

Jókában levő, használt diófa íróasztalt meg-
vételre keresek. Jekelius gyógyszerész Brassó,
Str. Reg. Carol (Kapu-u.) 16291

Fehérnemű varrónő házakhoz ajánlkozik.
Cím 16292 szám alatt a brassói kiadóban.

Elsőrendű hasáb és aprított bűkk
és cser tűzfát szállít:

Orbán és Kelemen

Brassó,

Str. Mircea Voia 8. Telef. 3-33.

Pontos és gyors kiszolgálás!!!

Mielőtt téli ruháját beszerezné.
feltétlenül személyesen győződjön
meg előnyös ajánlatunkról!

Gyermekruhák gyapjuszövetből 200 lejtől (3-10 évig), tiukabát 280 lejtől (3-10 évig), női kabátok szőrmegallérral 700 lejtől hosszú téli kabátok bárszöny gallérral 600 lejtől, m. kádó kabátok gyapjú szőrmegallérral 500 lejtől. Óriási vá-
laszték! Legjobb kivétel! Melettekintés vétel-
kötelezett-
ség nélkül

Brassó, Károly király utca 1.
Az Economía Hírlapja tagja.

Vasárnapi lapok

A B. L. VASÁRNAPI MELLEKLETE

MÁRAI SÁNDOR:

Ronda, nő kalapban

(Vázlat)

Csornán szállott be a sinautóba: elsőnek a vállasz termetű, korán kopaszodó, zamatos beszédű fiatalember kapaszkodott fel a kupéba — veje, vagy fia, — a ki helyet keresett számára s elhelyezte a poggyászhálóban kékításkáját. Aztán, lassan, mintegy felolvadva a bucsuzás érzelmi ünnepélyességében, mosolyogva megjelent ő maga. „Vigyázz a gyümölcsösökre, fiam!” — mondta automatikusan, kabátját körülmenyesen vetette le és a fogásra akasztotta, majd átölelte a fiatalembert s cuppanós csókokat váltott vele. A fiatalember aztán rögtön le is szállt. Az ablakon át integettek még egymásnak, gyöngéden és mosolyogva, majd, az indulás pillanatában, csókokat dobált kesztyűs ujjaheggyével a fiu felé. Mikor a sinautó elkanyarodott a kukorítástól közbe, rendezgetni kezdte blúzá, szoknyáját, majd szemlélődő nyugalommal bámulta a tájat.

Éles fényben utaztunk. A sors különös kedvezéséből szemközt ülhettem vele. Egy pap utazott még a kocsiában, fekete kabátjának vállán korpa tapadt, breviáriumot lapozgatott és szomorúan nézett maga elé. Két gazdálkodó utazott még, s egy fiatalabb nő, aki színházi lapot olvasott s körtét evett. A körte fülledt szaga eltöltötte a kupét. Utunk első tíz perce valamilyen dermedtségben telt el, hűvöletben. Szemérmeltemül néztem, leplezetlenül, egyenesen arcába bámultam, igazán és tehetetlenül. Különös boldogságérzet járt át, hogy láthatom, itt ülhetek szemközt vele, éles fényben kiárul előttem minden vonása, szabadon, búján, szemtől-szembe szemlélhetem. Így nézték mind, a kalauz és a gazdászok is. Különös mámor, ittas öröm fogott el, mint mindig, ha a természet irtózatosszerűségét bámulhatom közvetlenül, a valóságot, mely mindig hajmeresztő, szabály- és meggyezésellenes.

Kézitáskájáról névjegyartó lógott le, két betűvel: „K. E.”

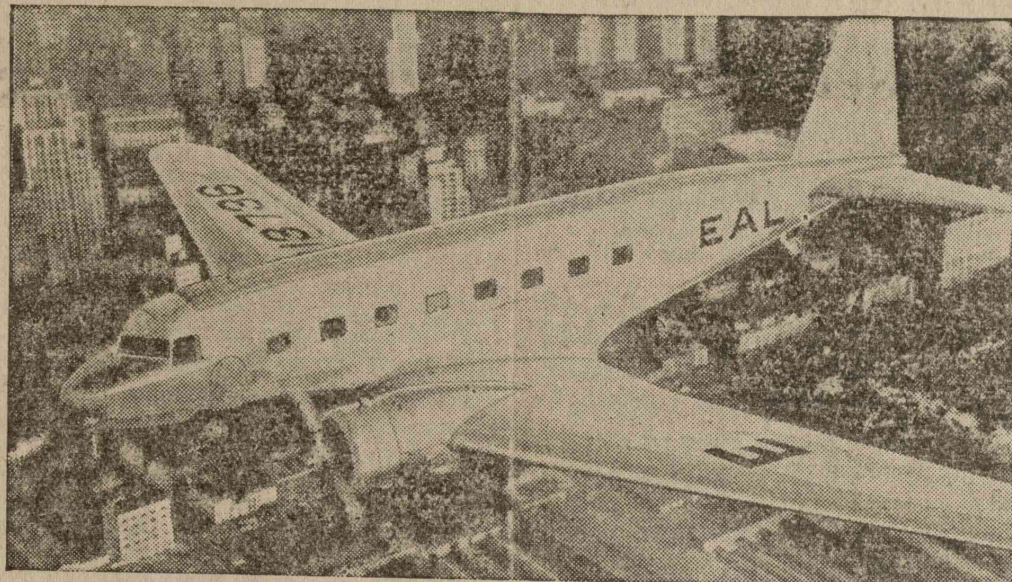
Ez a szemérem meghatott. Elvégre a fennálló törvények értelmében kiírható volna teljes nevét is, törvényeink kétségtelenül feljogosítják erre. Hogy mégsem tette, s elrejtőzött e két betű szálmass inkognitója mögé, gyöngédségének tetszett a családdal szemben, melynek nevét viseli, de nem óhajtja ezt a nevet a világ számára adni, csuffá tenni a hoz-

zártartozókat, hetediziglen. Néha köhécselt, ilyenkor kezét szája elé emelte, úgy tetszett, meghült az éjjel. Ez is meglepett, mint minden, amit észlelni lehetett körülötte, hogy ilyen banális nyavalyáktól szenved, mint általában az emberek, s a meghülés érvényes reá is. Érzésem szerint különös betegségekben illett volna csak szenvednie, új, ismeretlen nevű betegségekben, melyeknek az orvostudomány hírére sem ismeri. Felfoghatatlannak tűnt, hogy úgy tüszent, mint mi. Az is meglepett, hogy kora van. Valahogy időtlennek képzeltem, mint egy alakot a mythológiából, holott nem lehetett több ötven évesnél.

Elképzeltem, mint gyermeket, ahogy karikázik valamilyen különös mezőn, nyilván az alvilágban, valahol az elvisumi mezők egy elkerített területén, melyet az ő számára tartottak fenn. Elképzeltem, mint fiatal asszonyt, egy órával az esküvő után, a fotografusnál, mirtuszkoszorúval homlokán, amint ura vállára hajtja fejét. Elképzeltem családi kör-

ben, vacsora után, mikor horgol vagy mesél gyermekeinek. Lázasan illesztgettem rá az élet matricáit, de egyik sem illett. Valamilyen ismerős szó után kuttattam emlékezetemben, mely körülbelül házagosan meghatározta: „csuf” vagy „förtelmes”, oly erőtlennek tetszett, mintha valaki egy rákos daganatra azt mondaná: „pattanás”, vagy Kinára, hogy „herceg”. Csufsága kifejezhetetlen volt, az élet szavai erőtlennül pattantak vissza e szörnyű pófáról, rettenetes, kékesen, szederjesen, lelógó duzzadt ajkai, ormányszerűen félrecsapott, negyedkilos orra, hegyes, fekete bibircsókka benőtt orcái, fekete bajsa, szeméi, melyek alatt zöldes könnyzacskók lapultak — ez volt K. E., ez az eszelős, részeg indulatban elkövetett rémtette a természetnek. — Mintha egy ismeretlen szobrász csuffá akarta volna tenni az emberiséget, megmintázva gyalázatát, mementóul és pimasz örömmel, letörölve mindent az emberi arcáról, ami fenséges rajta, s odakelve reá mindent, ami sár, puha szemét és

MEGINDULT A LÉGIFORGALOM A SZTRATOSZFÉRÁN ÁT

Rickenbacker amerikai hadipilóta repülőgépe, amellyel a Newyork—Los-Angeles távon azáltal ért el csúcsteljesítményt, hogy a sztratoszférán keresztül repült. Ezzel megindult a légi közlekedés a 15—15 kilométeres magasságu légrétegeken át.

Egy este a Vöröshorgonyban

Irtó: Dékány András

Senki se állíthatja, én se, hogy az alkotmai Vöröshorgony-kocsi valami tulajdonosnak előkelő hely lenne. De nem ám, füstös, borgőzös, palinkaszagú helyiség. A mennyezete fekete, az asztalok, a székek is azok, nem is beszélve a padozatról. Polgári emberek legfeljebb bekukkantanak az ablakon, néznek, néznek befelé, aztán elfintorítják az orrukat és tovább mennek. Tovább sietnek és azt mondják egymásnak, ó, ide nem teszem be a lábamat!... A világ minden kincséért se, mert láttátok, micsoda pófák ülnek az asztaloknál? Persze, a rendőrök már nem ilyen kényesek. Gyakran bejönnek, kemény bakancsuk kopog a lépcsőn, sapkájukon csillog a lakk, bejönnek, körülnéznek és végigmustrálják az embereket. Kezüikben leng a gummibot és néha megállnak egy-egy asztalnál.

— Hol jártál eddig, Frank? — kérdezi a rendőr és ráteszi valamelyik tengerész vállára a tenyerét. — Hol jártál eddig? A tengerész feltekint, eldobja a cigarettavégét, kihörpinti a maradék italt és pislog a rendőrré:

— Hol? ... Hát Ausztráliában. hosz-

szujáratu hajón... közben Délamerikában is, egészen rövid ideig, mindössze egy esztendőn át. De itt már csak teherhajón.

A rendőr bólint:

— Szép... de azt is tudod, hogy kö-rözés alatt állsz. Összeverted egyik társamat San-Paulinban! Éppen ideje, hogy megtaláljunk.

Fe a tengerész feláll, a rendőr megfogja a karját, mennek.

Ilven az élet a Vöröshorgonyban... senki se mondhatja róla, hogy túlságosan előkelő hely lenne. Néha verekedés támad, öklök emelkednek a levegőbe és ilyenkor eltörik egy-egy szék, asztal, vagy miegyéb. Néha az ablaküveg is.

— Te, Frick, — mondja valaki a korszármárosnak, — hol van innen az ablak kö-zepéről az a légbuborék?

— Ó, — nevet a korszármáros — hát mit gondolsz, meddig marad itt meg nálunk az ablaküveg? Ez új üveg és ha még nem láttad, akkor már egy hete nem jártál itt a Vöröshorgonyban.

No, szó se róla, azért vannak itt békés pillanatok is. Békés emberek, akik nem törnek asztalt és ablakot, legfeljebb veszekednek kártyázás közben s akkor, ha több pohárka bort hajtanak le. Ott ülnek annál az asztalnál, amely a kályha közelében van, a kályha közelében, amely tél idején jó meleget ad és elfelejteti az emberekkel azt, hogy odakint az északi-

tengeren, meg az óceánokon most hideg szelek járnak. Jeges, maró szelek a feltornyosuló hullámok hátán, amelyek belekapnak a hajókba és belekapnak az emberekbe is, de úgy, hogy hiába minden borkabát, bunda, vagy viharálló gummiköpeny. — Hiába minden, akkor is reszket a tengerész gyomra, a tüdeje és a teste a borzalmasan hideg szél marásától.

Az asztal felett lámpa függ és a lámpán egy régi gálya himbálózik, ha megnyílik az ajtó és léghuzat támad. Itt szokott ülni, ennél az asztalnál Ole Mons, aki immár régen tulajdonos a hatvanon és egyébként Dániából került a tengerekre. Ole Mons mindegyikünknek jó cimborája, nagyon-nagyon böcső lélek és ha azt kérdik tőle, hogy mi a véleménye a világpolitikáról, akkor elmondja a maga nézeteit, mondjuk úgy, hogy reggel kezd el és este fejezi be azzal, hogy holnap folytatja. De így van mindennel, a különböző népek szokásaival, a vallásukkal és mindazzal, ami a világon csak előadódhat.

— Ó, barátocskám, — huzza el a száját, — én nagyon sok földet bejártam. Tul vagyok már a hatvanon, voltam matróz, voltam kormányos, sőt egy alkalommal kapitány is!

Ilyenkor kihuzza magát, körültekint, hogy hallja-e mindenki. Ha nem, akkor dörgő hangon megismétli, hogy egyszer

vakarék emberi test hulladéktárában, esetleg egy klinikai operációsterem vedrében feltalálható — ez volt K. E. Nyugodtan ült, néha köhintett. A tájat nézte.

Ahogy szemléltem, első gondolatom azt sugalta, hogy rendőrt hívok, jegyzőkönyvet veszek fel, országos akciót indítok a lapokban, s kinyomozzuk a tettest. Nyilvánvaló, hogy itt merénylet történt, melynek nemcsak ő az áldozata, hanem az egész emberi nem. Aztán arra gondoltam, hogy a merényletet régen követték el, ötven év előtt, talán már nem is él a tettes. Egy pillanatra megvillant eszemletemben valamilyen manifesztáció gondolata, melyet az emberiség minden egyes tagja aláírna, egy nyilatkozat, melyben az emberi nem tagjai kijelentik, hogy nem azonosak. De aztán eszembe jutott, hogy ez talán fájna neki. Mikor tovább szemléltem, szomjasan és tehetetlenül, zavar és feszengés fogott el. Már úgy éreztem, hogy nincs jogom megtagadni, Valahogy ismerősebbnek tűnt az arca. Talán álmodta egyszer valaki ezt: az álom a valóság első fogalmazása, hevenyészett és szertelen piszkolat, s ezt a pófát elfeledte szerzője tisztába írni. — Nem látszott szomorúnak. Elfogulatlanul nézett körül. Mikor pillantása arcomon pihent, könnyű csodálkozást vettem észre szememben, mintha megütődne, milyen emberfeletti ronda vagyok. Aztán — diszkrétén — elfordította fejét.

Elképzelem, hogy talán neki is vannak „beau jour”-jai, mikor reggel, a toalettasztalnál, elégedetten szemléli arca látványosságát a tükörben s azt gondolja: „Ma jó napom van”. S fehér selyemblúzt ölt, hosszasan fésülködik. Képezetem az élet minden szituációjában felvonultatta, villámgyorsan, láttam őt, mint fiatal anyát, amint gyermekét szoptatja, s szelíd mosollyal — egy országú mosollyal — föléje hajol a csecsemőnek és bölcsődalt zümmög. Elképzeltem a strandon, vagy egy premieren, prémes belépőben. Aztán elfáradtam. Kontárok vagyunk Lajhár fantáziánk lekushad a valóság észveszejtő variációi előtt.

Aztán belenyugodtam, hogy rokonom. Ember, akit vállalni kell, ő az emberiség szörnyeteg nagynénije, de mégis vállalni kellet őt is, mindenkit. Reámosolyogtam. Komoran elfordult, sértődötten, mint aki nem kötözköztet ismeretséget, kikéri magának egy ripők aszfaltbetyár tolokodását. Sopronig reám se nézett. Rettenetes arcát bepuderezte és kiszállt. Népes család várta, asszonyok és kisgyermek... „Remek színben vagy, nagymama” — mondta az egyik asszony. És lekopogta a sinautó oldalfalán.

voltam kapitány is. És ha az emberek felnevetnek, hogy ugyan, ugyan, már megint kitaláltál valamit, már megint eljárt a szád és nagyozolni kezdesz, akkor Ole Mons összehúzódik az asztalnál, öreges, ráncos arca vörös lesz, dühösen néz körül és felemeli öklét, arra, ahol megszólal valaki, hogy megint nagyozol.

— Csirkefogók vagytok, rongyos csirkefogók! — dörmögi. — Ügyetlen tengerészek, mai vizjárók, akik csak úgy kerültek a parancsnoki hidra, ha felszólítanak benneteket arra, ideje már nagy-mosást tartani.

Ó, az öreg önértzetes ember, védi a maga igazát és ha ilyen eset történik, — hogy rászólnak, — napokig bezárkózik és szó-talan marad. Azután felenged, mint ahogy felenged a jég is a nap sugarára. Harmad, vagy negyed napra már úgy jön be a Vöröshorgonyba, mintha semmi se történt volna. Leül az asztalhoz, bort rendel, előveszi a pokerkártyákat és osztani kezd. Ravasz szemében megcsillan valami, ahogy forogni kezdenek ujjai között a kártyák.

— No, fiuk, ki jön egy kis játékra?

Vannak, akik ilyenkor összenéznek, megvonják a vállukat és azt mondják, hogy nem. Nem megyünk, mert Mons mindig nyer és csak akkor veszít, ha muszáj, ha már nagyon elégedetlenkednek körülötte. Csak a fiatalabbak, az új vendégek ugranak be neki, de a régiek már

Irodalomtörténész, aki „filológiai detektivregényt” ír

Tizpercbeli beszélgetés Szerb tanár urral, a Helikon százezer lejes pályázatának nyertesével

A Rákóczi-uton, a Rókus-kórház utáni megálló a Vas-utca. A vasutcai kereskedelmi iskola már messziről látszik vörös tégláival, — impozáns, modern épület. Eppen a tízenegy órai szünre érkezem az iskolaépület elé s jóleső vidám láрма fogad. A kapunál szigorú hang szól rám: — Szülő?

— Nem, Szerb — felelem vissza, mint egy jelszót. Szerb tanár urat keresem — mondom egyszerűen, csak így: Szerb tanár urat és nem azt mondom: Szerb Antalt, a kiváló író, a Helikon százezer lejes irodalmi pályázatának nyertesét, a legeredetibb szempontú és legnagyszerűbb magyar irodalomtörténet íróját, finom novellák szerzőjét, az angol irodalom kiváló ismerőjét, — csak egyszerűen Szerb tanár urat. Itt, az iskolában Szerb Antal, a kiváló író, csupán Szerb tanár ur.

A tanári szoba előtt kellemes meglepetéssel látom, nincs az a félelmetes temetői csend, ami a mi iskolánkban volt. Eppen olyan láрма, jövés-menés, akár a folyosó többi részein. Diákok, szolgák, szülők, tanárok járnak ki-be az ajtókon. Ugy látszik, szülő fogadóóra van.

Kijön a tanári szobából Szerb tanár ur is, akinek látogatásomat közös barátunk bejelentette. Az első és az egyetlen, ami meglep rajta, hogy mennyire fiatal. Írásai, érett tudása után itélve középkorúnak gondolnánk, holott harminchárom éves fiatalember benyomását kelti s talán annyi is. Különös ismeretjelene nincs. Nincs benne semmi abból, ahogy romantikus rajongók „a nagy író” képzelik. Egyszerű, szemüveges fiatalember. Az igazi írók érdekessége műveiben van nem rendeznek magukból kirakatot, — mondotta minap egy kritikus ismerősöm és csakugyan nem bírok felfedezni rajta semmi rendkívülit, kirakathavaltót, amivel az olvasónak kedveskedhetnék.

Kedvesen fogad, behív a terembe, de én visszatartom, nem akarok efféle különöségekkel időt vesztegetni (vagy talán ifjúkori emlékek miatt utasítom el a tanári szobát?) hisz Szerb tanár urnak mindjárt itt van a következő órája. A folyosón egy ablakmélyedésbe húzódunk. Szerb Antal a párkánynak dől, én egy lóca szélére ülök, körülöttünk a viháncoló diákok, így folyik az interjú:

— A díjnyertes irodalomtörténetnek Magyarországon is oly nagy sikere volt, mint minálunk Erdélyben? — kérdelem.

— Valószínűleg, — válaszolja szerényen — mert itt is elfogyott.

— Min dolgozik mostanában tanár ur? A huszadik század regényíróiról írok egy nagyobb könyvet. A könyvnapon fog megjelenni.

— Azt hallottam, hogy a napokban is megjelenik tanár urnak egy regénye, igaz-e?

— Igaz. Egy nálunk eddig teljesen ismeretlen műfajjal próbálkozom: filológiai detektivregényt írtam. Külföldön

már ismert műfaj ez. A tárgya: egy kézirat hajszolása, kutatása mulatságos bonyodalmakon át. (Az intervjút a következő napon beszéltem egy íróval, aki Szerb Antal regényét kéziratban olvasta. Roppant szórakoztatónak találta, a mellett, hogy teljesen irodalmi. Biztosan nagy közönségsikere is lesz.)

— Mi a véleménye tanár urnak Németh Lászlóról, a kiváló kritikusról?

— Németh Lászlót és lapját, a Tanút, Magyarországon aránylag kevésbé ismerik, inkább „csak” az elitközönség.

— Németh László ugyanis a minőség forradalmát hirdeti a mennyiséggel szemben, akkor az elitközönséggel meg lehet elégedve — szölok mosolyogva.

— Az új nemzedék azonban benne látja szellemi vezérét, — folytatja Szerb

Az angol és amerikai irodalom ma a legbátrabb

— Melyik mai irodalmat szereti tanár ur legjobban?

— Az angolt és amerikait becsülöm legtöbbre. A francia irodalom még ma is foglya bizonyos regényírói konvencióknak, például a pszichologizmusnak. A mai angol és amerikai irodalmakban ezzel szemben szabad új szellem, bátor kísérletezés folyik. (Babits irodalomtörténete ugyanezt mondja az angolokról.)

Kit szeret legjobban az új angolok közül?

— Mostanában feltűnt C. W. Powyst, akit talán Prousthoz tudnék leginkább hasonlítani. „Wolf Solent” című nagy regényét most fordítják idegen nyelvekre.

— Hát Huxleyt szereti, tanár ur?

— Örültem — feleli és örömmel felkapja fejét. Ebben a percben olyan fiatalos, mint a körülöttünk sugdosó kamaszdiákok.

Alighogy Huxleyhez és az angol irodalomhoz érkezünk, megszólal a csengő élesen. Vége a tizpercben. Szerb Antal, a kiváló író, Szerb tanár urra változik. Mindjárt mennie kell osztályába.

— Mit üzen Erdélybe, tanár ur? — kérdelem bucsuzóul.

— Üdvözlöm Károlyt — mondja lelkenyerve. — (Molter Károly volt a pályanyertes irodalomtörténetnek első felfedezője és kritikusa), az erdélyieknek pedig azt üzenem: ezentúl gyakran fogunk találkozni.

— Hogyan, csak nem készül tanár ur Erdélybe? Ennél kedvesebb hirt nem vihetek.

— Nem, egyelőre nem megyek Erdélybe, de a rádióban az erdélyiek gyakran fognak hallani. Mióta Németh László bekapcsolódott a rádió vezetésébe, a műsorban nagy változások lesznek. — Hogy a színvonalak milyen változását jelentí Németh László, nem kell bővebb

Antal, nem is hallva közbeszólását. — Valóban ő a legtehetségesebb a fiatalok között. Nemcsak erópai tájékozottsága, univerzális műveltsége, de tele vannak írásai ragyogó ötletekkel.

— Tanár ur nem dolgozik újabb folyóiratokba?

— De igen. Nemrégiben indult el a „Válasz” Németh László, Fülep Lajos, Gulyás Pál, Illyés Gyula, Tamási Áron és többek szerkesztésében. A Választói nagyon sokat várunk. A Válasz nem hangoztat frázisokat „elhagyott testvéreinkről”, de elsőrendű feladatának tekinti a kisebbségi irodalmak tanulmányozását, nemcsak az utóállamok irodalmát, hanem az amerikai magyar irodalmat, az új magyar irodalmi központok: Debrecen, Szeged irodalmát is figyeli.

ben kifejtetem. Nos, ezentúl én is aktív részt veszek a rádió műsorán. Az irodalmi rész fokozottabb mértékben szól majd a kisebbségi közönséghez és különös tekintettel lesz az erdélyi szabad szellemre. Szóval ezentúl gyakrabban találkozhatunk. A viszontlátásra!

A folyosókon csend. A diákok eltűntek. Szerb tanár ur is bucsuzik s elsiel osztályába.

Reméljük, hogy Szerb Antal, a kiváló író, beváltja Szerb tanár ur ígértét és a rádióban csakugyan gyakran fog szólni hozzánk.

S. Hajós Alice

Nincs többé rosszul táplált,

gyöngé és
sátnya
gyermek,

ha gyermekét
az elvadásztá
utdn azonnal
OVOMALTINEVAL
táplálja

AZ Ovomaltine
rendkívül kel-
lemes íze miatt
már az első kísér-
let után is gyer-
meke kedvenc itala lesz.

Az Ovomaltine vitaminokban és szénhidrátokban gazdag tápszer, amely a gyermekeknek kitűnő erőt ad. Már az első doboz elfogyasztása után fel fog Önnek tűnni a súlygyarapodás, a rózsás arcszín, az állandó jókedv, ami mind a teljes egészség biztos jele. Óvja gyermekét a gyengeségtől! Ovomaltine az energia leggazdagabb forrása!

Arak: 50.—, 98.—, 175.—, 320.— lel

OVOMALTINE

A Dr. WANDER OZEMEK KESZITMÉNYE

Szabad-e a színházban aludni?

Ezt a furcsa kérdést kell eldönteni a francia bíróságnak Alfred Pons marseillei kereskedő panasza következtében. A kereskedő ugyanis Párisban az egyik este elment a színházba és ott elaludt. Amíg csak csendesen szunyókált, addig nem volt baj. Mikor azonban egész szabályosan horkolni kezdett, a közönség felfigyelt és rajta mulatott, nem az előadás. Az egyik színházi alkalmazott Pons-hoz sietett és irgalmatlanul megrázta. Pons felriadt. Mikor megtudta, hogy miről van szó, méltatlankodva jelentette ki, hogy ő a jegy árát megfizette, tehát a helyén azt teheti, amit akar. Ha éppen jól esik neki, akkor alszik. Ehhez azonban senkinek semmi köze. Ha a pénzén egy könyvet vásárol és az untatja, akkor a földhöz vághatja, szétlépheti, elégetheti. És arról szó sincs, hogy a közönséget zavarta volna, mert az rajta jobban mulatott, mint az unalmas szindarabon

Követeli tehát a hely árának visszafizetését. Természetesen a színház másként értve. A színházra és az előadókra egyaránt kellemetlen, ha valaki alvással ad nemtetszésének kifejezést. A bíróság ugyan még nem döntött a különös perben, de a francia lapok fölélevenítilik a következő történetet. Dumas és Scribe vetélykedtek egymással. Egy alkalommal Scribe darabjának bemutató-előadásán Dumas a földszinten egy szundikáló embert vett észre. (A rossz nyelvek azt állították, hogy Dumas bérelte fel.) Figyelmzett rá Scribe-et, akit nagyon bosszantott az eset. Másnap Dumasnak volt premierje. Most Scribe fedezett fel a nézőtérben egy alvó embert. Sietett megmutatni Dumasnak. Ez azonban feltalálta magát és így vágott vissza. — Nem ismeri meg? Ez az ön embere. A tegnapi előadás óta még mindig alszik.

nem. Mert Monsról azt mondják, hogy hamiskártyás, egész vagyonokat szedett össze a világ különböző kikötőiben, de mindent, a csillogó külföldi pénzeket, az Indiából hozott gyöngyöket és drágaköveket, mindent, de mindent elvitt! Lehet, hogy ez is az ő legendájához tartozik és sohase volt több pénze, mint amennyi a napi élethez szükséges, vagy még ennyit se, lehet, hogy így van, de hát a tengerészek messze világokat jártak be és nehéz a sorsukat ellenőrizni. Ők maguk se teszik ezt meg, miért tenné meg tehát más?

— No, fiuk, ki jön egy kis pokerre?

Ott ülök mellette, nézem. Este van, a lámpák körül pipa- és cigarettafüst gomolyog. Minden asztalnál ülnek, vitatkoznak, handabandáznak, kiabálnak és alkoholszag tölti meg a levegőt. Az egyik asztalnál skót tengerészek vannak, vörösek, szőkék és olyanok, mint a cövek. A közelükben üldögélők olykor-olykor összeszúgnak, bólintanak a skótok felé: — nézzétek, még mindig nem itták ki a poharat! Egész este ott ülnek, lassanként éjfél lesz és újabb poharat nem hoznak az asztalukhoz.

— Nem rendes emberek, — bólint feléjük Mons. — Tudja a jó Isten, hogyan termelték ki őket. Ha lehetne, akkor inkább nem is építenének rendes hajókat, hanem játékhajókat járnák a tengert, mint ez a kis gálya itt a fejünk felett.

Egy friz tengerész ül velünk szemben, előtte a pénztárca, ahonnan egyre fogy a kereset. Az öreg tengerész kinyújtja tenyerét és a friz megint elvesztett egy-két pénzdarabot.

— Ördögöd van, öreg. Ördög a barátod — és figyelmesen nézi a lapokat, meg Mons kezét, hogy mikor csal.

Nem venni észre semmit. Nyugodtan oszt és úgy tesz, mintha nem is gondolna a kártyákra. Csak az apró, szürkésen kék szemekben csillan meg néha valami. Mi, akik már régen ismerjük, tudjuk, hogy ilyenkor csuszlik el egy-egy kártya Mons zsebébe és helyébe jön az, amire éppen szükség van, hogy a friz elvesztse a játszmát. A friz hatalmas, testes ember, nyulszívű és kedélyes. Felnevet, hűmmög, amikor veszít és úgy viháncol, mintha csiklandozná.

— Ejnye, ördögöd van, öreg!

Mons közben beszél, kalandos történeteket mond el a maga életéből. Lehet hogy sok bennük a hazugság, de ki törődik itt ezzel, hiszen melyik tengerész az, aki nem szeret dicsekedni? Az öreg most arról beszél, hogy milyen élet volt Jávában a Sunda szigeteken. Közben többen fölállnak és odalépnek hozzá a tengerészek közül. Hallgatják Mons, néha felnevetnek, hogy hohó, nem álmotad ezt?

— Egyszer meghívott a maláji király, — mondja Mons és ijedten körülnéz, hogyan fogadják a körülötte lévőket ezt az őszinte vallomást. — Igen, igen, meghívott a maláji király! Hát mondhatom nektek, olyan pompát még-sohasem láttam, pedig már voltam egy-két helyen ám. De azt a fényt! A kastély fala rubinnal volt telehintve, a király pedig kristályból készült trónuson ült... és, de ne

nevessek, megengedte, hogy én is melléje üljek.

A skótok merően figyelnek, de nem szólnak egy szót se. Mindenki Monsra tekint, egyszerre csend támad a helyiségben és az öreg hangja betölti ezt a csendet:

— A királyon aranyból készült ruha volt, a kisebb urakon pedig ezüst öltözék. Azután bejött a király felesége és azt mondta nekem, hogy maradjak itt náluk. Megtesznek főudvarmesternek. Így volt, akár hiszitek, akár nem. De én nem maradtam ott, csak egy aranyból készült puskát és aranyból készült kardot hoztam magammal.

Valaki megszólal itt mellettünk:

— És hogy beszélte velük?

Mons kihuzza magát, kiveszi a pipát a szájból és megvetően néz a kérdezőre:

— No, hallod, hát a nyelvükön. Maláji nyelven, természetesen. Tudok én kínaiul is, meg akár a japánokkal is megértetem magamat...

Mulik az idő, éjfél lesz, meg éjfél után. A friz veszít, lassankint nem marad semmije és végül Mons kölcsönöz neki, hogy majd legközelebb megadja. Sokan elmennek, mert szolgáltatások a kikötőben horgonyozó hajókon. És amikor egy órát út a Vöröshorgony öreg órája, nyílik az ajtó. Sárgaarcu, alacsony emberke jön be, kendő a feje körül, papucs a lábán, az ázsiai bensülötök kékes öltözékében. Egy maláji. A skótok ránéznek és kihörpintik azt, ami egész este megmaradt a pohárban. A maláji zavartan pislog és valamit mond, nem érti senki. Mons oda se tekint, csak rakosgatni kezdi a kártyákat és azt mondja a friznek, hogy már későn van,

ideje menni.

— Holnap gyere be, még vissza is nyerheted azt, amit veszítettél!

A maláji megint megszólal, de hiába, se a skótok, se a többiek nem értik meg, hogy mit mond. Frick, a korcsmáros, rámutat Monsra:

— Hát beszélj vele, a teringettét, hiszen a maláji király udvarában jártál és azt mondtad, hogy érted a nyelvüket! Beszélj vele, öreg!

Mons feláll, tetőtől talpig végignézi a malájit, bólogat a fejével, ravasz szemében megcsillan valami, amikor megszólal:

— No hallod, Frick! En azt mondtam neked és mindnyájatoknak, igaz-e, hogy a király udvarában jártam. En csak az udvari nyelvet értem. Nem pedig az ilyen kulikét.

Fogja a sapkáját, pénzt dob az asztalra és megy. Inbolyogva, öregesen, de büszkén, hogy megmentette a becsületét. Igaz, nevetés kíséri, a skótok hahotáznak és talán szökébeben ebben a percben, mint amikor bejötték a Vöröshorgonyba. Egyedül a friz komor, most már nem nevet, nem viháncol. Nézi a tenyerét és tenyerében a pénztárca, ahol nem maradt semmi.

— Pedig holnap a családomhoz akartam menni, — mondja elgondolkozva, — hogy pénzt vigyek nekik. Most megint mehetek a tengerre...

Egy rendőr arca látszik az ablaknál. A páras üvegen át csillog a lakkozott sapka és az ezüstös gombok. Benéz, vizsgálódva tekint körül, azután eltűnik.

— Ezen az estén nem történt semmi a Vöröshorgonyban, — jelenti majd a rendőr az őrszobán.

ASZÓDY JÁNOS RIPIORTJA:

AKIK AZ UTOLSO PERCEKBEN ESTEK EL

Ismeretlen részletek a fegyverszünet megkötésének történetéből

Most amikor már elhangzottak a szokásos megemlékezések, lezajlottak a pro és kontra tüntetések, amikor már a november 11-iki párisi háborúellenes tüntetéseknek a legújabb angol hadihajó vízrebocsátása, engedessék meg, hogy pár szóval mi is hozzászóljunk ehhez a tizenhatodik fegyverszüneti évfordulóhoz.

Az évenként újratárgyalt történelmi körülményeket ismerjük. A bolgár front összeomlott, a törökök kapituláltak, az olasz front osztrák-magyar legénysége október vége óta özönlük hazafelé. Az utolsó nagy erőfeszítés, az 1918. évi tavaszi Ludendorff-offenzívák verbe-fultak, a frissen frontbadobott amerikai csapatok és tankszörnyek előtt, július óta visszavonulóban van a németek frontja. Dunkerque-től Belfort-ig tépett ruhája, agyonsoványodott emberek ritka sorai vándorolnak hazafelé.

Ugy tiúnik, hogy amikor az ujdonsült német köztársaság megbízottai november 11-én reggel 5 órakor aláírják Foch marsall előtt a régóta áhitott fegyverszünetet jelentő okmányt, az egész hadszíntéren már szünetel a küzdelem és ez az írás csak alaki befecskéje a tulajdonképpen már végetért háborúnak. Ezt hinni azonban tévedés volna. Volt egyetlen frontszakasz, ahol csak a hivatalosan elérkezett béke órája, jobban mondva perce vetett véget az öldöklésnek. Kevéssé ismert szakasza ez a történelemnek. Erről fogunk pár szót szólni.

Fent, Pikárdiában, a Maas folyó tulsó oldalán, valahol Nouvion és Mamcourt között farkasszemet néz a Gouraud-hadsereg 415-ik számú gyalogezrede a szemközti beasott porosz gárda maradványaival. Az északfrancia front legvégső nyulványánál vagyunk itt s amíg köröskörül mindenütt lassu poroszkálással előrenyomult a francia harcvonal, e helyütt kétségbeesett erőfeszítéssel tartják magukat a németek. Ide még nem érkezett el a fegyverszünet híre és az 1918 november 11-én felkelő sápadt őszi nap fénye, éjjeli pergőtűztől füstölgő, szétpusztított vidékre veti első sugarait.

Nyolc óra negyven perccel mutat Mariaux kapitány kezében az óra, amikor odaától nehéz német géppuska kelepelése hasítja ketté a csendet. Az éjjeli szélhűtő futóárok göröngyein egy ember rohan a francia vonalak felé. Valami papírt lobogtat a kezében és valóságos csoda, hogy sértetlenül jut át a golyózáporon. A kapitány fásultan néz a hadonászó alak irányába. Meglehetősen köznapi esemény a nyugati fronton, hogy a bombázás szüneteiben, némely gyengébb idegzetű frontharcos a tulhírtelen bekövetkező csend miatt elveszíti önuralmát. Az ilyen azután, ha idejében de nem fogjuk, egyenesen az ellenséges golyók közé rohan. Ennek az „őrültnek” azonban, úgy látszik, nagyobb a szerencséje. Már itt rohan az árok előtt, majd beugrik a fedezékbe, mindenki megrökönyödésére odavágja a parcsnokló kapitány asztalára a kezében lobogtatott, golyótépzta papírost és mikor lélegzethez jut, elordítja magát:

„Megvan... megvan... vége van... tizenegykor...”

Mariaux kapitány elfelejti a szolgálati kihágást és remegő kezekkel nyul a papírlap után. Ezt olvassa róla:

„Foch marsall üzeni a parancsnokló tábornoknak: 1918 november 11-én tizenegy órakor az egész fronton felfüggesztendő a hadműveletek. A csapatok nem haladhatnak túl azt a helyet, ahol az időpont éri őket.”

A főparancsnok diktálta rendelet alatt Boichut generális apróbetűs megjegyzése. Ebből már látszik a mélyebbrehatolás, az ellenfél ismeretének papírravetett bizonyítékai. Így szól a széljegyzet: „Óvatosság azonban még ezen az időponton túl is ajánlatos, mivel az ellenfél, amint ezt már sokszor bebizonyította, áruslára mindig kapható...”

Ezután az ezredparancsnok gondosan körülírja a csapatok viselkedésének részleteit: „Tizenegy órakor az összes kürtösköz Tüzet szüntess! fújjak, majd utána Vigyázz kürtjel következik. A legénység feláll, puskavégre aggatott zseb-kendőit lóbálja, azután a kürtök Imá-

hoz! jelére vigyázzba áll és a Marseille-t énekli.”

Ezt olvassa a papírlapból Mariaux kapitány, amugy sebtiben olvasta csak át, hiszen torkában dobog a szíve a felindulástól. Azután végignézi az árookban sínylő emberek, akik 48 óra óta csak kétszersültből éltek, előveszi ceruzáját és megnyalozott végével odakuszálja a parancsnok alá utolsó jegyzetkét: „A mozgókonyhák 11 óra 30 perckor a Hango-nog felé vezető uton állomásoznak és meleg étellel várják a legénységet.”

Egykori szemtanúk azt állítják, hogy a győztesek tetűragta, kiéhezett hada inkább ennek a rendelkezésnek örült előbb és csak azután a béke hírének.

A béke alig várt perce közele! Amikor Mariaux kapitány 8 óra ötven perckor felolvassa a parancsok fentvázolt sorát, az emberek egymás nyakába borulnak, fittytet hányva a bőven hulló gépfegyvergolyóknak és gránátoknak. Mert még javában zuhog az tűz az árokokra. Géppuska szalvé veri végig a mellvédeket és a nehéz német gránátok méteres töléseket vágnak az amugy is agyontépázott földbe. Nem tudnák odaát, hogy még két óra és itt a béke? Dehogyan tudják, csak épen pontosan, mint mindig. Amig nincs béke, addig háboru van és ameddig háboru van, addig legyen háboru! Ez a jelszó odaát, mert a bombá-

Brassai Viktor:

Fekete betűk során át

Be szép,
ha tiszta szavakon keresztül
feléd a testvér lelke rezdül,
bizón ömölve szét.

Ma rom
s romlandó minden, ami itt él
s kit gyermekül embernek hittél:
a szegény — nyűtt barom.

Szemén
hályog s a fátlan, rossz odukban
báttra is csak nagynéha mukkan,
pedig a fél kemény.

Magad
ugyancsak nem vagy uri gazda,
szemed erős, de jaj, mi haszna,
ha fogja szád lakat.

Zsaruk
s — a romokon is új — kaszárnák
vigyázzák jól a gazda álmát
s a barmot is, ha rug.

Az új
hadi villámok már cikáznak:
tatarozná romját a háznak
barma vérén az ur.

A fényt
pusztítja most sötét sivárság;
de a barom keresi társát
s a megmentő reményt.

S be jó,
ha fekete betűk során át
jövendő büszke panorámát
láttát a tiszta szó.

Rosen Alice:

Ahogy én láttam őt Simek ur révbe jut...

Simek ur élete itt perog előttem, mint egy színes és hangos-film a filmtéchnika fénykorából, szabályos ütemben, holmi zenei aláfestéssel, melynek ringóbe-gő hangládája egy nyughatatlan bölcsőköcsi, ahonnan végetérhetetlen for-téklán és fortissimókban skálázik fel a gyerekbömbölés.

Napok jönnek és mulnak, a kert leveti nyári pompáját s a napraforgó, mint szürke vak koldus, lekonyítja fejét — ő már mitsem lát az őszi karneválból, szeméit kiszédték az éhes verebek... A gyümölcsfák karsu derekát az ökönyál fehér fátylai lengik körül. Oh, a keret naponta változik, csak a kép marad ugyanaz: Simek ur tolja a bölcsőt valami kiapadhatatlan, már nem is emberi türellemmel, csupán az ad némi változatosságot, ha tisztába teszi Smuncikát, vagy megveteti sárgarépa-péppel, mely időre a csend úgy meglepi az udvart, mint valami ismeretlen és szokatlan elem, mint valami meglepő édes és valószínűtlen álom, amit szeretne az ember megismogatni és magánál tartani akár egy ritka szép madarat.

De nem, — Simek ur már újra tolja a bölcsőt körbe-körbe. Hosszu, vékony nyaka van és apró feje s a ró fején ülő

zás kitart és 10 óra 50 perckor a Don-le-Mensil falucska eddig csoda folytán épen maradt néhány háza omlik össze.

Tíz óra ötvenhét perc! Ugy tetszik, mintha a tisztek reszkető kezeiben borzalmas lassúsággal haladnának előre az órák mutatói. Az árokokban végig agyagfalhoz lapult emborsor várja az időt. Az időt! Senki sem gondol arra, hogy föld alá bujják a még patogó német golyók elől.

Tíz óra ötvennyolc! Német géppuska kaszája végig az árokszélet, ott, ahol néhány izgatott francia sisak jelent meg az imént. Hiába, gondolják odaát, még két percig háboru van.

Tizenegy óra! Valamennyi trombitás egyszeriben az árok előtt terem. Az őszi nap halvány fényében megcsillannak a kürtök, amint felhangzik rajtuk: „Tüzet szüntess!” A franciáknál mindenki felugrik, és az árok előtt sorakozik végig, majd amikor a trombiták Vigyázt! és utána Imához-t fújjak, tisztelgésbe merevedik a köpenyegsor. Közben a német árokból is felemelkedik a sisakok sora és a két, pár pillanat előtt még ellenséges harcivonal, néma merevségben néz farkasszemet. A megkínzott, felforgatott földeken végig a békeidők régelfelejtett csendje terpeszkedik el arra a torkotösszeszorító percre, amely alatt a két ellenséges tábor első ízben öölzándék nélkül áll egymással szemben.

Antinevralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, mig-rén idegzsábák, stb., ellen. Csakis eredeti csomagolásban árusítják. Minden dobozban az orvos jelzésével ellátott 2 kapszula (ostya-ban) van.

Kapható
gyógyszertárakban és drogériákban

Egy perc mult el talán, vagy annyi sem, amikor a francia sisakok alól, fel-üvölt a „Marseillaise”. Reszkető kezek szorítják tisztelgésre sisakok szélét, kövér könnyecsek szántják végig a földszíniüre égett arcokat. Vége! Nem lesz többé roham, pergőtűz, gáz, éhség. Ezt jelent most ez a dal, ezt érzik a poroszok is odaát és onnan tulról is fel-harsan a felszabadulás dala. „Hoch, hoch die Republik — kiáltásokat hoz át az őszi szél és amikor a két parancsnok — a francia és német — egymásnak indul, körülöttük ölelkező katonákkal lesz tele a mező.

Közben a dróttakadályok maradványai előtt és az árokok összeszedik azt az 52 halottat és 92 sebesültet, amelyet — hála neked, ó, bürokrácia, — a parancs vétele és a tényleges béke „kitörése” közötti időben vesztett a 415-ös számú francia gyalogezred.

Igy folyt le a négyéves mészárszék utolsó felvonása, amellyel azután végetért az emberiség történetének ama ostoba szakasza, amelyet „Világháboru” néven jegyzett meg magának a történelem.

Végetért?
Állítólag...

után, huszonhét éves korában, híd-mérnök lett. Ebben az időben borotválkozás közben már őszülő hajszálakat vett észre a halántéka körül, — valami mély szomorúság fogta el... „Ime, — gondolta — már őszülök és még nem alkottam semmit...”

De ugy látszott, minden összefogott ellene. A világ valamennyi hídját sutytyomban megépítették azalatt, míg Simek ur a nem-lét vizein lebegett.

S ő várt, várt, de hiába. Ezidőtájt elő-ször kezdett rajta urrá lenni a fásult reménytelenség. Napokon át ödöngött az utcákon, azon töprengve, mi is lenne ilyen helyzetben a leghelyesebb tenni-való s e gondolatláncolatok eredménye-ként rendszerint köpött egy nagyot, ha váratlanul egy büszkepillérü hídhoz ért.

Simek ur elhatározta, hogy azért sem hagyja magát. Lázassággal, fájó szemekkel hanykolódott éjjel az ágyán. Ki kell találni valami újat és meglepőt! Lám, a cipzárral, a konzervkulccsal, a zsilettel vagyonokat szereztek a feltalálók, pedig egyszerű dolgok ezek, mint a Kolumbusz tojása.

Igy lett feltaláló Simek ur, aki több-havi töprengés és verejtékes kísérletezés után feltalálta az automatikus cipőgom-bolót. Csak egy volt a baj, hogy abban az időben már mindenki fűzős cipőt hor-dott — és Simek ur, aki külön aggle-gény nagybátyjától örökölt gombosci-pőben járt, mint külsőségekre keveset adó ember, a divat szeszélyeit kifelejtette a számításból.

Ez pedig igen nagy hiba volt. Nem volt több szerencséje az éneklő rádióra bekapcsolt csengő, a csipetűvel ellátott monokli és az illatos parafadugó feltalálásával sem.

Ekkor már apatikus közönnnyel nézte a dolgokat. Minden értékesebb holmi-ját, mint a nagy müdisznóbőr koffert, a Pallas lexikon Z és P betűs kötetét el-adta s ezek után vándorolt a finom sváj-ci vekker, amit azért szeretett, mert éb-resztő csengője rossz volt és soha nem ijesztette legedesebb szenderegéséből.

Az ezt követő sötét időkről jobb nem is beszélni. Simek ur önmagának sem tudott felelni azon kérdésre, miből is él ő voltaképpen? Amugyis hosszú nyaka megnyult s feje úgy ült ezen a nyakon, mint szomorú gyümölcs egy furcsa száron...

De minél kevesebbet evett Simek ur, fantáziája annál élénkebben működött. Óriási szerencséről álmodozott. Ha egy múzeum emberi csontvázat keresne megvételre s őt kísérleti célokból élet-fogytiglan ellátna, vagy ha egy fogat-lan, vén milliomosnak eladhatná remek 25 éves hibátlan csontfogait! „Mire jó az embernek az a 32 darab rágószerszám, ha mire se használhatja” — gondolta Simek ur s ekkor szinte gyűlölte a tech-

nikát, mely hitvány kaucukutánzataival kiütr az egyén kezéből az utolsó betevő falatot. Midőn Simek ur gondolataiban elérkezett e pontig, homlokára tette kezét. Bizony forró volt. — „Álmomban igen sok sült kacsaft ettem, úgy látszik, megártott” — gondolta. Egyébként ez a láz valami meleg, derűs optimizmust adott neki, kellemes, ködszerű fluidium fogta körül, szinte testetlen-könnyűnek érezte magát, imbolyogva járt és mosolygott, mint aki mákonyos itallal részegre itta magát.

Ez a ködös lebegés a valóság és álom között, — ez mentette meg őt. Mondhatnám: gondviselészerűen vezette Simek ur lépteit egy olyan utra, melyet egészségesen soha sem talált volna meg...

Tévedésen mulott az egész. Egy tévedés, mely néha életet ad, halált, balsorsot, szerencsét osztogathat, ez a vak tévedés most a rév felé kormányozta Simek ur árva életének ingó-libegő, rozoga hajóját...

A dolog úgy történt, hogy késő este volt, Simek ur rosszul érezte magát s ezért a sötét folyosón botorkálva egy ajtó felé igyekezett. Régtől fogva és igen jól ismerte ezt az ajtót és mégis csodálatos módon elvétette a sötét folyosón.

Ahogy lenyomta a kilincset, világosság vakította el káprázó szemét s a teljeskévé finom, disztigvált illata csiklandozta orrát. Rögtön tudta, hogy tévedett... Néhány másodperc múlva a lámpa fényében imbolygó nő-alakot látott színfoltakban valószínűleg elmosódottságban, mintegy elvonatkoztatva a földi létől s egy hang mintha barátságosan hívta volna... „Oh, végre, kedves szomszéd, jöjjön csak közelebb, hiszen az ajtónk éppen vízávi fekszik, illetve áll! Parancsol egy kávét? — Magam főztem”.

Es Simek ur, ha nem is parancsolt, de belegyezőleg bólintott fejével. Aztán kinyitotta szemét s meglepetéssel konstataulta, hogy szobájában van, az ágyában fekszik s egy nő ül az ágya mellett...

„Na végre” — mondta a nő. — Egy csésze gőzölgő italt nyújtott Simek urnak s ellenkezést nem tűrő hangon szölt: „Igya ki!” Simek ur kiitta, aztán tagjaiban valami kejesen fáradt ernyedtséggel hanyatlott hátra, de egy percére remült gyámolatlansággal, hideglelős borzongással nézett az előtte ülő arcára. Oh, csunya volt és öreg, sötétbarna bőrén terrakottaszínű fetékek, keskeny, egyenes szája körül fáradt ráncok szarkalábjai.

„Látja, ma visszaadtam a tegnapi vizitét, de most forduljon be és aludjon!” — szölt a nő parancsoló hangon. Simek ur lehunyta szemét és kába álomba merült. A többi már igazán gyorsan ment. Simek Pál érezte, hogy egy ár sodorja magával és ő megadta magát. — Mindennapos vendég lett Rozálínál s az estebédek intím hangulatában, a párolgó sülték illatába burkolózva Rozál egészen megbékéltető jelenséggé vált.

Simek ur nem is csodálkozott, amikor egy este Rozál fekete selyem ruhában fogadta. Az asztalon virág volt és ünnepélyes hangulat uszott a levegőben. Vacsora után Rozál felemelte a poharát, szemében gyanus fényesség ragyogott és megindult hangon kérte barátját, hogy az élet viharában maradjon mellette, mint törvényes hitvese, hiszen egy egyedül álló nő ma annyi kísértésnek van kitéve s az éhes férfi vágy előtt senki sem szent.

Simek ur az „éhes” szóra egy kicsit összerézett, aztán felemelte poharát, és jövődől boldogságukra ültette.

Kéz a kézben ültek még sokáig és szineztették a jövő fátját... Simek ur ott-hon marad, felügyel a családra, mert utjabban gyanus méreteket öltött a cukorfogyasztás, — vigyázni fog, hogy az ebédőlcsillár bronz virágait mindennap letörölje s ne pletykázzék a szomszédcsaládokkal... Rozál továbbra is bejár a hivatalba, de megpróbál kétheti szabadságot kapni s a szükséges formaiságok elintézése után Simek ur átvizsi holmijait Rozálhoz.

Minden programszerűen történt. Másfél év alatt Simek ur alaposan belejött a háziteendőkhöz, nincs ideje különös ivü hidakról álmodozni, a Smuncit ringatja és naponta megszámolhatatlan köröket rajzol a gyerekkocsi kerekével az udvarporába. Megbékélt önmagával és a világgal s munkából hazatérő asszonyát friss ebéddel várja. Elmeséli neki hogy napközben milyen rendkívüli dolgokat művelt a gyerek, hogy egyik lábát a szájába vette és azt mondta: bá-á-á

Rozál jóakaratu figyelemmel hallgatja Simek ur fejtegetéseit. Kedves fölény-nyel megismogatja férje állát és bekéri a feketét. Simek ur szolgálatkészen betölti a kávét, aztán ijedten kirohan, mert Smuncit vitatani kezd, majd a kocsi magi előtt tolva halk hangon dudorász-sza: teent-te-e, tente...

„A BÉKA” CIMEN

DÁNÉR LAJOS IRTA

A B. L. ÉS NÉPUJSÁG KÖVETKEZŐ AJANDEKREGÉNYÉT

Az a nagy érdeklődés, amely havonként megjelenő ajándékregényeinket kíséri, az olvasóközönség egyre nagyobb táborra, az erdélyi íróknak kiadóban való szűkölködése mindjobban ösztönöz bennünket, hogy megkezdett munkánkat mentől szélesebb rétegekben, a nagyközönségnek mentől jobbat nyújtva, folytassuk.

Novemberi ajándékregényünk az erdélyi fiatal írógárda egyik reprezentáns tagjának, Dánér Lajosnak a tollából került ki s „A béka” címet viseli.

Dánér Lajost nem kell különben bemutatnunk az erdélyi közönségnek. Egészen fiatal dákorkától kezdve tevékeny részt vett minden irodalmi megmozdulásban. Az erdélyi napilapok és folyóiratok évekként elzölt rendszeresen közölték néha halkszavu, néha merészen forradalmi verseit, novelláit, fordításait, míg két évvel ezelőtt az egyik cikke miatt támadt kellemetlenségéből kifolyólag elhallgatott, de — amint látjuk — csak ideiglenesen. Ezt az időt alaposan felhasználta, mert mostani regénye már olyan kiforrott tehetségéről, kitűnő megfigyelőképességéről briliáns technikáról ad tanubizonyosságot, mely méltán jogosít fel a legjobb jóslatokra. Az 1928-ban megjelent „Átkunk” című verseskötete, mellyel ugyszólván minden erdélyi lap behatóan foglalkozott, már akkor elárulta, hogy egy tételődő, sokat gondolkozó és sokat látó ifjú mondja el gondolatait. Az akkor még alig tizenhétéves költő felkerült Kolozsvárra, ahol néhány év múlva, 1932-ben megszervezte a fiatal lírogárdát s két társával, Kovács Józseffel és Flórián Tiborral kiadta az „Új Arcvonal” című anthológiát. Erről a könyvről sok vita folyt. Hangzottak el vélemények mellette és ellene, talán azért, mert az anthológia mindenféle világnézetet egyesített magában s nem volt kijelölt irányvonala. De hol van ma két ember, akinek egyforma elképzelései vannak? Annyi bizonyos, hogy az „Új Arcvonal”-nak megvolt a jelentősége, kiemelt néhány fiatal író az ismeretlenség homályából, meggondolkoztatott és sok szépet is adott.

A regényt író Dánér Lajos most nem jön nagy kérdésekkel. Valahogy úgy érezzük, hogy túl került rajtuk, lefitymálta, leintti, semmibe veszi azt az egész komédiát, melyet a világ játszik. Főhőse egy huszonnégy éves erdélyi tanár, aki nagyon sokat tanult, meglelőkü művészember, aki azonban eljut a cinizmusnak, sőt mondhatnánk: a nihilizmusnak arra a fokára, mely már-már végzetes. Világosan látja, hogy becsapták, kisemmizték, mert tanult és küzdött, de munkáját nem értékeli, éhbérért dolgoztatják, jövőt nem lát az életében. Bekerül a kisváros nyárspolgárai közé, nappal tanít, az estét ostoba és lélekölő szórakozással tölti, megveti saját magát,

unja az életét. Valamikor egy álma volt: író akart lenni, de az élet lehengerelte s most történelmi dátumokat ver a nebulók fejébe. A nebulók között azonban akad egy lányka, — „a béka”, — aki kirántja tanárát abból a letargiából, mely szinte lezüllesztte. A regénynek azok az oldalai, melyeken főhősenek, Sárkány tanárnak lelki vívódásait és szerelmének öntudatra ébredését írja le, a férfilelek legszebb megnyilatkozásai. Szerethető egy lánykát, aki alig tizenéves és ráadásul a tanítványa? Nem. Ki akarja törölni az életéből, mint annyi más nőt, de nem tudja. A lányka ott van az iskolában, előtte ül, nézi, mindennap találkozik vele. Mit tegyen? Egy havasi si-kirándulásnak, Kárpátokban dúló hóviharnak a közepette, amikor megmenti tanítványát a megfagyástól, érti meg, hogy már csak érte él. De a „béka” nem akar tudni róla, egy gimnazistát szeret: rendes, megszokott diákszeret. Sárkány legalábbis így látja. A lelki harcok felrázzák tétlen-

Méliusz N. József:

Irodalmi jegyzetek

Párisban most jelent meg Bert Brecht Háromgarasos operájának regényváltozata. Brecht fordítva járt el. Nem regényéből írt darabot, hanem a darabjától jutott el a regényhez. És nagyon leleményesen. Mindenekelőtt írt egy nagyon jó darabot. Olyan jó, hogy Berlinben — még a régi jó időkben, 1930—31-ben a Schiffbauerdamm — 400-szor játszották egymás után és azután még vagy százszor. (Hogy ez a darab Pesten megbukott, nem jelent semmit, vagy éppen azt, hogy egészen rendkívüli színpadirodalmi teljesítmény. Azután megjelent a darab könyvalakban — Brecht saját kiadásában és óriási példányszámban fogyott el. Azután megjelentek a darabok a song-ok — amelyek nagy részét Villontól vette át Brecht. És megjelent Kurt Weil zenéjének partitúrája az összes song-onokkal. A Háromgarasos színpadi sikere után filmre került s Brechtnek a filmről alkotott rossz véleménye dacára is az egyike évtizedünk legszebb filmjeinek.

Az állandó közönségikerről pedig, úgy a darabban, mint a darab eredetével a songok szövegével és a megfilmesítés sel kapcsolatban az állandóan ismétlődő botrányok és pörök gondoskodtak.

Aztán jött az emigráció, amelybe Brecht csak néhány kéziratot, néhány márkát, hírvet, óriási méretű irodalmi botrányok illatát és Göbbelsék átkát vitte magával. De az is lehet, hogy Brecht sokkal nagyobb összegű márkát vitt magával, mint ahogyan mi azt hinnők, mert tanuk szerint a Háromgara-

ségből, írni kezd. Neki fog egy szindarabnak, de nem tud haladni vele. Tölti tétlenül a napjait és vár. „Kire? miért? meddig?” — teszi fel a kérdéseket s nem ad, nem mer feleletet adni magának.

Ez röviden a regény kerete. Nem happy end-regény. A megoldása talán a legfrappánsabb és legérdekesebb. Kissé szomorú és kissé cinikus, de — szép. Az egész regény elejétől végig művészi munka, melynek minden során látszik, hogy tehetséges ember írta.

Lesznek, akik nem fognak egyetérteni Dánér Lajossal. Lesznek, akik ezt az írását is, mint annyi mást, túl sötétnek tartják, de oszlojanak meg bárholyan is a vélemények, egy bizonyos: Dánér Lajos regénye nemcsak ajándék-sorozatunknak, hanem az egész erdélyi irodalomnak is egyik figyelemreméltó alkotása.

sossal nagyon sokat keresett és az emigráció óta csak a Moszkva és Páris között közlekedő expressz vonatokon lehetett vele találkozni. Az állomások között Brecht írt egy kötetre való remek forradalmi verset és a verseken kívül megírta Háromgarasos operájának regényváltozatát is, amelynek, ha előző műfaji változatait nem ismernénk, bizonyára úgy kellene róla írni, mint a mai legeredetibb és legjobb regények egyikéről. De Brecht csodálói, akik most már a Háromgarasos Opera negyedik változatával találkozhatnak, szindarab, könyvdráma, film után a regényben (már nem annyira Brecht írói nagyszerűségeit, mint inkább üzleti leleményességét kénytelenek megcsodálni).

Sokan azt vélik tudni, hogy Brecht zsidó születésűre nézve. Mások, akik azt állítják, hogy biztosan tudják, Brechtet junker-ivadéknak mondják. Egyik verzió sem változtathat azon, hogy Brecht egy új történelmi szellem minden esz-közökkel küzdő nagyszerű harcosa.

★

SIRFELIRAT

Éjjel nappal sir az anyám,
Ha nem ölte meg az éhhalál.
Vad kutyák piszkolják le a siromat,
Kukacok rájárák a csontomat.
Fiatalon ért utol halálom,
A jobb jövőért nem sajnálom,
Vészbiroság huzatott fel!
China anyám, ne felejtse el!
A forrongó Kínában ilyen sirfeliratokat találni. Az új kínai népköltészeti forma — a sirfelirat.

ÁBEL AMERIKÁBAN

51.

REGENY

Irtá: TAMASI ARON

Ugy reszketett mérgében a sziriai, hogy nem csodálkozott volna, ha abban a pillantásban elékap egy revolvért és egymásután kiereszt belőle negyvet. De vagy nem volt puskája neki, vagy a bátorsága csak a nyomorgatásig terjedt, mert ismét sarkonfordult és bement a garázsba. Mi boldogok voltunk s akárhogy égette a hátunkot a nap, tovább heverészünk. A beszed is megindult közöttünk s olyan szívelyességgel felgettünk egymásnak, mintha testvérek lettünk volna. Az egyik kihirdette, hogy az összetartásban van az erő, a másik azt indítványozta, hogy a jövőben is, bámi adja elé magát, feküdjünk le a földre. A titkos jelle vonatkozólag is megállapodtunk: vagyis kimondottuk, hogy abban a percben, amikor a szőke fiúnak a száján felhangzik a jövőben „tú-tú”, akkor mind a négyen összefutunk és hasra vetjük magunkot a földre.

Mialatt megkötöttük emigy a szövetséget, a sziriai főnök is elhatározta magát valamire. Volt neki ugyanis egy hűséges embere s annak segítségével egy régi autóbilt taszított ki a garázs elé. Itt aztán addig mozgatták, kinozták és szuszogatták, amíg a motor csakugyan zakatolni kezdett. Akkor nagybősen odajött ismét

a sziriai hozzánk és azt mondta:

— Gyerünk autót vezetni!

Azt hittük, hogy rosszul halljuk a szót és összenéztünk. A főnök azonban reám mutatott és megismételte:

— Gyerünk autót vezetni!

Többet nem kértem magamot, hanem felugrottam. Utánam a többiek is mind talpraálltak, hogy végre nekiinduljanak és megtanulják az autóvezetés tudományát. De a sziriai intett nekik, hogy heveredjenek vissza, mert egyszerre csak egyet lehet tanítani. Szóval is kihirdette, hogy először engemet kíván kioktatásra fogni s azután egyenként és sorjában a többi. Mialatt tudatta velünk ezt a szándékát, nekem hirtelen az jutott eszembe, hogy vajjon nemcsak arra való-e a terv, hogy ilyenformán és egyenként eligazítson minket! Hamar számamást vettem a bátorságommal és úgy döntöttem, hogy a legbátrabbak is az lsten kezében vannak. Felvettem a kabátomat, begomboltam rendesen, majd a kalapomot jobban a fejembe huztam és azt mondtam:

— Menjünk és lsten segítsen!

Először a sziriai foglalta el a helyit: jobbról, a kormányzó kerék mögött. Aztán maga mellé ültetett engemet, mire az ő hűséges embere becsapta az ajtót. A

következő percben már künn voltunk az uton s ott nem a város felé indultunk, hanem épen ellenkező irányba. Amilyen ré-ginek és rossznak tetszett eleinte a kocsi, most a futásban úgy megújult és megjavult éppen. Nagy száguldásban szeltük a levegőt és fogyasztottuk az utat. Nem sokára künn voltunk egészen a mezőkön, ahol sem házak nem voltak már, sem emberek nem jártak, csupán egy-egy autómobil suhant el néha a másik utszélen.

S a vad sziriai még mindig száguldott velem.

Egyre sürűbben és nagyobb szeretettel emlegettem magamban az lsten, de fenhangan semmit sem mertem emlegetni. Csak néha-néha odanéztem az ajtóra, hogy szükség esetében miképpen tudnám jól és hamar kinyitani. Lehet, hogy tudtam volna, de az is lehet, hogy nem. S mintha maga a sziriai sem lett volna bizonyos abban, amiben én nem voltam, egyszerre lassítani kezdett, majd átkanyarodott az ut másik oldalára és ott megállította az autót.

— Menjen le! — mondta.

Szépen leszálltam s a két lábamot egy kicsit széjjelvettem, hogy ne lehessen mingyárt feldönteni engemet, ha esetleg földi párvialad következne. Nagyon könnyebbültem, amikor viadal helyett ismét megszólalt a sziriai:

— Üljön fel!

Ilyenformán most én kerültem a kormányzó kerék mellé, ő pedig a szabad ülésre.

(Folyt. köv.)

Modern magyar képzőművészek

A „második arculat” festője

Írta: Kállai Ernő

E cikk írója, Kállai Ernő, az európai nevű műkritikus, eredetileg ahol több mint egy évtizede él Erdélyből származott el Berlinbe. „Az új magyar pikúra” című könyve nagy siker jegyében jelent meg német és magyar nyelven. Czöbel Béla művészetéről beható, részletes tanulmányt is írt, amely november végén az *Ars Hungarica* hetedik köteteként jelenik meg Budapestén abból az alkalomból, hogy most van ott Czöbel gyűjteményes kiállítása. Megjegyezzük még, hogy az „*Ars Hungarica*” című igen magas színvonalú művészeti könyvsorozatot, amelyet Artinger Imre dr., a neves művészeti író szerkeszt teljes illetékességgel, szintén erdélyi ember: Bisztrai Farkas Ferenc adja ki nagy áldozatkészséggel, a modern magyar művészet minden barátjának őszinte elismerése mellett.

Körülbelül negyedszázada annak, hogy Czöbel Béla munkássága a magyar művészeti életből kikapcsolódva, nyugaton keresett és talált élettér környezetet a maga számára. Művészetét azonban ez a hosszú, mindössze néhány vendégszereplés által megszakított távollét sem tudta elidegeníteni. Lényegében mindmáig megmaradt az magyarnak. Csak látni kell Egy, Bernáth, Berény, Szőnyi, Derkovits és Szobotka képeinek társaságában, ebben a jellegzetes, új magyar festői együttesben. Nyilvánvaló, hogy Czöbel minden európai vonatkozáson túl közvetlenül ehhez az együtteshez tartozik. Leszármazottja és folytatója a magyar festőiség immár szélesen és mélyen ágya zott hagyományának.

Czöbel Nagybányán indult, ahol Iványi-Grünwald Béla tanítványa volt. Ez időbeli képei tisztára nagybányai jellegű munkák. Rokonszenves modoru, közvetlen és a részletek hűséges megfigyelése mellett is egyszerűsítésre törekvő képek. Ennek az egyszerűsítésre irányuló hajlamnak Czöbel igen fontos buzdítója, és mintaképére akadt a francia poszt-impressionizmus sikserü, vonalas stílusában, melyet Párisban volt alkalma tanulmányozni. A vonalas sikserüség stílusa Czöbel legbensőbb, legsajátosabb alkotó ösztönének ellenére volt. Összegező hajlama viszont egyelőre nem érvényesülhetett más irányban. Czöbel is híven követte tehát ezt az új festői alapelveit, bár a nagybányai naturalista-impressionista iskolában vérré vált benne az a meglátás, hogy a vonal nem elsődleges tényező, hanem pusztán járulékos eredménye a színek és tónusok találkozásának. Czöbel később érdekes egyéni kiegészítést teremtett az önállóságra törekvő vonal és az elsődlegességet követelő szín között.

Czöbelben egy berlini kritikus évek előtt a „tisztá festő” méltatta, szemben az expresszionizmus víziós hajlamával. Amde könnyen zavart támaszt az, aki a „tisztá festőiség” és a „vízió” fogalmát eleve ellentétnek értelemezi, anélkül, hogy figyelmet vetne a lényegbevaló különbségekre, amelyek mind az egyik, mind a másik fajta művészeti megnyilvánuláson belül lehetségesek. Matisse-ra például feltétlenül illik a „tisztá festői”, hiszen képei nem egyebek, mint a természetet képszerű sikerítménnyé tisztult és rendezett meglátásai. Akárcsak Matisse, Czöbel is átértékeli a természetben látottakat. Neki is minden munkája tökéletesen képszerű. Nem ablakkeretek között nyíló kilátásokat nyújt, hanem a képfelület sikváltához alkalmazkodó formáknak önmagában nyugvó rendjét. Ennyiben tehát Czöbel is tisztá festő. De vessük össze bármely reprezentatív alkotását Matisse-szal és nyomban elvállik, hogy a két művész tisztá festőisége között igen lényeges különbség van. Matisse tisztá festőisége átszellemült érzékiség. Képeinek lényege nyitott kártya módjára terül szét a síkon. Színei, vonalai, mindent kimondanak, nincs láthatatlan irracionális lelki háttérük, melyhez a képek láthatósága utalásul, jelképpül szolgál. Már pedig Czöbel Bélának épp ez a fontos. Czöbel nem olyan élesszemű, nem olyan tárgyilagos formai rendezkedésre és hűvös távlatokra teremtett festő, mint Matisse, — de hasonlíthatatlanul mélyebb művész. Czöbel képeinek látható színei és formái mögött ott lappang a metafizikum láthatatlan háttér, a dolgok „második arculata”, a

„lélekjárás”. Ezen a rejtélyes aláfestésen mulik Czöbel képeinek sajátos varázsa. Befelénylő szemmel csüggenek a világ fojtottfényű, színes tükrözésén. És ez a befelé való nézés, ez az elmélyülés másként, mint a festői kifejezés jelképes módján nem is tudná megsejtetni velünk azt, ami tekintetét révületbe ejtette. Magam lírai festőnek neveztem volt Czöbelt az új magyar pikúráról szóló könyvemben. Am ez a szó csak a képek érzelmes hangsúlyát illeti. Nem felel meg az átlékesülő, mélyszínű meglátásnak, annak a felszínnek alól feltárló vízióknak, mely Czöbel képeit annyira jellemzi. Mísem jellemzőbb Czöbel festőiségének lappangó metafizikumára, mint az a szerep, melyet egyik-másik enteriőrös képén személyek és tárgyak tükrözésének juttat. Az enteriőrök „holt” berendezésének lakójuk emberségéhez idomult, sajátos arculata mintha

maga is már minden testiségtől elkülönült tükrözése volna az életnek. A lelki történéseknek ebbe a beszédesen néma háttérbe a képen látható tükrözés révén további háttérre nyílnak. Velük egy-egy enteriőr-részlet, vagy arc különös, visszfényes látszata ékelődik az enteriőr közvetlen meglátás képfarmái közé. Az enteriőrből ilyképpen kettőzött vízió tárul elénk és ezt a víziót a visszfényes tükrözés végleg „elvarázsolja”, végleg eltávolítja a dolgok profán valóságának köréből, — el a „második arculat” rejtélyes világba.

Czöbel irracionális meglátásai a valóság igen sokoldalú és beható megfigyelésén indulnak. Sokkal vérbelibb festő, semhogy holmi sápadt kísérleteket gyűjtson maga köré vásznain. Hiszen átlékesült víziói éppen azért olyan jelentősek, mert a dolgok rejtélyes háttérét a legheköznapiabb, legszerűnyebb környezetben is felérzik. Nem szorulnak semmiféle rendkívüli színtérre és fantasztikumra. Nem kell szemet hunyniok az erős ösztönű élet hatalma és az érzéki teljese des spontán szépségei előtt. Kell-e daldalmasabb bizonyosság Czöbel egészséges, földhengyökerező festőisége mellett, mint a szebbnél szebb aktok és virágos

csendéletek egész sora, mely az utóbbi néhány esztendőben került ki a művész keze alól? Az „Ifjuság” festője messze tul van azon az alternatíván, mely a metafizikum és a testiség szépsége között való kinzó vergődésre kényszeríti a gyengéket és meghasonlottakat.

*

Czöbel Béla ritka festői értékei lényeges új vonásokkal gazdagítják a magyar művészetet. Művészetünk a naturalizmustól és impresszionizmustól való eltörekvése közben nem egyszer tévedt hangos szolamok és bravuros hetvenkedések, vagy tulságos muzeális emlékek területére. Czöbel mai festő, anélkül, hogy képein belsőleg indokolatlan taglejtések veszélyeztetnék a természet lélek-alkotta szépségét. És művészete ösztönösen természetéhez kapcsolott voltában is megőrizte formái fensőbbiség stílusalkotó erejét, anélkül, hogy ezért a stílusért a régiekhez ment volna kölcsön kérni.

Igy tudott vidékies magyar nyugalmban és hanyag magatartásban is európai és mai maradni.

SZELLEMI TORNA

A keresztretjtvény tízéves jubileuma

A keresztretjtvény, ez a társadalom minden rétegében annyira kedvelté vált elmélesítő szórakozás, most ünnepelte tizesztendő születésnapját.

Létrehozatalának érdemét nagyban vitatják angol és amerikai lapok. Késégtelen azonban, hogy a keresztretjtvény apja, Winnie Arthur amerikai lapszerkesztő, ő közölte az első keresztretjtvényt s ezzel új iparágat vetette meg az alapját, amely manapság Amerikában több százezer embernek ad kenyeret.

A keresztretjtvény különben még a hitéletbe is bevonult Amerikában. A pittsburgi baptista templomban a hívek a prédikáció előtt egy táblára felírt keresztretjtvényt fejtenek meg. A megfejtés, persze, valamely bibliai mondas.

A nagyobb amerikai lapokban keresztretjtvénybe foglalt hirdetések is megjelennek.

Mondanunk sem kell, hogy Amerikának „keresztretjtvénybajnokai” is vannak, akik nem sokkal kevesebb dicsőséget és — dollárt szereznek, mint a sakk mesterei.

Keresztretjtvény

(Tudni kell)

Megfejtésül beküldendők: vízszintes 1, 26, 47, 64, 74, 85 és függőleges: 8, 58.

1	2	3	4		5	6	7		8		9	10		11	12
13					14						15			16	
17				18	19			20					21		
			22					23				24			25
26		27				28	29			30	31			32	
						33			34					35	
36	37		38		39	40			41			42			
					43			44			45				46
47		48		49						50				51	
			52							53				54	
55	56				57	58	59	60	61			62		63	
64					65					66		67		68	
69												70	71	72	73
74		75	76		77		78	79		80			81		
		82			83			84							
85	86				87			88							
89							90								91

VÍZSZINTES

1. Kétévi remeteélet után nyilvánosan prédikált és a hozzá csatlakozókkal megalapította rendjét. A középkor szellemi életének egyik óriási hatása vezéralakja. 13 férfinév. 14 Pusztit. 15. Inachos argo si király lánya, akit Hera tehénne változtatott, mert Zeus beleszeretett. 16 Rangjelző. 17 Nem dohányzó. 22. Szerb nemzeti tánc. 23 Nikkel vegyjele. 24. Vissza: a Balaton. 26 Mint Loyolai Ignác második társa, azt a megbízást kapta, hogy Indiát térítse meg. Ennek többszázezer ember megtérítésével eleget tett. Kinába való utaztában halt meg. 33 Igekötő. 34 Vissza: bűnhődöm — latinul. 35 A mosónő. 36. Az irodalom keletkezését, fejlődését és életét ismertető tudomány. 43 = 24. vízsz.

44 Óda — németül. 45 Híres prágai monda hőse. 47 Megbizhatatlanság. 51 Tiltó szó. 52 Vissza: bejegyezt. 53 Bőségesen. 55 Rubidium vegyjele. 57 Állathajtó eszö köz. 62 Megtelt. 64 Ausztrália lakott és civilizált része. 68 Engem — latinul. 69 Ááá. 70 Vissza: rész. 72 Gallium vegyjele. 74 Ismereteinket bővítő, elménket élesítő s emellett szórakoztató fejtornák. 82 Mutatószó, különösen szónoklatokban. 83 Mutató névmás, birtokos esete. 84 Elgyen gűlt. 85 Amerika felfedezője, ki a történelem új korát nyitotta meg. 89 Vissza: a „Pogányok” hegedőse. 90 Azonos betűk 91 Váj.

FÜGGŐLEGES

1 Menyasszony. 2 Aranynál a gyanu jelzője. 3 Vissza: fekete festék. 4 Becéző le-

ánynév. 5 Csuszós 6 Vissza: lop — költőiesen. 7 Evett — népiesen. 8 A proment-reirek. 9 Jég — németül. 10 Szélmotor, Flettner találmánya. 11 Kisközség Tolna megye dombóvári járásában. 12 Chlor vegyjele. 18 Zsinórmérték (vagy: Bellini dalműve). 19 Leánynév. 20 Passaunál a Dunába ömlő alpesi folyó. 21 Átrak. 25 Építő famunkás. 26. 16 — római számmal. 27 Vissza: alattomos. 28 Vissza: ruha. 29 Elhárít. 30 Szalad. 31 Elhamvadás. 32. Jegyzőkönyv. 37 Uta — franciául. 38 Beomlás folytán létrejött tölcészerű mélyedés a kraszthegegyekben. 39 Nyáron az erdő. 40 Azon a helyen. 41 Kietlen — németül. 42 Unsól. 46 Rege. 47 Gyalogjárók. 48 Olasz frank mássalhangzó. 49 Azonos betűk. 50 Vissza: leánynév. 54 Tagadó szó. 56 Nyugalom. 58 Porrá tör. 59 Azonos betűk. 60 Vissza: Földközi tengerbe ömlő spanyol folyó. 61 Igekötő. 63 Fűvet eszik. 65 Vissza: Száva — németül. 66 Nézni. 67 Mert. 71 Vissza: védeni. 73 Cselekmény. 75 Vissza: tévesen ír. 76 Ausztráliai struccok. 77 Gabonanemű. 78 Egyötöd. 79 Jöjj. 80 Vásárol. 81 Vissza: Az Első Hazai Takarékpénztár Egyesület alapítója, a híres meseíró. 85 Cerium vegyjele. 86 Osmium vegyjele. 87 Engem — latinul. 88 Végtag mássalhangzó.

A B. L. november 11-iki számában közölt Afrika keresztretjtvény helyes megfejtése:

VÍZSZINTES: 1. Egyiptomiak műveltsége. 15. Görögök. 16 Kairó. 17 Ras. 18 Yb. 19 Rok. 21 Al. 22 Seké. E. 23 Kitérik. 27 Igazság. 30 Nyulak. 31 Régmúlt. 32 Se. L. 33 Tor. 34 Bal. 35 At. I. 37 In. N. 39 Nek. 40 Ln. 41 Nilus. 45 Téma. 47 Yhá. 48 Suez. 49 Öge. 50 Pays. 51 Tza. 53 Es. E. 54 Ve. 55 Vonó. 56 Busman. 58 Pn. 59 Irto. 61 Zv. A. 62 Átmenet. D. 64 Rr. 65 Asszir. 67 Tari. 68 Edo. B. Z. 71 Szoro. 73 Pel. 74 Kongo. 76 Ks. E. A. 78 Togo. 79 In. 80 Magyar. Ö. T. Z. N. 85 Ggg. A. 87 Abesszinia. 92 Liberia — FÜGGŐLEGES: 1 Egyenlítővidéki gyarmatok. 10 Kilimandzsáró. 34 Benyovszky. 44 Szent Ilona.

Helyes megfejtést küldtek be: Schlett Piroska, Róznay Magda, Nagy Ávi, Cseh Sándorné, Szigethy Péter, Ritter Richárd, Malczanek Rózi, Makkay Kálmán, Tarsay Ernő, Bányás Gábor, Wagner Károlyné, ifj. Gollner Béláné, Geyer Árpád, Balogh Elemér, K. Palkó Judit, Brenner Ila, M. Rozsnyay Ilona, Rozsnyay Etelka, Gulyás László, Kálmán Ferenc, Klein Zoltán, Solyom S. Lajos, Fazakas István, E. Fekete Imre, Páll V. Géza, Domokos József, Ludasi Magda, Grünstein László, Bécsy Miklós, Neumann Miklós, Ratiu Leontina, Bogó János, Csulak Magda, Zsigmond Piroska, Horváth Ilona, Lénárd Ferenc.

E heti jutalomkönyveinket sorsolás útján a következők nyerték:

1. Tarsay Ernő.
2. Gulyás László.
3. Grünstein László.

„Késő bánat, eb gondolat”
használd csakis:

A szépségápolás, mint társadalmi kérdés

Irta: Várady Ilus, a Bécsi Kozmetikai Egyesület elnöknője
(Wien, I., Kärntnerstrasse 21.)

Tulajdonképpen ezt akartam címül adni: a kozmetika mint speciális probléma. Ezt azért írom ide, mert azt hiszem, hogy így jobban megértik, amiről írni akarok. Magyar újságban azonban mégsem írhatok címként egyszerre ennyi idegen szót.

Senki sem tudja annyira megítélni, mint éppen én, aki egy többmillió éves emberfajtagában élek és apostolokodom, dolgozom az emberi test szépségkultuszáért, hogy különösen a nők, de ma már a férfiak állandó, biztos, vagy új kenyérkereseti lehetőségének szempontjából minő létfontossággal bír a higiénikus és esztétikus jó külső.

Ezt különben mindenki saját tapasztalatából is tudhatja. Ugy a nő, mint férfi sokkal szívesebben tér vissza vásárolni egy olyan üzletbe, amelyben rendes külsejű alkalmazottak szolgáltak ki, mint egy olyan helyre, ahol igen elhanyagolt és talán még kevésbé ápolott emberekkel volt dolga. De nemcsak üzletekre, áruházakra, hanem mindennemű irodára, sőt hivatalra is vonatkozik ez a szabály. Csakhamar tapasztalja minden munkaadó, akinek üzleti forgalma nagy mértékben függ a látogatók rokonszenvétől, hogy ha rendes kinézésű alkalmazottai vannak, ez jelentékenyen hozzájárul cége virágzásához.

Természetesen a szakképzettség, a ruha is igen fontos tényezője annak, hogy valaki, mint alkalmazott, mennyire boldogulhat, de ha e képességek mellett ruházatilag, testileg és kozmetikailag szempontból még rendszeresen ápolja, vagy ápoltatja is magát, akkor sokkal kevésbé történhetik meg vele, hogy időnap előtt elbocsátják, vagy nem kap állást. Súlyos tévedés azt hinni, hogy a vállalatok általában az öregedő, vagy már öreg alkalmazottat elbocsátják. Ezt legtöbbször csak azért teszik, mert az öregedő alkalmazottak azt hiszik, hogy ők teljesen nélkülözhetetlenek a cégnél s emiatt annyira elhanyagolják a külsejüket, hogy maguk körül az egész légkört kellemetlenné teszik s ezáltal alkalmazatlanná válnak a vállalat érdekeivel való tárgyalásra vagy pláne az eladásra. Egyébként minden vállalatnak elsőrangú érdeke, hogy minél élteesebb alkalmazottakkal dolgozzék, mert ezek megfontoltságban, tapasztalatokban, sőt üzleti készségekben, közvetlen előadásokban is messze túlszárnyalják a fiatalabbakat. Ha mégis elbocsátja őket, vagy az ilyenek nem kapnak alkalmazást, akkor ennek a főoka többnyire a lehetetlen külsőben rejlik.

Amennyire bizalmat kellő tud lenni bármilyen vállalatnál, üzletben egy kifogástalanul ápolott, gusztusos öreg néni, vagy öreg bácsi a maga decens, kedves modorával, mindenre melegséget árasztó apai, vagy anyai mosolyával, épp annyira kellemetlen egy morózus, örökre elégedetlen, veszekedős, állandóan mérges tekintetű, beszédben inkább goromba, mint nyájas, idős alkalmazott. Ezért minden alkalmazottnál a legkiválóbb gondozás tárgya kell hogy legyen az arc, a kéz és a fej. Ma a ruha már nem okoz nagy gondot, mert minden alkalmazott fehér, fekete, vagy más színű kabátot visel munkája közben. Ellenben az arcot, a fejet, a kezét nem lehet elbujtatni, ezeknél tehát a kellemes, rokonszenves, kedves, tiszta külsőt csakis a lelkiismeretes és a napi programba pontosan beillesztett szépségápolás adja meg.

Itt nincs annak helye, hogy az ilyen szépségápolás szabályait előírjam, mert aki állandóan olvassa ezt a rovatot, ugyis megtalálja minden kérdésére a választ, a lelkiismeretes utbaigazítást.

Arról is írtam már, hogy manapság a szépségápoló cikkek olyan jutányosan kaphatók, hogy a legszerényebb jövedelmű alkalmazott is megengedheti magának a használatukat.

Igen súlyosan téved az, aki azt hiszi, hogy talán csak propagandát kívánok csinálni a kozmetikai szereknek. Aki így gondolkodik, az elsősorban önmaga ellen vét. Lebecsüli ugyanis a saját személyét. Lebecsüli az alkalmazott társadalmi rendeltetését. Lebecsüli a jövőjét.

Rendes külsejű alkalmazottnak még a legrosszabb konjunktúra idején is sokkal könnyebb elhelyezkednie vagy helyzetét javítania, mint másoknak. Hányan tapasztalhatták már saját bőrükön, órák hosszat ülve az állásközvetítő, vagy az alkalmazottat kereső főnök előszobájában, hogy mennyire más fogadásban részesült a rendes, jól ápolott kollégánál, vagy kollégánál, mint a többi, aki talán épp olyan hivottattnak és méltónak tartotta magát a kiírt állás elnyerésére.

Ma már ugy Amerikában, mint Angliában és Franciaországban, de főleg itt Bécsben, a munkásjelölti intézmények ez időszereint még mindig klasszikus városában a betegségyógyintézetek igyekeznek magukévá tenni azt a felfogást, hogy az u. n. szépségápolás kikezeldése tulajdonképpen szintén az ő hatáskörükbe tartozik. Mert nemcsak bűnaságok, belső betegségek, hanem szépségápolás is megakadályozhatják a munkakeresőt boldogulásában, megélhetése biztosításában. Ezért ambulatóriumokat állítanak fel, ahol ingyenesen lehet például csunya orrot megoperáltatni, csunya füleket helyrehozatni, igen korán öregítő ráncokat eltüntetni, X vagy O-lábakat megigazíttatni, feltűnő forradásokat, himlőhelyeket elkezeletni, satöbbi.

Saját praxisommal tudom igazolni, hogy egy bécsi betegségyógyintézet egy különben világhírű szállítócégnél alkalmazásban levő kislány igen hosszadalmas kezelési költségeit fedezte erősen zsiros, pattanásos arcküritések ellen. A lány ugyanis annyira visszatartóan nézett ki emiatt, hogy amennyiben nem sikerült volna a kezelés, megkapta volna felmondását. De előfordult még sok más hasonló esetem is. Bár meg kell jegyezni, hogy eddig csakis igen kivételes esetekben sikerült a betegségyógyintézeteket a kozmetikai kezelésekre való hozzájárulásra rábírnai. Ezen a téren tehát még nagy küzdelmük lesz az alkalmazottaknak, amíg az ilyen kezelésekre való jogukat el fogják ismertetni.

Ezért igyekezni fogok igen olcsó, házi szerekre rámutatni, amelyek mindenkinek lehetővé teszik az állandó rendszeres házikezelést, ha ugyan — amit igen célszerűnek tartok — közbe-közbe nem fordulhat szakemberhez. Meggyőződése, hogy úgy a szakorvosok, mint a kozmetikusok, ahogyan mi ezt Bécsben tesszük, az alkalmazottak részére ezen a téren is igen előnyös szociális árakat állapítanak meg, sőt bizonyos órákra ingyenes rendelkezést is beállítanak, amelyek sohasem fognak ártani az illető szakértő tekintélyének, vagy hírnevének.

Kozmetikai szerkesztői üzenetek

Több kérdezőnek. Türelmet kérek. A B. L.-on kívül még egy pár német és angolnyelvű világlapnak és folyóiratnak vezetjük a kozmetikai rovatát s így naponta tucatjával érkeznek a levelek, amelyek alapos megválaszolásához sokszor igen sok időt követelő tanulmányokra van szükség, vagy először más specialistának véleményét kell magunknak is kikérnünk, különösen, amikor a kérdés majdnem orvosi talajon mozog. Minden levelet elintézzünk, de sokszor a válasz bizony néhány hetet is igénybevesz.

Falusi virág. Hát ha, amint írja, még száz kilométernyi körzetben sem találhat szakorvost s patika is csak a tízedik faluban van s az is csak nagyon hiányos készlettel, akkor felhívjuk a figyelmét egy nagyon jó, ősi szerre, amelynek a nevét bizonyára ismeri, annál is inkább, mert még mindig bejárják vele egész Erdélyt a házalók s úgy árulják. Ez a deget. Látja, ez a rossz szagu földtermék magában foglalja a leghatásosabb börtisztító gyógyszereket. Tele van ichtallal, minden kozmetikum főalkatrészével, amelyet főleg vörös, fagyott orrnál, kéznél, továbbá börtápnásoknál, aknáknál használunk. — Vagyis majdnem minden esetben, amikor a bőr nem egészséges. Ha kibírja a szagát, akkor kenje tiszta vászondarabkára s tegye rá éjjelre a megfelelő helyre. Ha a hatását fokozni akarja, akkor előbb zárt edényben felfeleghetheti forró vízben, vagy forró vízgőz felett s így jó meleg állapotban rákenve a bőrre és főleg meleg kötést téve, a győgyereje még sokkal erősebb. Van ennek a szernek bőrfinomító hatása is, tehát kellemetlen szaga ellenére, elsőrangú kozmetikum. Fejbőre megtisztítására szintén igen olcsó szert ajánlhatunk: közönséges petróleumot, vagy amint önöknél mondják, gázt. Tessék vele a korpás fejbőrt állandóan mosni és meglátja, milyen kitiűnő lesz a hatása még zsiros arcbőrnél is. A kellemetlen petróleum-szagot némileg ellensúlyozhatja, ha mosszus-parfomból tesz bele egy pár cseppet, de ha ez sem kapható, megteszi valami más, egészen erős illatú parfüm is. Sőt ezt is házilag készítheti, ha erős gabonapálinkába baazatja kedvence virágját és ázni hagyja benne legalább

tíz napig, akkor ettől megillatosodik a szesz s parfüm lesz belőle. Ilyen célra azonban csakis finomított szeszt használhat, s nem közönséges, már magában véve is eléggé büzlő várhegyi pityókaspiritust. De még ez a várhegyi pityóka spiritusz is alkalmas arra, hogy az arc bőr fénylő zsírosságát a vele való rendszeres mosogatás után megszüntesse. — Ami pedig a huga pattanásait illeti, itason vele minél több aludt tejet. Ne is egyék egy hétig mást, mint ezt puliszkával és meglátja, hogy ennek a diétának szintén milyen tisztító hatása van a bőrre. A többi kérdésére nem válaszolhatunk. Azokra, ha bizalmasan beszél bármely okos öreg asszonnyal, meg fogja kapni a kellő választ.

6107336 sz. előfizető, Arad. Szíveskedjék kérdését megismételni, mert nem találjuk b. levelét. Az is lehet, hogy még meg sem kaptuk.

25 éves lány, Déva. Az ön esetében a bőrfelhírtó hatást megteszi majd a tél. Ami pedig szeplőit illeti, tekintettel arra, hogy nagy bőrfelületekről van szó, bizony csak speciális hámlasztószerekről lehet szó. Ilyen szalicilol, resorcinol, hámlasztó-kenőcsöket minden patikában kaphat s ott megadják a pontos használati utasítást is. Természetesen leghelyesebb, ha orvos vagy kozmetikus felügyelete alatt végzi a dolgot. Igen radikális bőrhámlasztó hatása van a tormaalajnak is, amelyből ecetbe keverve, egy pár cseppnyi használandó állandóan. Hogy a bőre újra tiszta lehessen, kezdje a kezelést a fejbőrnél. Ezt kell először zsírtalanítani szódás-zappanos mosásokkal, alkoholos öblögetéssel, vagy egyszerűen petróleummal. Lehet benzinnel is. Arcbőrt tessék naponta kétszer felváltva felforralt esővízzel forrón és hidegen mosni, sok benzinnel tisztítani. Az esővizet tessék alkohollal keverni. A hajgyérülés ellen pedig hetenként egyszer ricinusolaj-pakkolást tessék alkalmazni. Az olajba belekeverheti egy tojás fehérjét is.

Igazgató leánya. Kérdezett barátnője már két hete megérkezett. Címe: B. L. Wiener Kosmetischule, Wien, I. Kärntnerstrasse 21. A két iskola-prospektust elküldöttük. Nagyon fogunk örvesteni, ha már itt lesz.

Terrus. Az a szer nem áll másból, mint tiszta vízből, boraxból és karminból.

S. Mária, Brassó. Első kérdése az, hogy a Sulfamil kén-puder helyett, amelynek szagát nem bírja, milyen más pudert használjon zsiros arcbőrére. Mi az ön esetében a tiszta állati páncélból készült puder mellett vagyunk. De tekin-

FEJFÁJÁSOK

idegszába, influenza, rheumás fájdatmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle
ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

tettel arra, hogy ez önöknél meg nem kapható, tessék egy egészen közömbös puderral próbálkozni, amelyet saját maga is előállíthat tiszta rizsporból. A leghelyesebb azonban, ha talán egyszer felkeresi valamelyik brassói kozmetikai intézetet, ahol egyszermindenkori összefognak önnek állítani egy arcszínének és bőrének megfelelő pudert. Második kérdése, hogy a puder alá kell-e feltétlenül krémeket használni. Ha arcbőre tulzsiros, akkor éppen megfelelő volna egy kénés puder is. De tekintettel arra, hogy nem bírja ennek a szagát, akkor közömbös pudert egy matt krémmel felett kell használnia. Harmadik kérdése: szükséges-e fiatal asszonynak melltartót viselnie csupán azért, hogy a melle ne mozogjon menés közben. A mell mozgása menés közben tényleg nem esztétikus látvány s ezért izléses asszony bizony viseljen inkább melltartót, de egészen könnyű, igen levegős szövethől, semmint hogy a melle járás közben kalimpáljon, ami idővel kellemetlenül mehez vezet.

Óvatos, Temesvár. A ön esetében rendszeres kezelésre van szükség. Ha közli velünk pontos címét, s leveléhez nemzetközi válaszkupont csatol, akkor részletesen tájékoztatjuk. A leveleim: Ilse Várady, Wen, I. Kärntnerstrasse 21.

Egyesületi elnöknő. Az öröklött redők főleg a homlokra és a pofacsont alá szoktak lenni. Teljes kikezeldük majdnem lehetetlen.

Polgári iskolai tanárnő. Ütlete nagyon helyes. Talán egyszer kivethető is lesz. Üdvözlét.

Régi előfizető. Nőni minden korban lehet. Erre a célra ma már csodálatos felszerelt intézetek állanak a rendelkezésre. Természetesen csak alig pár centiméterről lehet szó, főleg huszonnégy éves kor után. Ezt a pár centimétert hónapokon át tartó mechanikus és természetes gyakorlatokkal érik el. Egyébként a spanyol inkvizíció kínzásaihoz is hozzájárult az erős szakszerű megnevesztés. Igaza van, az öregeseknek egyik fő ismertető jele, hogy egyszerre, szinte minden átmenet nélkül, megtörpül, összeszik az ember.

CSALÁDI JELENET

Kardnyelő felesége: De kérlek, legalább ne éppen akkor gyakorold magad, amikor a gyermeket összeszidtam, hogy mindent a szájába dugdos!

NEURALGINE

JURIST

FELÜLMULHATATLAN
GYÓGYSZER
FEJFÁJÁS HÜLES MIGRÉN
REUMÁS FÁJDALMAK
ELLEN

KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGÉRIÁBAN

Az őszi ültetés biztos sikerrel jár!

Gyümölcsfák, rózsák, bokrok, szőlőültvények faj- és árjegyzékét kívánatra díjmentesen megküldjük.

AMBROSI, FISCHER & Co.

AIUD-NAGYENYED.

Rádió-műsor

VASÁRNAP, NOVEMBER 25.

BUKAREST: 18: Könnyű zene. 19: Hírek. 19.15: Könnyű zene. 20: Előadás. 20.20: Dalok. 19.45: Heti szemle. 21: Közvetítés a brassói Fekete-templomból. Mozart Rekviemje. 22.05: Északi zene. 22.15: Sportjelentés. 23: Hírek 3 nyelven. 23.20: Könnyű zene.

BUDAPEST: 10.15: Hírek. 11: Mise és szentbeszéd. 12.15: Evang. istentisztelet. 13.20: Hírek. 13.30: Zenekari hgv. 15: Hgtem. 16: Mezőgazdák. 16.50: A postások hgv. 18.50: Magyar dalok és cigányzene. 19.50: Csevegés. 20: Felolvasás. 20.30: Sporthírek. 20.40: Vigjáték. 22.20: Hírek. 22.40: Dzsasz. 23.40: Az Opera zenekarának hgv. Rossini Die Stalieri in Algier, Meyerbeer: Fackeltanz, Poldini: Vagabund und Prinzessin, Rousseau: Balettszene, Szekeres: Frühlingstimmen, Korn: Gasteiner Walzer, Heuberger: Fantasia aus, Ein: Opernball.

VARSO: 18: Táncczene. 18.50: Irodalmi előadás és felolvasás. 19: Hangjáték. 20: Zongora hgv. 20.30: Könnyű zene. 21: Zenekari és dalhgv. Meyerbeer: Dvorak, Gounod: Margarethe, Noskowski: Ukrán-tánc, Livia Quintilla, Puccini: Tosca, A bohémek, Verdi Die Lombarden. 23.15: Hgtem. 23.30: Hgtem. 0.05: Táncczene.

BÉCS: 17: Fuvószenekar. 18.15: Hgtem. Enrico Carruso énekel. 20.20: Az én izlandi hazám. Előadás hgtemezekkel. 21.20: Bécsi melódiák. 22.50: Brahms. 24: Cigányzene Budapestról.

HÉTFŐ, NOVEMBER 26.

BUKAREST: 18: Zenekari hgv. 20: Előadás. 20.20: Hgtem. 21: Schumann: Es-dur zongora-ötös. 21.45: Operett-dalok. 22.15: Dzsasz két fuvalán. 22.45: Hgtem. 23.25: Vendéglői zene.

BUDAPEST: 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11: Felolvasás. 11.40: Csevegés. 13: Déli harangszó. 13.05: Dal-négyes. 13.30: Hírek. 14.30: Zongorahgv. 15.40: A konyha órája. 17.10: Diákok órája. 17.45: Hírek. 18: Csevegés. 18.35: Szalonzene. 19: Német nyelvlecke. 19.50: Táncczene. 20: Előadás. 20.40: Zenekari és hegedűhgv. Hegedű: Erika Morini, Beethoven: Ouverture caracteristique, Leonore-Quverture 2, Bartók: Magyar dalok, Mendelssohn: Violinkonzert, Beethoven: Leonore-Quverture 3. 22.50: Hírek, majd cigányzene. 0.15: Dzsasz.

VARSO: 18: Orgonahgv. 18.35: Táncczene. 19.15: Zongorahgv. 21: Zenekari és dalhgv. 22: Vonós-hatos. 23: Hgtem. 23.15: Tánccóra. 23.35: Táncczene. 0.05: Táncczene.

BÉCS: 20.20: A bécsi szimf. szórakoztató hgv. 23.05: Kamarazene. Szerenád. 23.50: Esti hgv. könnyű zene. 1: Táncczene.

KEDD, NOVEMBER 27.

BUKAREST: 18: Hgtem. 19: Hírek. 19.15: Hgtem. 20: Előadás. 20.20: Ismert hegedűművészek hgtem. 20.45: Előadás. 21: Szimf. hgv. Haydn-konzert D-dur, Vivaldi: Koncert A-Moll, Frenk: Szimfonia D-Moll. 23: Hírek három nyelven. 23.20: Vendéglői zene.

BUDAPEST: 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11: Felolvasás. 11.40: Csevegés. 13: Déli harangszó. 13.05: Áriák és dalok. 13.30: Hírek. 14.40: A rendőrök hgv. 15.40: A konyha órája. 17.10: Asszonyok órája. 17.45: Közlemények. 18: Az Opera zenekarának hgv. Marschner: Hans Heiling, Mendelssohn: Vierte italienische simfonie, Debussy, Szendy. 19.05: Csevegés. 19.35: Gordonkahgv. Dohnányi: Cellokonzert F-dur, Mosonyi: Andalgó, Kodály: Magyar népdalok. 20.15: Hangos híradó egy filmstúdióból. 21: Csevegés. 22.15: Hírek. 22.35: Hgtem. 23.10: Időjárásjelentés. 23.30: Zongorahgv. Bach: Chaconne, Brahms Capriccio, Chopin: Ballade F-moll, Strauss, Buttykay, Liszt: Campanella.

VARSO: 19.45: Irodalmi előadás. 20: Orgonahgv. Bach: Fantasia és Fuge A-Moll, Liszt: Praeludium. 20.30: Dalhgv. 22: Könnyű zene. 23: Hgtem. 23.15: Táncczene. 23.45: Francia előadás. 0.05: Táncczene.

BÉCS: 20.10: Bécsi képek. Vegyes kórus. 21.05: Weber Euryanthe című 3 felv. romantikus operája. 23.50: A bécsi szimf. hgv. 0.50: Táncczene.

SPORT-ÉLET

A 11-es regénye...

A mindig és mindenütt a legnagyobb izgalmat keltő futballbüntetőrugás története

Ha azt kérdezné valaki:

Mikor alkalmazták először a 11-es?

Száz közül kilencvenkilenc azt felelné rá: — 11-es azóta van, mióta futballt játszanak!

Aki ezt mondja: téved. A 11-es rugás nem tekint vissza nagy múltra, a nemzetközi szövetség utóbbi jelentősebb szabálymódosításai közé tartozik.

Az az eset, amely a 11-esre mint szükségessé felhívta a figyelmet a következőképpen történt:

1898-ban az angol Stoke City és Notts County kupa küzdelemben kerültek össze, még pedig a Stoke Trent Bridge-i pályáján. A játék a befejezés előtt 15 perccel 1:0-ra állott a vendégek javára, bár a Stoke nyomástartó fölényben volt. A County védelme egyre jobban lankadt, míg az ellenfél csatárai viharos lendülettel igyekeztek kiegyenlíteni. A mérkőzés lefújásáig már csak másodpercek hiányoztak, amikor egyik Stoke-csatár hatalmas bombát zúdított a kapu sarkára. A világ egyetlen kapusa sem védhette volna ki ezt a lövést, de Henday, a County balhátvédje a legeslegutolsó pillanatban kiütközött a labdát. Holtbizonyos gölt mentett meg és ezzel csapatának győzelmét biztosította. A bíró ugyanis az akkori szabályoknak megfelelően csak szabadrugást ítélt, mert a büntető terület és a 11-es akkor még ismeretlen fogalmak voltak. Természetesen a Notts County, mint helyébe bármely más csapat tette volna, egész csapatát élő falként a kapuba állította és a játékosokról eredménytelenül pattant vissza a szabadrugás. A fölényesen jobb csapat, amely nemcsak a kiegyenlítést érdemelte volna meg, verve maradt. Teljesen érdemtelenül. A kupadöntő és az ezzel járó bevétel megsemmisült a Stoke számára.

Az eset annak idején hatalmas feltűnést keltett. Számos „drukker” otthagya egyesületét és igazgatójában a Stoke mögé sorakozott. Gyűléseken követelték, hogy a mérkőzés eredményét semmisítsék meg. De az angol szövetség másképp döntött. A játék az igazságtalan eredménnyel érvényes maradt, de a szövetség urait is meggondolkosította az eset.

Nyomban kidolgozták a 11-es szabályzatát, hogy a hasonló eseteknek elejét vegyék. Az angol szabálybizottság 1900-ban alkotta meg a büntetőterület és a 11-es rugás szabályát. Első időkben azonban a szabály nem volt világos és a védelem gyakran ki is használta ezt. Sok tudatos, raffinált, titkos utat és módot találtak a hátvédek, hogy a szabályt kijátszák. John Lewis „a modern angol futball atyja” alkotta meg azt a

világos és végleges szabályt, amely ma is érvényes.

Érdekes, hogy a Stoke még egy esetben szenvedő félként szerepelt a 11-es miatt. Ezuttal a híres Aston Villa csapatával játszott és ellenfele ezuttal is a legutolsó pillanatokig 1:0-ra vezetett ellene. A bíró már lefújni készült a mérkőzést, amikor az Aston Villa egyik hátvédje a büntető területen belül kézzel érintette a labdát. A bíró a 11-es pontra mutatott. Itt a biztos kiegyenlítést De a Stoket most is üldözte a balszerencse. A labdát ugyanis közben messze a pályán

Hogyan számítják ki Romániában a táblázatot?

Utóbbi időben különböző lapok, különböző sorrendben közölték a bajnokság csapatainak állását. A zavar onnan keletkezhetett, hogy különböző módszer szerint számították ki a csapatok helyezési sorrendjét. A középeurópai és a magyar helyezési számítás szerint, a pontszám után nyomban a gólarányszám számít, vagyis, ha két csapatnak egyforma pontszáma van, akkor az a csapat kerül előre, amelynek jobb a gólaránya. Így a középeurópai számítás szerint, hogy a Nemzeti Bajnokság elsőosztályát vegyük például, ez lenne a helyzet.

5. Romania	8	4	2	2	11:8	10
6. NAC	9	4	2	3	16:11	10
7. Venus	9	5	0	4	24:19	10

Tehát egyenlő pontszámuk mellett a gólarányt véve ez lenne a helyzet. A romániai számítás szerint viszont másképp alakul a sorrend. A romániai szabályzat idevonatkozó pontjai ugyanis a következőket mondják:

74-ik szakasz. A bajnoki mérkőzéseket következőképpen igazolják: a) megnyert mérkőzés 2 pont, b) eldöntetlen mérkőzés 1 pont, c) veszített mérkőzés 0 pont. Az a csapat, amely az összes előírt mérkőzések lejátszása után a legtöbb pontot szerzi, nyeri a bajnoki címet.

75-ik szakasz. Ha két, vagy több csapat egyenlő pontszámmal áll, az a csapat a győztes, amelynek a legtöbb nyert mérkőzése van.

Ha ebből a szempontból is egyenlően állnának a csapatok, akkor a gólarány

kívül rugták és amíg visszakérték letelt a játékidő. A bíró lefújta a mérkőzést anélkül, hogy a büntetőrugást végrehajtották volna. Elképzelhető a Stoke játékosok lelkiállapota és az az érzése, hogy igazságtalanság áldozatait a Stoke „fájdalmából” mindenestre annyi haszna volt a futballvilágnak, hogy a nemzetközi szövetség ekkor rendelkezett el: a 11-es akkor is rugatni kell, ha a játékidő már letelt.

Ez a tizenegyes nem minden érdekesség nélküli történet!

számít. A gólarány kiszámításánál csak az egymás ellen lejátszott és igazolt mérkőzések számítanak. Ezek után a nemzeti bajnokság „középcsoportjának” helyes sorrendi állása, amint mi is közöltük:

5. Venus	9	5	0	4	24:19	10
6. Romania	8	4	2	2	11:8	10
7. NAC	9	4	2	3	16:11	10

Vagyis a Venus helyzete a legjobb a három csapat közül, mert egyforma pontszáma mellett, eggyel több nyert mérkőzése van.

Halló, itt a B. L. sporthíradó!

...A finn—magyar szertorna válogatott mérkőzés első napján a finnek 21:07 ponttal vezettek, a magyarok 208:10 pontjával szemben.

...Románia is elküldötte nevezését a jégchokki világbajnokságra.

...Anglia meghívta Csehszlovákiát londoni mérkőzésre, de csak — jövőre... — Hogy legyen ideje meggondolni?

...a NAC franciaországi és palesztinai a Crisana ausztriai és franciaországi tura ügyében tárgyal. A téli turára a Balkán Kupa után indulnának.

...a téli szezon első válogatott jégchokki mérkőzése eldöntetlenül végződött: Franciaország—Belgium 4:4.

...az olasz lapok erőlyes hangon kikérik maguknak, hogy Meisl nyilatkozataiban védje őket londoni durva játéukért. Kijelentik, hogy nem is voltak durvák, az angolok voltak kemények(!)

...Bulgakoff, a brünni Zidenice Temesvárra hazatért kapusa a Kinizseihez kérte leigazolását.

CSUTÖRTÖK, NOVEMBER 29

BUKAREST: 18: Katonazene. 19: Hírek. 19.15: Katonazene. 20: Előadás. 20.50: Musorgski Boris Godunov operájának köv. az Operaházból. 23: Hírek 3 nyelven.

BUDAPEST: 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11: Felolvasás. 11.40: Csevegés. 13: Déli harangszó. 13.05: Az állás nélküli zenészek hgv. 13.30: Hírek. 14.30: Táncczene. 15.40: A konyha órája. 17.10: Asszonyok órája. 17.45: Közlemények. 18: Mezőgazdák. 18.30: Zongorahgv. Magyar dalok. 19: Angol nyelvlecke. 19.30: Hgtem. 20.15: Pucciniről. 20.30: Köv. a Kir. Operaházból. 23.30: Hírek, majd cigányzene.

VARSO: 19.45: Lira. 20.30: Hgtem. 21: Lengyel zene. 22: Lengyel zene (folyt.) 22.45: Filozófiai előadás. 23: Hgtem. 23.15: Tánccóra. 23.35: Táncczene. 23.45: Esperántó. 24: Közlemények. 0.05: Táncczene.

BÉCS: 18.30: Régi bécsi zongorahgv. 19: Osztirák és skandináv táncok. 20.35: Szórakoztató hgv. 22: Szimf. hgv. 23.30: Hírek. 24: Cimbalom. 0.20: Táncczene. 1.20: Hgtem.

PÉNTEK, NOVEMBER 30.

BUKAREST: 18: Szórakoztató hgv. 19: Hírek. 19.15: Szórakoztató hgv. 20: Előadás. 20.20: Hgtem. Dalok 21: Zongora és zenekari hgv. köv. az Athaeneumból, Bach-Honegger: Suite. Bach: Zongorakonzert F-moll, Beethoven Első C-dur zongorahangverseny. 22.15: Beethoven Ötödik C. Moll szimfóniája. 23: Hírek 3 nyelven.

BUDAPEST: 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11: Felolvasás. 13: Déli harangszó. 13.05: Cigányzene. 13.30: Hírek. 14.30: Hegedű- és zongorahgv. 15.40: A konyha órája. 17.10: Diákok órája. 17.45: Közlemények. 18: Vendéglői zene. 18.45: Gyorsírás. 19.15: Sporthírek. 19.30: Olasz dal. 20.10: Előadás. 20.45: Hgtem. 21.45: Csevegés. 22.20: Az Operazeneke hgv. Schu-

mann: Genovéva. Goldmark: Sába királynője. Wagner: Tannhäuser, Strauss: A rózsavag. 23: Hírek. 23.50: Cigányzene.

VARSO: 19.15: Dalhgv. 20: Fuvóshgv. 21.05: Zenekari és hegedűhgv. Mendelssohn: Olasz szimfónia. Mozart: Violin koncert Es-dur. 23.30: Szavaltat. 23.40: Hgtem. 0.05: Könnyű zene és tánc.

BÉCS: 17.15: Hgtem. Puccini: Pillangókisasszony, Tosca, Turandot. Énekelnek Piccaver, Jeritza, Richard Tauber. 18.25: Hegedűhgv. 20.40: Zenei est. 22.30: A bécsi szimf. hgv. 23.15: Táncczene. 23.50: Táncczene. 1: Srámlj zene.

SZOMBAT, DECEMBER 1.

BUKAREST: 18: Dzsasz. 19: Hírek. 19.15: Dzsasz. 20: Előadás. 20.20: Hgtem. 21: Kórus. 21.30: Román zene. 22: Előadás. 23: Hírek 3 nyelven.

BUDAPEST: 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11: Felolvasás. 11.40: Csevegés. 13: Déli harangszó. 13.05: Balalajkzene. 13.30: Hírek. 14.30: Katonazene. 15.40: A konyha órája. 17.45: Közlemények. 18.20: Szalonzene. 18.50: Levelesláda. 19.50: Szavaltatok és párbeszéd. 20.40: Magyar dalok és cigányzene. 21.40: Hírek. 22: Kamarazene. Schubert: Oktett hegedűre, brácsára, gordonkára, mélyhegedűre, klarinetre, kürtre, fagottra. 23.15: Hgtem. 24: Az Operaház zenekarának hgv.

VARSO: 19.15: Hgv. két zongorán. 20: Kórus. Beethoven: Himnusz az éjszakához. 20.30: Dzsasz. 22: Zenekari és hegedűhgv. Mendelssohn: Ruy Blas. Paganini—Wilhelmi: Violinkonzert D-Dur. Wagner: Tannhäuser. 22.45: Irodalmi előadás. 23: Hgtem. 23.15: Táncczene. 0.05: Hangjáték. 0.35: Hgtem. 1: Táncczene.

BÉCS: 18.50: Népdalok. 19.50: Dalok és áriák. 21.15: Svéd tengeri dalok. 21.40: Hangjáték. 23: Esti hgv. 0.45: Keresztül-kasul Bécsen át.

Szerkesztői üzenetek

Sch. J. Torda. A kért cím: Wien, Kärntnerstrasse 21.

Brassói zenészek szindikátusának aktiv tagjai aláírással levelet kapott a szerkesztőség. Ebben olyan közlemény közlését kéri, amely igen alkalmas volna arra, hogy embereket meghurcoljon és közmegegyezésnek tegyen ki. A közleményt azonban nem írjuk meg és nem közöljük. Még pedig azért nem, mert nem tudjuk, hogy ki a levél írója és meg ne gathatatlanságunk az, hogy a névtelenség hadállásába visszavonult ismeretlen rágalmaikkal még abban az esetben sem állunk szóba, ha azok egy tisztelgetésméltó testület köpenyegébe is burkolóznak.

„168” Önnek már megadtuk a választ régebben. Azonban szívesen megismételhetjük: Idegen állampolgár nem örökölhet Romániában ingatlant. Ha mégis örökölné, akkor azt el kell adni és csak a vételárát veheti kézhez, természetesen a megfelelő illetékek levonása után.

K. Henrik, Kolozsvár. Minthogy a sorsjegy-érdeklődésekre adandó válasz beszerzése magunknak is nagy nehézségekbe ütközik, szíves türelmet kérjük, amíg az ön levelét is el tudjuk intézni és a választ közölhetjük.

Dolgozni akarok. Nagyon sokan vannak még ugyanebben a helyzetben, amelyben ön kinlódik. Sokan is kérnek tanácsot tőlünk, hogy mitévő legyenek, merre próbálkozzanak. Ez az egy kérdés az, amelyre pontos és kielégítő választ sohasem tudunk adni, mert nem ismerjük a kérdezők egyéniségét, képzettségét, képességeit a látatlanban nem tudjuk megítélni, hogy ha már egy pályán nem tudnak boldogulni, akkor mire essék a választásuk. Önnek is magával kell számotvetnie. At kell gondolnia jól, hogy mire volna hajlandósága, esetleg valami könnyen ki tanulható iparra. A kedvét és türelmét ne veszítse el, mert ahhoz még igen fiatal, hogy teljesen reménytelenül minden reménységet feladjon. Élelmes és életrevaló ember még a mai nehéz viszonyok között is megtudja szerezni magának azt a keveset, ami élete fenntartásához okvetlenül szükséges.

M. Farago Tg. Jiu. Sajnos, a listát nem kaptuk meg eddig, pedig már többször is kiegészítet tettük arra, hogy megkaphassuk. Most ismét megismertettük.

Gyertya. Mindenekelőtt azt kell tisztázni, hogy gyárosok-e önök, vagy pedig kisiparosok. A helyzet az, hogy a Társadalombiztosító törvény I. szakaszának harmadik bekezdése szerint kisiparosnak tekintik azt, aki 10-nél kevesebb munkással, vagy ha géperőre berendezett üzeme van, 20 lóerőnél kisebb teljesítményű géppel dolgozik. Ha ez önökre áll, a kivétel jogosnak látszik. Ha azonban a dolog nem is áll, akkor a Betegsegélyző kiküldöttje törvénytelenül járt el és kivetése ellen felelősséget vállal. Az eljárás, — ha mindenben a törvény betűihez akarnak alkalmazkodni — a következő: A kivetett összeget 8 napon belül letétbe kell helyezni a Betegsegélyző mellett működő Comisia Judecată-hoz be kell adni a felelősséget. Sokkal egyszerűbb és eredményesebb azonban az, ha azonnal felkeresi a Gyáriparosok Szövetségének a Betegsegélyző pénztár igazgató tanácsában lévő képviselőjét és annak útján jelent be tiltakozást a pénztár igazgatójánál, akinek módjában áll a kiküldött közeg törvénytelen intézkedését megsemmisíteni.

Bizományos. A lakbértörvény védelme alatt álló lakók jogai november elsején egyáltalán nem szűntek meg. Kivéve azokat, akiknek esetében a törvény úgy intézkedett, hogy okt. 6-án lehetnek kilakoltathatók.

A. Farkas, Bukarest. Tessék egyenesen a Gyáriparosok Országos Szövetségéhez (Ugir) felmenni, ott azonnal megmondják a kért címet. Azokat ebben a rovatban mi ugysem közölhetjük.

Sz. M., Sepsiszentgyörgy, vagy Bükkszád. Tegye meg a gorboma előjáró ellen a feljelentést a főszerelő hivatalban. Az esetlel azonban ebben a formában a sajtójogi felelősség kérdése miatt nem foglalkozhatunk. Elégítéssel vesszük azonban tudomásul, hogy az a bizonyos lelkiatya igen finoman, de igen alaposan megmondta a véleményét annak a mosdatlan száju embernek.

HIRDETMEY

Bárcani község (Brassó megye) határában, az Intorsura-Buzăului-i vasuti állomástól cca 7 km. távolságra levő erdőben eladódnak magánárverezés útján mintegy 17.000 erdei ürmérté képviselő bükktüzi anyag.

Árverezés határideje 1934. november hó 25. napjának délelőtti 9 órája Zăgon községben.

Részletes feltételek alulírott lakosnál bármikor megtekinthetők. Ugyiszintén a faanyag is alulírott engedélye mellett venni szándékozó által a helyszínen megtekinthető és felbecsülhető.

Zăgon, 1934. november hó 5-én.

Bereczky Lajos

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyeszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Tüppendányt nem adunk.

Vétel-e'adás

Veszek 200-as lapszélességű szövegszöveget Rosenberg, București, Str. Carol 11 emelet.

Használt, de jókarban lévő Worthington szivattyút keresek megvételre. Ajánlatokat kérem címmel: Fábán József fűrészgárára Odorheiu, Pr. Elisabeta 64. 16293

Keresek azonnali megvételre precíz kis vasesztérgapadot. Ajánlatokat fiókkidobá Tg. Mureș. 16278

Mezőgazdák! Bächer ekék, Melichar vetőgépek, Massey-Harris aratógépek, traktorok, acélkeretes, golyóscsapágyas Hoffher cséplők, löherfejtők és ezeknek alkatrészei kaphatók, Engel Bankháza, Brașov, Weiss Mihály u. 29. 16280

1934-1935. „A Világ Hangja” 18 2000 méterig a Minerva „Cornette” Luxus-Super

Autó fűtőszabályozó, aut. állomásbeállító lényegesen, aut. hullámmosó és hangsz. vezet. szabályozó, 9 Wattos végerősítő, modern lámpákkal. Mielőtt határozná feltelesen hasonlítsa össze kiválasztott rádiójával.

Előzetesen kiszolgálja **BRAUN S.** rádió- és díjmentesen bemutatja: **Brassó, Str. N. Titulescu (v. Tehénpiac) 7.** Kedvező fizetési feltételek! Standard, Orion, Lumofon rádiók állandóan raktáron!

Állást nyer

Vigogne fonóestert keresünk, működési bizonyítványokkal felszerelt ajánlatok Regner-Weiss textilgyár, Oradea küldendők. 16260

Izraelita román-német levelező, 35-40 éves, benősülés esetén nagy vállalatnál alkalmazást nyer. Cím: Szamos Hirlirodában Satu-Mare. 16261

Egy fiatal faesztérgályossgéd azonnalra kerestetik. Nagy Géza, Barót, Háromszökmegye. 16294

Keresek mindenest falura magános öreg urinőhöz. Jelentkezni a református lelkésznel Bodolán. 16290

Perfekt román református urileány kerestetik k. elemist fiúhoz falura. Cím a fiókkidobá Marosvásárhely. 16285

Megbízható szorgalmas kereskedősgéd felvétetik fűszer- és csemege üzletbe. Cím 16276 sz. alatt a brassói kiadóban.

Állást keres

Házvezetőnőnek ajánlkozik a háztartás minden ágában jártas munkaszerető idősebb intelligens, szerény igényű nő idősebb urhoz, egyszerű viszonyokba. Leveleket „Fizetés mellékes” jellegre a brassói kiadókba. 16286

Puha- és keményfa, fűrésztű állandó eladását egész Palesztina területére vállalom. Frank István Haifa, P. O. B 315. 16281

Házasság

Egyedülálló csinos izr. tisztviselőnek ismeretségi hiányában ezután keresi 44-48 éves komoly uriember ismeretségi. Leveleket „Magda” jellegre a bukaresti kiadókba, Calea Moșilor 59. 21130-b

„MERCUR CAMIONAI” autószállító vállalat,

Brassó Alexandru Vaida-Voevod (v. Csizmadia-utca) 8 lelelön 4-35. Árú és butort különleges díttékék mellett szállít Nagyszebenbe, Szászvárosra, Lugosra, Aradra, Temesvárra, Gyulafehérvárra, Nagenyedre, Tordára, Kolozsvárra. Minden szállítmányért teljes felelősséget vállal.

Vegyes

Börkabátját még ma tegye postálal 200 lejért ujrafestve visszaküldi Anigó börkabát-szabó. Timișoara str. Joan Ghica 14. 15332

Jó menetelű vállalatához 700.000 lejrel 50%-os társ. ke-restetik, hola töké. többszörösen biztosítva van. „20%-os évi megtérítés” jellegre leveleket a kiadó továbbít. 16251

Dr. Bíró Borbála fogorvos, Berlinben specializálva legmodernebb öntött arany-munkákban, porcellánkoronákban és gyermekfogászatban. Rendel: Str. Regală 8. Telefon: 3-36-94. 21191-b

Dr. Botvinik berlini specialista bőr- és nemibajokban. Rendei 12-2, 5-8-ig. Vasárnap 9-10-ig. Bukarest, Piața Rosetti 6. (Bulev. Carol). Telefon: 3/34-11.

Berkovici Lulu kozmetikai intézetében (Bukarest, Str. Nicolae Bălcescu 39 bis II. em.) legmodernebb arc- és testápolás, helyifogászat, manicure. Díjtalan tanácsadás. Dolgozó nőknek 50%- kedvezmény. Telefon 2-47-51. 210112

Elsőrendű magyar és francia konyha. diéta előírás szerint, kívánatra házhoz szállítva. Roth Pensio, Bukarest. Str. Alex. Lahovari 33. I. em.

Kozmetikusnő bécsi diplomával, elsőrendű arckezelések, gyögmasszázsok, pedikűr, fűrdő. Manhardt Irma, Bukarest, Str. Luterana 21. Scara B. Parterre. 21112-b

Dr. Herczeg Imre Str. Politei 3 bis alatt (Regina Maria színház mellett) rendel: bel-, gyermek- és nemi betegnek. Quartz, ultravörös sugarak. Mérsékelt árak. 21193-b

Gallérokat, keményinget, férfi- és nőruhákat szépen szakszertűen mos, fest, tisztít a brassói „Kristály” gőzmosoda bukaresti fiókja: Strada Regală 6. 277-b

Finom bécsi konyha, különféle diétás étrendek, orvosi előírás szerint. Elegánsan berendezett szobák. Kemény, Str. Nic. Filipescu 32. Telefon: 412/25. 211140-b

Bukarestben ideálisan központi fekvése van a Kohn penzióknak. Összkomfortos szobák, teljes ellátással, kitűnő konyha. (Str. Luterana 6.) 211139-b

ORVOSI és orthopéd-műszergyár, Nagy Gy. Bukarest, Calea Victoriei 81. Készít: csipő- és térdízületi gyulladásoknál tehermentesítő járógepeket, koksizidisz, Hessing-fűzőket, lúdtalpbetéteket, műlábakat könnyű gumi-lábféjjel, műkezeket, sérvköteket, stb. Teljes orvosi- és fogászati berendezéseket, elektromos készülékeket, röntgen stativokat stb. és vállal e szakmába vágó minden javítást is. 211138-b

Börkabátját tartósan, szakszertűen csakis „Börtechnikus” Str. Mirăslău 14 (Lemăitre) festi újra. 211131-b

A HAZICUKRASZAI KEZIKÖNYVE. Krékné kitűnő munkája alapján a leggyorsabb és a legkülönlegesebb részletek mindenki házáig kérésre. A legjobb cukrászda otthon negyedannyi költséggel Ára félvaszon kötésben 40 lej. Brassó, Kapu-utca 56-58, az udvarban.

Előnyös árakon.

Sp. rherdek, fehérek vagy fekete, emaillezottak és belga kálynák

„GLORIA” KÁLYHAGYÁR

Bukarest Str. Florilor 30 Kérje díjtalan árjegyzékünket.

Olvassa és teriessze Románia legjobb magyar napilapját a Brassói Lapokat!

Szántó D. és Fia, Oradea. Kapható mindenütt. Kérjen díjtalan árjegyzéket. Képviselet: Thomas, Scheerer & Galtz Vasudvar, Brassó.

Kiadó a târgu-mureși Központi szálloda és étterem egy bodegával együtt,

mely a Csizmakészítő Temetkezési Társulat tulajdonát képezi. A bérlet időtartama 1935 május 1-étől 5 évi időtartamra szól.

Minden felvilágosítás az elnöknel tudható meg: Târgu-Mureș Strada Morii (Malom-utca) 6

100.000 lej kaucióval lerakatol és képviseletet

Szalmár. Szilágy- és Máramaros megyék részére vállalatok. Ajánlatokat „D F” jellegre a „Szalmári Újság” kiadóhivatala továbbít. Satu-Mare

GAZDASÁGI TANACSDOÍ

Baromfitenyésztés

második lényegesen átdolgozott kiadás

Dr. Bernátsky Jenő

250 oldalas, számtalan ábrával ellátott könyv ára 120.- Lei.

Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában Brassó, Kapu-utca 56-58 az udvarban

Magyar orvos irodalmi ajándéka

Érdekes, eddig még fel nem dolgozott tárgy Kiváló szerző

Ösztön, kultúra, illúziók AZ EMBER HARCA a civilizáció rabságában

Irta: Dr. Gartner Pál

A tartalomjegyzékből: Életöszönzavarok társadalmi és lelki okai. — Lelki eredetű szervi működési zavarok. — Élettani örök és a társadalom összefüggései a lélekben. — Lelki betegségek társadalmi eredete. — A nő és a homoszexualitás. — A nemi élet zavarai. — Új embertípus. — A nemek örök harca. — Képesen értenek a szerelemhez. — Az önzés reflexe. — A fiú és a leány egymástól eltérő nemi fejlődése. — Az apajog kultusza. — A kultürember babonái. — A nő élettani hátrányai. — A nő nemiségének fokozati és minőségi különbségei. — Nőmozgalmak. — A nemi elnyomatás. — Nemi aktus és veszteségérzés. — A kultürember illúziói. — A kultüra kompromisszumokat követel. — Primitív néphit és fogamzás. — Kriminálitás, szadizmus és epilepszia. — Az érvényesülés lélektana. — Agresszió és társadalmiság. — Siker. — Az érvényesülés nyers céljai. — A szociálisan boldoguló lelke. — Arakát-akaratúelküliség. — Társadalom és érvényesülés. — A pszichonanalízis és az egyén felszabadítása. — Az alkotás és az elmebeteg művész. — Az alkotás motorja a fantáziavilág. — Spiritizmus és túlvilági élet. — Epilepszia és nemiség. — A nemek harcának kiegyenlítése. stb. stb. stb.

144 oldalon, igen izlées és szép kiállításban. Ara csak 54 lej.

Megvásárolható a Brassói Lapok Könyvostályában, Brassó, Kapu-utca 56-58, udvarban.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és könyvkiadó R.-T. Brassó.